

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרו שהו'ף לפניו ק'עו'מי
עו'לים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מונקדת ומפסקת

פרשת וירא תש"פ

לוח שעורי למוזים לאנשי שלומנו "חסידי ברסלב" תלמידי "היכל הקדש"

שבוע פרשת

שב"ק	ו	ה	ד	ג	ב	א	
							חמש ורש"י עם התרגום
							תנ"ך
							משניות
							בבלי
							ירושלמי
							תוספתא
							מדרש רבה
							מדרש תנחומא
							רמב"ם
							טור
							שלחן ערוך
							זהר
							תקוני זהר
							לקוטי מוהר"ן
							לקוטי הלכות

רבנו ז"ל אמר: מעט גם כן טוב, על כן ראה ללמד מכל שעור מעט או הרבה כפי הפנאי.

נדב. פרק שני - כל היר דף יח עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזילץ)"
 רש"י
 תוספות

כאן שנמצא בקרקע פרוחורו - פירש הקונטרס: לדליל אלישנא דברח חששא אלונין, דקמבר דפליגא דרבי חייא. לא מצי לשנויי הכי - דכיון דתלי אביי טעמא בחששא, איכא למישא אפילו בקרקע פרוחורו לרם עלייה. וקשה לפרושה: דנמצא על שלה או על של, אמאי הייבין בקרבן, מן עדיף מנמצא מן הקרקע ולפנים ולא חייא אלא ספק, אפילו בקרקע פרוחורו? ונראה לפרש: לא תלי אביי

ופליגא דרב קטינא - ארך ליטנא דרביי. דהא להאי ליטנא ליכא טומאת ספק, דכיון דתלי טעמא בחוקא לא שני נג. לא שני קרקע מן הלול ולפנים - טמא ודאי, מן הלול ולחין - טהור ודאי. לרב הונא - דאמר ליה לבריה: מן הלול ולפנים - ודאי, מן הלול ולחין - ספק, לא פליגי - לא דרבי חייא אלא דרב קטינא עליה, ואהדרי נמי לא פליגי.

כאן מן הלול ולפנים - דרבי חייא. כאן מן הלול ולחין - דרב קטינא. אלא לרבי בר שמואל ולרב יצחק - דאמרין: מן הלול ולחין - ספק טהור, על כרחי הני ממתניין דרבי חייא ורב קטינא בנתיבא - מנן הלול ולפנים - מנן הלול ולחין. דהא מן הלול ולחין - אפילו ספקא ליכא, דהא "טור" קאמרין: דרב קטינא קיימא בחתייה. אלא רבי חייא דאמר טומאה רדיית, ליטנא פליגא עלייה, ולדרידה ליכא טומאה רדיית. אמאי נישענין - לא פליגי, דהא דרבי חייא דאמר ודאי מן הלול ולפנים. ודקמי פרוחורו - הייתי כדרך רציטא מן החרד. ורבין ורב יצחק דאמר: ספק טמא - בגג פרוחורו, שקרב לעלייה. ועלמס בתר חוקא אולי, ומודו בקרקע פרוחורו במתניין, וכל פליגי, אבל בגג, מן הלול ולפנים, על כרחי יצא. וזו מנמנה וילוכו, ודאי מן החרד - היה לו ליטנא בקרקע פרוחורו. שחחרד נהיה ושהו לפרחורו, ואם מן העלייה - בא - היה לו ליטנא מן הלול ולחין. הלכך איכא למתליה בתרי ספיקי: דילמא מעלייה אתא לפרחורו, והוקדשה, או מחרד אתא לפרחורו, ויהי שגודקיה עלה דהא מלמטה? למעלה. וכל דמי שרי יצחק לא רבי טעמא למתלייה, איכא לאוקמי בשני. אבל לאביי, לליטנא דברח חששא, ודאי לישנוי הכי, טעמא דרבי חייא עליה. דרב קטינא רביי תלי טעמא בחששא, וכל היכא דאיכא למישא להאי ולדאי משו של ספק, אפילו בקרקע פרוחורו איכא לספקי בתר ולעלייה, הידבק דרבי חייא פליג עליה. ועיטאס בויהי - משום דאדלתי 23 רובא. דהא דאמרין - במתניין שחוקתא לא בא, אלא מן המקור, וברחיני רבי חייא אלמא מן דרוב דמיא חבדו - מחוקתיין לא פליג. המקור, הית טמא - אף אם אין הלול -

הית טמא משום אהל גמות. שאין שליא בלי ילד - ושורפין עליה את התרומה אלמא כיון דרוב שליות אינן בלי ולד מחוקתיין כל בטומאה רדיית. נימוק חולי - געשה דם ונתערב בדם הילדה ונטל ברוב והכי פרשש טעמא לקבן בפרק "המפלות" (כז.ב). די חתובה - מחתבת בצורתה בחתונה אצבעת. אמו טמאה לידה - ותשבו חומר ובר לימי טהור וחומר נקבה טמאה דחוקתיין לה בלידה רדיית לית לה ימי טומאה וימי טהרה, דאמרין: אחר החרד, רוב שש ולד מעלייא לית לה ימי טומאה חוששין - לומר: לא היו לה ימי טהור, ששנא אינו ולד. דילמא מנהא אטום הוא בא. וקיימא לן ב"המפלות" (נדה כדא) דאינו ולד. והיינו כדאי, מהיובטין לה ימי טהור, והואיל ויש לה ימי אטום ילידן. ספק אטום - דכל קבוע - במחצה על מחצה דרובא. ויכין שוקתה מנמקס הקביעת - מחוקתיין לה במחצה על מחצה ונכנסא - בקרקע, דהוה ליה מופרש מוק, ולא לקדו ממקום הקביעות. הלך אחר הירוב - ומחרד, דכל פרישי - מרובא פרישי. ברישות הירוב כ' - דהוה ליה ספק ואף על גב דמחצה צפדיעים ואין להם טומאה, ורב דשריין ספק בניהם - הוה ליה מחצה על מחצה. ונכנסא - שפירש אחר חזק מלקום אחר, נגע בו ארום שם טהור, דהשתא לאו קבוע הוי, ואמרין: כל דפרישי - מרובא פרישי, וצפדיעה הוא והפליה

ספקין אסור - בשילוח פרק קמא דכתובות (טו.א) נפקא לן קבוע מויאבר לו. ואם אמרה: לרבי שמעון דיריש מויאבר לו - עד שיחובין לו, קבוע מנא ליה? ויש לומר: דמסקיין בפרק "גדרשפין" (סדרין עט.א) דסבר רבי שמעון כרבי, ויתנת נפש חתת נפש - מנותן, אם כן מהתם עמיעני עד שיחובין לו, ואיכא "זאיר" לו - לקבוע. אף קבוע רבי חזקיה דיריש "מבא ארום" ומכא "במהר" דרשינו מרובא פטור מתיאבוב, ועל כרחי עד שיחובין לו מויאבר לו, וקבוע מנא ליה? וכן אחר הירוב משמע: אפילו נמצא רוב חלות מוכרת בליה. ואם אמרה: אם כן, מאי קא משמע לן רבי חנינא דרוב חקורו - תלך אחר הרוב? ויש לומר: דקא משמע לן, אפילו בקרבה והלכה. מיהו קשה מקמיא דרבי יוצא, דהתם תקשי ליה ממתנין דרשע הגיחוי, "אחר" חרוב - הבא איכא חוקה בגג הירוב, דברמא בחוקא אסור עומדת. וגבי תשעה צפדיעים נמי קאמר הלך אחר הירוב, ואם רוב שריצם טמאים אף על גב דאיכא חוקת טהרה, יאי ליה חוקה בגג הירוב לא היה פריך מדי, דמציען למימר דרבי יוחנן לא חשב אלא היכא דאיכא חוקה בגג הירוב. אלא

1 **ופליגא דרב קטינא** - ארך ליטנא דרביי. דהא להאי ליטנא ליכא טומאת ספק, דכיון
2 דתלי טעמא בחוקא לא שני נג. לא שני קרקע מן הלול ולפנים - טמא ודאי, מן הלול
3 ולחין - טהור ודאי. לרב הונא - דאמר ליה לבריה: מן הלול ולפנים - ודאי, מן הלול
4 ולחין - ספק, לא פליגי - לא דרבי חייא אלא דרב קטינא עליה, ואהדרי נמי לא פליגי.
5 **כאן** מן הלול ולפנים - דרבי חייא. כאן מן הלול ולחין - דרב קטינא. אלא לרבי בר שמואל
6 ולרב יצחק - דאמרין: מן הלול ולחין - ספק טהור, על כרחי הני ממתניין דרבי חייא ורב
7 קטינא בנתיבא - מנן הלול ולפנים - מנן הלול ולחין. דהא מן הלול ולחין - אפילו ספקא ליכא, דהא
8 "טור" קאמרין: דרב קטינא קיימא בחתייה. אלא רבי חייא דאמר טומאה רדיית, ליטנא
9 פליגא עלייה, ולדרידה ליכא טומאה רדיית. אמאי נישענין - לא פליגי, דהא דרבי חייא דאמר ודאי
10 מן הלול ולפנים. ודקמי פרוחורו - הייתי כדרך רציטא מן החרד. ורבין ורב יצחק דאמר:
11 ספק טמא - בגג פרוחורו, שקרב לעלייה. ועלמס בתר חוקא אולי, ומודו בקרקע פרוחורו
12 במתניין, וכל פליגי, אבל בגג, מן הלול ולפנים, על כרחי יצא. וזו מנמנה וילוכו, ודאי
13 מן החרד - היה לו ליטנא בקרקע פרוחורו. שחחרד נהיה ושהו לפרחורו, ואם מן העלייה
14 - בא - היה לו ליטנא מן הלול ולחין. הלכך איכא למתליה בתרי ספיקי: דילמא מעלייה
15 אתא לפרחורו, והוקדשה, או מחרד אתא לפרחורו, ויהי שגודקיה עלה דהא מלמטה?
16 למעלה. וכל דמי שרי יצחק לא רבי טעמא למתלייה, איכא לאוקמי בשני. אבל לאביי,
17 לליטנא דברח חששא, ודאי לישנוי הכי, טעמא דרבי חייא עליה. דרב קטינא רביי תלי טעמא
18 בחששא, וכל היכא דאיכא למישא להאי ולדאי משו של ספק, אפילו בקרקע פרוחורו איכא
19 לספקי בתר ולעלייה, הידבק דרבי חייא פליג עליה. ועיטאס בויהי - משום דאדלתי 23
20 רובא. דהא דאמרין - במתניין שחוקתא לא בא, אלא מן המקור, וברחיני רבי חייא אלמא מן
21 דרוב דמיא חבדו - מחוקתיין לא פליג. המקור, הית טמא - אף אם אין הלול -

ופליגא דרב קטינא. לרב הונא - לא פליגי, כאן
מן הלול ולפנים, כאן - מן הלול ולחין. אף
לרבי בר שמואל ולרב יצחק בריה דרב יהודה,
דאמרין מן הלול ולחין - ספקו טהור, מן הלול
ולפנים - ספקו טמא הני קמאי ממוקמא - מן הלול
ולפנים, לימא פליגא דרבי חייא! - לא נשייא, כאן
פליגא פריקע פרוחורו, וקאן - שנמצא בגג
פרוחורו. אמר רבי יוחנן: בשלשה מקומות הלכו בני
הקבאים אחר הרוב ועשאום בודאי מקור, שליא,
התיבה. מקור - הא דאמרין, שליא - דתנין: שליא
בבית - הבית טמא, ולא שחשלא ילד, אלא שאין
שליא בלא ילד. רבי שמעון אומר: נמוק הילד עד
שליא יצא. התיבה - חתני: המפלת יד חתובה ורגל
התיבה - אמו טמאה לידה, ואין חוששין שפא
מנה אטום באת. וכו' ליפא? והאיפא תשע הגיחוי?
דתיניא: תשע הגיחוי בכולן מוכרות בשר שחוקה,
ואחת מוכרת בשר נבלה, ולקח מאחת מהן ואינו
יודע מאיזה מהן לקח - ספקו אסור, ובנמצא -
תלך אחר הרוב. טומאה - קאמרין, איסור -
לא קאמרין. והאיפא, תשע צפדיעין ישרין אחר
בניהם, ונגע באחר מהן ואינו יודע מאיזה מהן
נגע, ברישות הירוד - ספקו טמא, ברישות הירוב -
ספקו טהור, ובנמצא - תלך אחר הרוב! - מומאה
דאשה - קאמרין, מומאה בעלמא - לא קאמרין.
והאיפא הא דאמר רבי יהושע בן לוי: עברה בגרה
והפליה

משום שאין שום שליא בלי ילד, ואין שום ולד נמוק אפילו מיטע. לכך כתייב טפא דאמר רבי שמעון: נימוק חולד, אף על פי של יצא. וכיון דסבר רבי שמעון דרובן נמוקין, ולרבן אינן נמוקין אלא מיטעין. דאין כפרא לומר דלרבי שמעון רובן נמוקין, ולרבן אפילו מיטעין אין נמוקין. וקצת נראה, דארברה אירשא סמיך וסיפא לא מייחוי אלא משום דמינה מוכיח דטעמא דרב משום רובא, שפרישי. דאי משליא בבית גופא מייחוי, מאי איריא. משום רוב - אפילו מחצת על מחצה שפרישי, דהוה ליה ספק טומאה ברישות היחיד דמא. **המפלות** יד חתובה - דא ודא מייחוי ממתנין ד"המפלות" (נדה כז.א) המפלת לא ידוע נדה, ובתפלות חתוכי מייחוי, כדמוכח התם בגמרא (דילסיא בבבא) - משום דהבא מפרש כדרייא: אין חוששין טמא מנהא אטום באת, דמשמע דרבי טעמא דרבי חייא רובא. ו**הוה ליכא** - ואם אמרה: הוא ואתן קבא, דהוה חזקין אשעין (נ.ב.ב) אשכא בלי רובא. ו**הוה צריכים בספל**, ונמצא בו דם, רבי שמעון טמא, שחוקת דמיא מן האשהו ויא משום דרבי שמעון קנינה לה. דא קאמר שליא, אף על גב דרבי אמר קנינה לה, כדאמר ב"המפלות" (נדה כז.א), וכי תימא: דאין שורפין על אותו רוב תרומה. אם כן לקבן דרדייק אלשכודי לרובי. אם כן, מאי מילתא למעטיי אבא דרבי שמעון? ויש לומר: דהתם מסייע חוקת אחת לרבי. אם כן, תאמר: וליחשוב נמי את התנן ב"הירודא" (נדה נ.ב) נמצאת אתה אומר שלש ספקות באשה, ובמנעתא ובסיסות - הלך אחר רוב. ואי אית שורפין עליו תרומה, לימא: למעטיי אבא. ויש לומר: דשורפין, ודוי טעמא משום דרוב דמיא בגין מן דמקור, דחשבי בשלשה דרתי.

ספקין אסור - בשילוח פרק קמא דכתובות (טו.א) נפקא לן קבוע מויאבר לו. ואם אמרה: לרבי שמעון דיריש מויאבר לו - עד שיחובין לו, קבוע מנא ליה? ויש לומר: דמסקיין בפרק "גדרשפין" (סדרין עט.א) דסבר רבי שמעון כרבי, ויתנת נפש חתת נפש - מנותן, אם כן מהתם עמיעני עד שיחובין לו, ואיכא "זאיר" לו - לקבוע. אף קבוע רבי חזקיה דיריש "מבא ארום" ומכא "במהר" דרשינו מרובא פטור מתיאבוב, ועל כרחי עד שיחובין לו מויאבר לו, וקבוע מנא ליה? וכן אחר הירוב משמע: אפילו נמצא רוב חלות מוכרת בליה. ואם אמרה: אם כן, מאי קא משמע לן רבי חנינא דרוב חקורו - תלך אחר הרוב? ויש לומר: דקא משמע לן, אפילו בקרבה והלכה. מיהו קשה מקמיא דרבי יוצא, דהתם תקשי ליה ממתנין דרשע הגיחוי, "אחר" חרוב - הבא איכא חוקה בגג הירוב, דברמא בחוקא אסור עומדת. וגבי תשעה צפדיעים נמי קאמר הלך אחר הירוב, ואם רוב שריצם טמאים אף על גב דאיכא חוקת טהרה, יאי ליה חוקה בגג הירוב לא היה פריך מדי, דמציען למימר דרבי יוחנן לא חשב אלא היכא דאיכא חוקה בגג הירוב. אלא

אלא ישיעא - דקתי תתם. כשהביאה שלשה שבועות טהורים ועשרה שבועות אחר
טמא ואחר טהור וקאמר דלא משבשט עד אור ליה ואי ליתא לרבי יחיאל אמאי
הא ספק ספקא הוא אימור רוח הפילה ואם תימצא למנר נפל הפילה אימא הדיקה ליתיה
ואף על פי דבריה לא יצא איכא במא בפקות אימא רבי ואם תימצא למנר נשקב אימא לא לילה
בזב ואפילו לילה נקבז בזב אפילו הדיקה

ליתיה מכל מקום אי ליתא לרבי יחיאל איכא
ספק אחר ויתר דאימא לא לילה בלל היהו לן
למישרי. ומשני לא, דלמא לא תיובתא ולא
ישיעא, ודבלא הכי איכא ספקי טובא, ואמרין,
הוא הדין אי ליתא רבי יחיאל, נמי אמרין.
למעוטי רובא דאיכא חוקה בהדיא - פירושי:
כגוד רובא. ואלא תאמר הלא סב בהני
שלשה דברים איכא חוקה וטורה, ושלשה מילין
רובו רבי לומר: דרוב תניקות מסתחין אינו רוב
גמור, כמו שארשי, ובני שלשה דברים היו רוב
גמור. אי ופני בתי שלשה נמי לא היו רוב גמור.
ואשמועינן רבי יוחנן דאפילו הכי שורפין, כיון
הדמייתא באה מגופה. ושליא נמי קרי לה
טוהמתא אשה. משום שעל ידי אשה טומאה באה
לבות. ואלא ופני אפילו אשכחא בן יוסף ושל
מתניתין דשורפין על הרוב את הרוממה. הא וכל
חשיב לה רבי יוחנן. משום דרזמא טהור הוא רוב
חשוב, ולא היה כותב דרזמא. מיהו לפירוש זה לא
מיידי לעיל אלא מסיפא משליא בבית, דאיכא
למינר דרוב דאינן נמוקין אינו רוב גמור.
דברשא דרובא שליא תשב לוכר ולנקבה, על
כרחיך דין ופשוט, מורא קניני נמי "ולתרה"
כדריש ב"דמפלת" (גדה במא), ואם רוב אינו
נימוקין אינו רוב גמור. ואלא קעילי "מביאה"
קרוב ובאבא, אינו משמע רוב, אלא אפילו נימוק
- היא טמאה לילה.

האמר רבי יוחנן דאי ויננא - תימה: אפילו
אלא אמר, הלא צענין למעוטי? הא טומאת אשה
דוקא קאמרו מיהו לרבינו רב ומפשיך דרוב
דתיק טמא משום דנשים נדות מגפפת אתה,
ניחא צמח, ודג תניקו וזו טומאת אשה. **רוב**
תיקא מסתחין - פירש הקדושני. מסתחין
באשפת שיה בא שריצים. אבל ורבינו נגע בעיסה,
שדרי כעצ בידו. ורבינו עם מפשיך רוב תניקותא מסתחין בעיסה. ורשפח שייך באבול ומשקה,
כדאמר ברפ"ק "רבי ישמעאל" (עבודת הרה ס"ב), אז שיהא מטפח על פי חציבת מרותות.
ובירושלמי איכא: מפני שדרבו על תינק לטפח בעיסה) ורשפחא (פרק שלשין וטרתו)

נמי משמע שדן אינו עם התינוק נגע בעיסה, דקתי אהדיא דתינוק, אמר רב יוסי: אי כול
לפשוט דין וליקח - טמא. ואם לאו - טהור. אבל תתינק, אמר רבינו עם. ודאי טמא. דכדקתי בתוספתא (שם):
הא תינוק צבד הקברות ורשמיני ביה. אף על פי שאין התינוק אלא במקום טומאה - התינוק טהור. שאם אמר אדם טהור כו' - היינו טהור. ודאי אמר ברפ"ק שלשין וטרתו
משני ושבעי, ואלא טומאת רב טמא. אלא כגונג ברה. אי נמי: דרשודא שדודא טהור. אי נמי: כשתינוק מולדכי, כרתיב בתוספתא (שם): תינוק שנתחיתו גמור, ומצאתו כו' - שדודא
טהור. במב דברים אמורים: שנתחיתו מולדכי, אבל דעתינו קו' - טמא. מפני שנישים נרות מגפפת אתה. **במאן** מעיטא לחוקה ויאיתר ליה רובא - קשה: דברפ"ק בתרא דיבמות (קט"ג),
אמר: סמוך למיעוטא לחוקה, וזהו ליה פלגא ופולגא: ליה לומר: גרלה אייתרעה הוא רובא טמא. משום דתיקו היה ורבי שיש בו דעת לישראל, וכמו ברפ"ק "עשרה יוסין", ולא גמירין מטעם לחוקה
בש על פי דעת לישראל, וזהו כו' פלגא ופולגא - טהור, מדרב גרלה. ורבינו שפיר מראי טמא אה דאמר: פניו כפני ברשות הידיד - טמא, אבל ברפ"ק סמוך פלגא ליה לחוקה טהרה,
ויאיתרעה לה פלגא דנגע. דאפילו רבין גרלה ליה לומר סמוך מיטעא לחוקה, מודו דרסמכין פלגא לחוקה. אלא כיון כפני ברשות הידיד - טמא, אבל ברפ"ק סמוך פלגא ליה לחוקה טהרה,
אפילו איכא חוקת טהרה. אבל בשאין בו דעת לישראל, אולין בור בתרא, ובלפגא ופולגא - טהור, מדרב גרלה.

מיעוטא במאן דליתא דמי - אף על פי דארמירין ברפ"ק "עשרה יוסין" (קדושין מ"ב) דערש התינוק כמו שיש בו דעת לישראל - איצטרך הבא למנר לרבנן: מעיטא במאן דליתיה דמי,
לטמא אף ברשות הרבים. אך קשה: כיון דמעיטא במאן דליתיה דמי, ורובא חוקה - רובא עדיף. אמאי עשאוהו כמו שיש בו דעת לישראל? אפילו אין בו דעת לישראל - טמא
אף ברשות הרבים וגו'. דאמאי אין שורפין עליו את הרוממה ואומר רבינו עם: דרוב תניקות אינו רוב גמור, ולא היו כנגד חוקה אלא כפלגא ופולגא. ומן התורה טהור אף ברשות הידיד,
כיון דאין בו דעת לישראל. והא קאמרן תתם: עשאוהו כאלו יש בו דעת לישראל - היינו כלומר: עשאוהו כאלו הוא רוב גמור. ר"ל שגורא לעולם שדור אינו אף על פי שאינו רוב גמור,
ולכך אין שורפין עליו את הרוממה. אבל ליכא למיפש: כיש בו דעת לישראל משום, דאמאי עשאוהו כמו שיש בו דעת לישראל - טמא, אבל ברפ"ק סמוך פלגא ליה לחוקה טהרה,
תינוק גדול שיש בו דעת לישראל, אבתי מכל מקום ברשות הרבים אמאי טמא? אלא נראה: דעשאוהו כאלו הוא רוב גמור, כדפרישיה. ולרבי מאיר טהור, ואף על פי שעשאוהו כרוב גמור
- משום סמוך מיטעא לחוקה, ויאיתר ליה רובא. ואם תאמר: לרבי מאיר למה לן סמוך מיטעא לחוקה? אפילו בלל חוקה ישיה, כיון דחיישי למיעוטא - הוי ספק ואין בו דעת לישראל -
טוהו מדרב גרלה? ואומר רבי יוחנן: דנקט חוקה בחדי מיטעא, אלשמעוהו לחוקה אינה מסייעה לרוב. דהא וזה חוקה מיהו לרוב, היינו כמו מיטעא דמיעוטא, ואלא חיישי ברבי יוחנן. ודאי
דברי אמאי דחיישי ממיטעא. אי היה הארומיתא או רובנא, אין לחאריך באן. **למעוטי** רובא דרבי יוחנן - היינו מיני למפירי: ותיקא ללישנא דמפשיך רבי יוחנן טמאה דרבי יוחנן משום
דרוב חתיכות של ארבעה מיני דמים הן, אלא ללישנא אחרינא דהמפלת (גדה כא"ב) דאמר רבי יוחנן, טעמא דרבי יוחנן: דאי אפשר לפתיח הקבר בלא דם ולא משום רוב, למעוטי מאי?
דכתיב על פירך לקמן (בבב) כגמורא ד"דומפלת מין דמים", וליכא למינר דרבי קאמר: רוב פתיח הקבר אינו בלא דם, ולא שורפין עליה תרומה, דהא קאמר והם לרבי יחיאל דאמר: אי
אפשר לפתיח קבר בלא דם, דמביאה קרבן ובאכל, אם כן טמא דאי הוא שורפין עליו את הרוממה.

והפילה - יודע ויודע אם ולד הוא. ונאכל - טמאת התוף שלה נאכלת, ולא אמרין: על
הספק באה. ואינה נאכלת דרלמא לא ולד הוא. וחולין מולדן קו' - מליקת חולין נבלה.
שפעתיא - רבי יהושע בן לוי - אמרוא הוא, ורשלה מקומות? דאמר רבי יוחנן -
משנה או ברייתא קו'. ודי יא **מאי** רבי יוחנן? אלא רבי יוחנן? אלא רבי יוחנן?
אמר רבי יוחנן - ארדיבי הנישא - ארדיבי הנישא בן לוי

והפילה - מביאה קרבן ונאכל, תלך אחר רוב נשים,
ורוב נשים ולד מעליא ילדן. מתניתין קאמרין,
שפעתיא - לא קאמרין, והא פי אהא רבין אמר:
מתיב רבי יוסי בר רבי הנינא טועה, ולא דענא מאי
תיובתיה, מאי לאו? לא תיובתא אלא פיעותא? - לא,
דלמא: לא תיובתא ולא פיעותא. למעוטי מאי?
אלא למעוטי למעוטי רובא דאיכא חוקה בהדיא, והא
שורפין עליה דתני התרוקה - דאי אמהו רבי יוחנן
חדא ויננא! דתני: תינוק הנמוץ בצד העיקר והצד
כגוד - רבי מאיר כמטור, והכמים כממאי, שורפין של
תינוק לטפח. ואמרין: מאי טעמא דרבי מאיר -
קסבר: רוב תינוקות מסתחין, ומיעוט אין מסתחין,
ועישה זו פתיחת טוהרה עומרת, סמוך מעוטא
לחוקה - ויאיתר ליה רובא. ורבנן - מעיטא - כמאן
דליתיה דמי, ורובא וחוקה - רובא עדיף. ואמר ריש
לקיש משום רבי אישעיא: זו היא חוקה ששורפין
עליה את התרוקה, ורבי יוחנן אמר: אין זו חוקה
ששורפין עליה את התרוקה! אלא למעוטי רובא דרבי
יוחנן. דתני, המפלת חתיכה, אם יש עמה דם -
ממאה, ואם לאו - טהורה. רבי יהודה אמר: ליה כף
ובין כף ממאה. ואמר רב יהודה, אמר שמואל: לא
מימא רבי יהודה אלא בחתיכה של ארבע מיני דמים,
אבל שאר מיני דמים - טהורה. ורבי יוחנן אמר: של
ארבע מיני דמים - דברי הכל ממאה, ושל שאר דמים
- דברי הכל טהורה. לא נחלקו אלא משהפילה
ואינה

אדם הוא. אלא שלקה. וכיון דמראה דם אמאי יש גה - אמרין: כולו דם הוא, וטמאה
גדה ורבנן סברי: אין זה דם. אלא כשר. של שאר מיני דמים - כגון זיקוק ולבן, שטורחין
קו'.

ואינה

הא דאמר ברפ"ק שלשין וטרתו - דהא אמר ברפ"ק שלשין וטרתו
הא תינוק צבד הקברות ורשמיני ביה. אף על פי שאין התינוק אלא במקום טומאה - התינוק טהור. שאם אמר אדם טהור כו' - היינו טהור. ודאי אמר ברפ"ק שלשין וטרתו
משני ושבעי, ואלא טומאת רב טמא. אלא כגונג ברה. אי נמי: דרשודא שדודא טהור. אי נמי: כשתינוק מולדכי, כרתיב בתוספתא (שם): תינוק שנתחיתו גמור, ומצאתו כו' - שדודא
טהור. במב דברים אמורים: שנתחיתו מולדכי, אבל דעתינו קו' - טמא. מפני שנישים נרות מגפפת אתה. **במאן** מעיטא לחוקה ויאיתר ליה רובא - קשה: דברפ"ק בתרא דיבמות (קט"ג),
אמר: סמוך למיעוטא לחוקה, וזהו ליה פלגא ופולגא: ליה לומר: גרלה אייתרעה הוא רובא טמא. משום דתיקו היה ורבי שיש בו דעת לישראל, וכמו ברפ"ק "עשרה יוסין", ולא גמירין מטעם לחוקה
בש על פי דעת לישראל, וזהו כו' פלגא ופולגא - טהור, מדרב גרלה. ורבינו שפיר מראי טמא אה דאמר: פניו כפני ברשות הידיד - טמא, אבל ברפ"ק סמוך פלגא ליה לחוקה טהרה,
ויאיתרעה לה פלגא דנגע. דאפילו רבין גרלה ליה לומר סמוך מיטעא לחוקה, מודו דרסמכין פלגא לחוקה. אלא כיון כפני ברשות הידיד - טמא, אבל ברפ"ק סמוך פלגא ליה לחוקה טהרה,
אפילו איכא חוקת טהרה. אבל בשאין בו דעת לישראל, אולין בור בתרא, ובלפגא ופולגא - טהור, מדרב גרלה.

נדה. פרק שני - כל היר דף יט עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל" (שטיינזליץ)
רכה
 רש"י
 תוספות

1 **אמר** רבה כיהה וטהור - נראה דרבה? גרס, דברקא ד'הפעלים' (בבא מציעא פ"א אמה
 2 מאן מוכח - רבה בר נחמני, ואמר: טהור. פירש הקונטרס: כיהה - שיש לו רוח כיהה.
 3 וקשה בדבשלו נזיר (ס"ה). פריך: ודלמא כיהה, וטמא, והכי נמי למימר הכי, הוא 'כיהה'
 4 משמע: טהור ועד. דאם כן רבי יודיעש על פליא אתנא קמא? ובודוק ש' שומר: דארברי
 5 יודיעש פריך, ומגליה דטהרו? (זרבינו גמ) י"ג
 6 'זרבי יודיעש קידה' - פירוש: עמד למנין,
 7 ד'קידה' לשון אסיפה, כמו (בבבא ק"ב) מקוד
 8 אקדיהא בשוקא. והשתא פריך התם: אימא עמד
 9 למנין, והביא ראה לרבי? תנא קמא. מיחו רוחק
 10 הוא, דאם כן מאי משני? אמר קרא 'לטהרו', הכי
 11 מוכח מהאי קרא שיהיה, ולמא ר' הכי דרשי
 12 ליה רבנן, דרשי נמי ר' רשמי? ר' יודיעש
 13 אמר כיהה - חוקק רבי את: דמי שטיעיה
 14 דרבנן דטמאי? מספקא? יקוי גברא אחוקק?
 15 כרדיקטא? אלא? אלא? אלא? אלא?
 16 דמדארשיהא? אוליין בתר חוקקו רבי? יודיעש נמי,
 17 אמאי צריך קרא? ובפרק 'המדר' (כתובות ע"ה)
 18 נמי, קאמר: לא תימא דלא אילר רבי יודיעש
 19 חוקק גרופה כלל - פירוש: דקאמר התם גבי
 20 'משארשינו נאמסחי': לא מפיה אנו חייין, אלא הני
 21 דלייבא דאיבא חוקק דטמוא, אלא הכא
 22 מליש חוקק דטמוא - איל, חוקק: אם ברדת
 23 כו, והשתא נמי חוקק ראי על זה: דאם לא
 24 חוקק? ועד: דשאני גבי נגעים, דגלי קרא! וש
 25 לומר: דרך השער לתלפולן כמתה הנגע לניפק
 26 נראין הדברים דבררת קדמה, וכן מוכח בתוספתא
 27 בפרק 'שן נחליץ' (בבבא ק"ב, קטנין, ר"ל):
 28 אף שער שחור - סוף שבתרתו הפכתא, אלמא
 29 דרך השער ללקוח מן הברדת, "ומהיר" (שם)
 30 דקאמר: דיבא דליבא חוקק דטמוא, אלא רב
 31 יודיעש בתר חוקק דהפך, היינו אפילו דאיבא
 32 ירשומא, דאי לא איל, לא היה מוקד קרא
 33 ל'טהרו' אספק בתרת קדמה, דשיבא הרה
 34 ואיבא ירשומא טפי, אלא היה מוקד לך לירשה
 35 אחריתי כרכנן, אי נמי: מהתם יליף דאיל בתר
 36 חוקק והוקק, אף על גב דלארביי ירשומא, ורבינו כן
 37 מפרש בענין אור, אלא ד'האריץ' ב"א, ח"ל הלן
 38 פריח: בבבא טהור - מומדמה פריחא דארס
 39 לפריח בגדים, או דרכיב (ויקרא יג): 'ויבטח
 40 הצרעת אל כל עור הנגע מראשו ועד רגליו -
 41 אנופל של אדם קאי, אף על גב דפשיעתא דקרא
 42 משמע דאנינע? קאי. דארייז לעיל בנגע שטמא
 43 על ידי שיש בו מחיית רוח ה', ועליה קאי 'ויבטח'
 44 הצרעת אל כל עור הנגע מראשו של נגע עד
 45 רגליו - כלומר: אל עור סופו. אלא כאב משמע דקאי
 46 אאדם דומיא דנגה, וכן מוכח בבמה מקומות
 47 בתורת כותבים, ובריש 'איחוז מקומן' (ובתוס'
 48 ט"ב).

הירוק

1 **ואינה יודעת מה הפילה** - שאבדה החתיכה קודם שבאה לפנינו. לא אמרין ויל בתר
 2 רוב חתיכות כו' - דלא כמראה להו: רוב חתיכות - של ארבעה מיני דמים, ואשמעינן
 3 רבי יוחנן לעיל: בשלשה מקומות הלכו אחר הרוב, והו לא - למעשה הא רובא דרבי
 4 יודעה. ולרבי יודעה דאילו רובא רבא, לא כדאי משית' היל' לשרוף על מנעה את
 5 התרומה. **משנתה** - ובקין כריכום - כותות כן
 6 שרכיכום גדל בו, ובמישי איתה - לקמן מפרש
 7 לה למלוה במנותחין, לשנא אחריתא: 'בכרך'
 8 כרכום" - כנגה וזו כרכום, כמו (שמות לד): 'כי'
 9 קרן עור פניו' - וכמוצו - כולו ארום המנוח במים,
 10 ואף על גב דקלש אדמימות דליה - טמא.
 11 היתן - פנינר"ל, ובמישי כשר צלי - מזהל
 12 דלוקא מנוח. אלא ופי' משנא משה כתם כו' -
 13 מפרש מנוח. כרם וכתם - מפרש בגמרא.
 14 כתיב - ארייסינ'ם. מקום מכן - שעמוק
 15 במראה שחורית, כלומר: שחור יותר מחרת -
 16 טמא. ויהא - פלש"ש, שגדחתו מראיתו, כבור
 17 שבו - שיש עליו ברוחין במראה אדומות יותר
 18 מתורידן, ובגמרא מפרש להו: כית כרם -
 19 מקום, ומשם מכיב אדמה ונותנה בכלי, ומצפף
 20 עליה פיס - כלומר, נותן שם מידע שיהיה
 21 המים פוצץ על האדמה, וכמוצו - כירצו? בנזן
 22 שני חלקים מים כו'. **נמרא** - אף עתה כו' -
 23 עד 'ובזמן טמאין', לשון קריאה הוא, וכו' -
 24 לשון לוקב, שנראה באנשים בחרים טתה
 25 לבנות מאד בפרניהם, כשיטמא התם - גבי נגעים
 26 אף על גב דכוליה לטמא איבא לאוקרא קרא
 27 דארייז פלוגתא דוק מנרא וטהורין שבתרתו
 28 דרכיב (דברים ז): 'והאיש אשר יעשה בודוק'
 29 כגון דמפלי' בנגיע' וכו', ובפלוגתא דרבי יודיעש
 30 כו, דקאמר עור מנרא בתר מנייהו וטהורין
 31 כחז מנייהו, אם ברדת קודמת לשער לבן טמא
 32 - דשער לבן - מסימני טמואה, וכגון שקדמתו
 33 ברדת, דרכיב (ויקרא יג): 'והנה הנפר שער לבן'
 34 בברדת', כיה חשור - דהי הוא בנגע שכתה
 35 מראיתו בשבוע של הסגור, שהוא סימן טהרה.
 36 דרכיב (שם) 'והנה כחה ידעה' - ובעשר רבי
 37 משע הרשן שפעתה: 'ובנגע' - כלומר, קידה
 38 בדבר ונתלק עליו, וכן יבאנו בתורת משה
 39 רבי יודיעש קידה וטהרה, שיקוי נגע גרים -
 40 לאורך ולרחבה, כשני גריסין על שני אבנים
 41 ושקבין ויית - אחד בכולת זה ואחד בכולת זה
 42 איבוי כשני גריסין ורובו גריס - דכשהוא
 43 מוטל ארכו על שתי אבנים, נמצא בכל אבן
 44 גריס על גריס כשילעו נגע, ושתי אבנים בעינן,
 45 דרכיב (שם יד): 'כחיו את האבנים', כ"כ
 46 "קיי" - 'ומראיתן שפל מן הקיד' (שם), פרייה
 47 - פריחה צרעת ככולהו, היא טהרה - ואף
 48 על פי שלא באמר אלא טמא (שם) 'אם פריח
 49 תפחה' ועי' לביטרא דרם ארום הוא - ואילו
 50 כולם אדומין הן, ויבא ארום ותו לא - דהארום
 51 שבאדומין, היינו 'כרם המכה' דמנותחין
 52 דשיבא ודיח - 'והוא גלולה את מקוד דיהוה'
 53 (שם כ), 'וטהרה ממקוד דמיה' (שם ג) - הרי
 54 ארבעה מיני אדומיות טמאה הן, אבל לטמאה
 55 מזה - לאו דהו. ויהא מכן - אפילו הוא
 56 שחור ככחול - טהור, והאיל ואינו שחור
 57 כחרת, לבעשעבך - מן הגוף לוקה, ומשחתי.
 תלולת

1 **ואינה יודעת מה הפילה** - רבי יהודה סבר: ויל בתר
 2 רוב חתיכות, ורוב חתיכות של ארבע מיני דמים
 3 הייין, ורבנן סברי: "ויל בתר רוב חתיכות" לא
 4 אמרין. **משנתה** תמשה דמים ממאים באשה: הארום,
 5 והשחור, ובקדמן כריכום, וכמימי אדמה, וכמוצו. בית
 6 שמאי אומרים: אף כמימי תלתן, וכמימי כשר צלי,
 7 ובית הלל מטהרים. הירוק, עקבאי בן מהללאל מנמא
 8 והכמים מטהרין, אמר רבי מאיר: אם אינו מנמא
 9 משהים כהם - מנמא משהים משקה. רבי יוסף אומר:
 10 לא כך דלא קדי. איהו ארום? - כרם המפכה? שחור?
 11 כחרת. עמוק מכן - טמא, ויהא מכן - טהור. ובקדמן
 12 כריכום? - כפרודו שבו. וכמימי אדמה? - מפקקת בית
 13 כרם, ומצפף מים, וכמוצו? - שני חלקים מים ואחד
 14 מים, מן היין השחור. **נמרא** מנלן דאיבא דם טהור
 15 באשה? דלקא כל דם דהתי מיהא טמא! אמר רבי
 16 קמא בר יוסף אמר רבי אשעיא, אמר קרא: "כי פלא
 17 מןהך דבר למשפט בין דם לדם" - בין דם טהור לדם
 18 טמא. אלא מעתה "בין נגע לנגע", הכי נמי בין נגע
 19 טמא לנגע טהור? ובי תימא: הכי נמי - נגע טהור
 20 מי אקא? ובי תימא: "פלו הפך לבין טהור הוא"
 21 והוא 'בולתם' מקרא! אלא: בין נגע אדם לנגע
 22 לנגע בגדים - ובקולן טמאין, קמא נמי - בין דם נדה
 23 לדם זיבה - ובקולן טמאין! האי ממי? בשלמא התם
 24 איבא לאפלוגי בנגיעי אדם, ובפלוגתא דרבי יהושע
 25 ורבנן דהנן, אם ברדת קודם לשער לבן - טמא, ואם
 26 שער לבן קודם לברדת - טהור, ספק - טמא, ורבי
 27 יודיעש אומר: כיהה. ואמר רבה: כיהה וטהור. בנגיעי
 28 בתים - כי הא פלוגתא דרבי אלעזר ברבי שמעון
 29 ורבנן דהנן, רבי אלעזר ברבי שמעון אומר: לעולם אין
 30 תפית טמא עד שיראה פשעי גריסין על שני אבנים,
 31 פשעי כותלים, בקרן ויית, ארבו פשעי גריסין ורובו
 32 גריסין. מאי משנא דרבי אלעזר ברבי שמעון? - כתיב:
 33 "קיי" וכתבי: "קירות", איהו קיי שהוא פשעי קירות
 34 הו אומר: זה קרן ויית, בנגיעי בגדים - בפלוגתא
 35 דרבי יוחנן בן אבטלומוס ורבנן. דתניא, רבי יוחנן בן
 36 אבטלומוס אומר: מנין לפריחת בגדים שהיא טהורה - נאמר "קרחת" ו'ויבטח' בבגדים,
 37 ונאמר "קרחת" ו'ויבטח' באדם, מה לחלן - פרח ככולו טהור, אף כאן נמי - פרח ככולו
 38 טהור. אלא קמא, אי דם טהור ליבא, כמא פליגי? ובמאי דהני טהורין והני טמאין? אמר
 39 רבי אבהו, דאמר קרא: "ויראו מואב את המים ארזים פדם" למימרא דדם ארום הוא,
 40 אימא ארום ותו לא! אמר רבי אבהו: אמר קרא "דמיה" ו'דמיה" - הוין כאן ארבעה, והא
 41 אן "תמשה" תנן! אמר רבי הנינא: שחור - ארום הוא, אלא שלקה. תניא נמי הכי: שחור -
 42 כחרת, עמוק מכן - טמא, ויהא אפילו ככחול - טהור. ויהו זה, ואלו מתחלתו הוא משחור,
 43 אלא בשעשעך מן משחור, מישל לדם מכה - לשעשעך טהור. ואמר רבי שמאי אומר: אם
 44 אף כמימי תלתן. וליה לביה שמאי "דמיה" ו'דמיה" הרי כאן ארבעה? איבעיתא: ליה להו. ואיבעיתא: אימא: אם ליה, מי
 45 לא אמר רבי הנינא שחור - ארום הוא, אלא שלקה, הכי נמי - מלקא הוא דלקי. ובינו תנא קמא! איבא בינייהו
 46 תלולת

1 **אף כמימי תלתן**. וליה לביה שמאי "דמיה" ו'דמיה" הרי כאן ארבעה? איבעיתא: ליה להו. ואיבעיתא: אימא: אם ליה, מי
 2 לא אמר רבי הנינא שחור - ארום הוא, אלא שלקה, הכי נמי - מלקא הוא דלקי. ובינו תנא קמא! איבא בינייהו
 3 תלולת

תוספות

דירוקי עקבאי בן מהללאל מטמא - האי "דירוקי היינו כאחרו", ולא דירוק בכרות, דאין זה נוטה לארמוניות, וזהו "דירוק" בן הוא, כדאמר ברובלוב הגול' (סוכה לד. ט.ו.ס): דירוק - בכרות, כמכלל סדסום "דירוק" - לאו דהי חוא, **לית** לה - פירוש: לית לה ארבעה דוקא, אלא נפק ליה הדמישי שקרא אחרינא. **ידד** רבי מאיר לשיטת עקבאי בן מהללאל וטימא - חמישה יודי לטמן בפרך "בית בתים" (לג.א) גבי 'בתי' מטמא משכב החתונות בעליקן' מופרש רבי מאיר: לפי משמלות'ם דארסו דלס דירוק, אלמא לית אייה דטרסוה וזאת, דהכא מיייר מירבון, וכן מוכח מדקאמרינא: נתי רבי משכבת בתם אמנא - לא מטמא, הכי דחויא דירוק מגופה -

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62

בתיב הוא "שליחך פירש" - ואם תאמר: הני כירלי דם שנהאשע טמאה לא בן, כדמשמע קרא בעל'ם שהוא געל - כך גב' וישנה, געלות פתחוק פתחוק בעליקן בימי נדחת, אבל דם דירוק שהוא טהור - לא ותי: דמשמע דלא פליגי אורי דרסו, אלא ברס דהו נדחו כולי עלמא ומכשרי, וכיון דרבתו לית ליה גורה, שהו, דם גלה מנא תרתי שוי: דדם דרסו נפק לתרתי ליה בנתוסתא דשבת פרס (דירוקי): דקתני: גנן לדם שהוא משקה? נאמר כאן: 'וטהרה מוקף דמדי', ונאמר להק': 'ביום הדואר ירחי מוקף ופתח לבית הור וליטבשי ירושלם לחסאת ולגדה'. ויש לתמונה דהכא משמע דכלבי עלמא דם הירד לא דהו בכלל דם חלליס, ובשבת פרס 'בית' (קמנא). משמע דחילב האשה טמא משום דם מגופתה. דקתני: לא אם אמרת בחלב האשה משכשכיש אלא לרצוען, כן דם מגופתה משכשכיש, ומפשי רשי חילב דתת' דם חתלה, כדאמרינן (נדה טא.ט): דם נעבר ונעשה חלב חטא אמרינן דאפילו דם נדה לא דהי בכלל דם חלליס' דלא שכין חלב דירוקח לומר: דחלב כל שאי עמך, דם בשנתו כמו דם חתלה, אבל דם נדה - לא ותי: בלאו הכי קשה חתם: דמאי קמחוד ליה רבי עקבאי: גב' טמאי: אין חילב מרס, שהחילב לרפואה - טמא, ונפק לרפואה - טהור ותי: למע' ל קרא בפרס י'ם הנהד' (נדה נהג.) דחלב האשה טהור משקה, דבתמי: 'ותפתח את נאר החלב ותשיךה', תיפק ליה מטעמא דרס נעבר ונעשה חלב: ומיהו טוהי דלעמן אלא כמא' דרס דלא סר חרבי מאיר דדם נעבר כו'. לכך טראה דהכי פירשוה: חתם: לא אם אמרת בחלב האשה משכשכיש, כו'. כלומר: בין דאיכא רבי לקטן חילב משכשכיש לכל הפחות לרצוען, דין הוא שישום גם שלא לרצוען, כיון דחתון גבי אשה בשרוס מקום דמשכרשל על לרצוען, כמו דם מגופתה. חתם: אלא בתומא, אם על גב דחלבב משכשכיש לרצוען מ'זפתח את נאר החלב', בשביל כך לא תבשריש לרצוען, כיון ולא אישכחן בבומא מירי דמשכרשל אלא לרצוען, שום מגופת טהור, אין דלסו: מטמאי אלא חילב יתר מרסו, שהחילב לרפואה כו', כלומר, חלב דמכשיר לאו בתומא דדם מגופת תליא מילתא, שדיר מוקף לרפואה טהור, דחייב לרצוען, ולא אמרינן: כשם שהלכה לרצוען טמא, כך נמה לרפואה טמא, אלא ודאי חלב האשה ודמטמו משום ומדקש גבור הוא, וכל של שבין חומה לריחוי ספי משקה, ומיחוד לקטניס ולגודלום, אמור: לו: סילו ותי: ובעיביס יחידי, ומיחודים לוקטניס ולגודלום, ושלא לרצוען - טהור, והשתא לא קשה חתם הנהד, דפשיטא אלא דהי בכלל דם חלליס', ולקטן געורת בשפ' נערס דקראי דפרס דים הנהד' אסמכתא בעלמא נהדו.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62

תלתו - חתא קמא סכר חמשה רמיס - טמאן דוא, אויך - ספקא, ולבית הלל - 1
טרוחין ממש, היינו תנא קמא - דאמר: חמשה רמיס, וחו לא ידו רבי מאיר כו' - 2
ומטמא דם דירוק משום נדה, אמנא = על גבדה, לא מטמאיתו - דכיון דירוק הוא, 3
סמטמא לאו מגופה אחא, דלא שבתי, דלא תלין בה אלא דהכא דחייב מגופה דם הוא, 4
נתי דחוטמא - דחיותיה דם דירוק משקרא לא 5
מטמאיתו משום רואה, דלאו דם הוא, דחייבו 6
משום בתם, כלומר, כשאר דם שחממו טמא, 7
הטמא משום משקה - כרוקה וכמו גרילה, אם 8
נגועין בדם וכלים וטרסות באותו דם דירוק 9
שראהו בעיני נדחתה שיהיה נדה מום אדום, 10
ואמאי מטמאיתו לגמרי, שיתענגל יוצא - 11
כשנתוסתא תהלה ואיך כן יוצא, לאופקי דם, בין 12
טמא בין טהור, כשדואו בא - נוסף ויצא ראשון 13
ראשון, ליהו בפקשה - דלחבישי דרעיס, שאם 14
יגע שרץ בך - וטימא, ואמאי מטמאיתו לגמרי? 15
דם חלליס ישה - דם שנתגששש יוצא בן קרוי 16
'משקה', ולענין הכשר בעיני משקה, כדכתוב 17
(ויקרא יא): 'ואשר יבא עליו מים טמא וכל 18
משקה אשר ישחה', כלומר: אכל משקה אשר 19
ישחה יבא על האוכל, דהכי מוקמין לה 20
בפסחים (טא.ט), אלאה גבורה שוי - דלחבישי 21
את הורעיס, שליחך - דם נדחתה השלוח בין 22
האשה, פירס הרעוב - פירסו דם שהוא געל 23
להחמור, כך גבתי ישראל געלותה פתחוק בימי 24
נדחתו מדיוקק בעליקין, עפי רמיס גמירי - 25
דייט ניס, ותוכי 'שילוח' מיס, מה מים - 26
משכרין, קאי דם נדחת - כשכיר, אין אדם דין 27
גורה שיה מטעמי - אלא אם כן קבלה מרבו 28
הלכה למשה סיני, דלמלא קרא למילתא, 29
אחרינא איצטריך שוי - דמד אדום, כדאמר 30
בסדר יומא (נב.ג), האי חור, והאי סוק, דם 31
שירשה - משנתה דחליך, צפור חי - דם 32
הירצא ומצפר חי על ידי כמד, או דלמא לאופקי 33
כחוש - והאי יודי' - שדיון בריארה הוא, חרת 34
מאכילת - אשה הירואה חתם בגבורה, אם 35
דנהג ממאכלת - תולה, בהי קשיא: לא 36
שיטרו עובי, גבירס ועוד, ומאכלת כולי האי 37
לא ליה, כדאמר בפירוק, בעיני גבירס ועוד, 38
לאופקי מרסו ממאכלת לא קשיא, הדיא - רכמי 39
תינא בן אסיגטנוס, הא - לרבנן בפרך הדירואה 40
בתם" (נדה נהג.) דלא בעי האי שיעור, סא' לאו 41
מאכילת דבולה נופח - אלמא, כל ממאכלת 42
וזמה לדת דרת, ואת אמרת: דם ממאכלת 43
ראש הוא דרסו דלס נדחת, אבל דשאר חתם - 44
לא, אמר ודינא: - נאה כורד, וגיבשין (מ.א.א) 45
קרי ליה 'אמי שפי' נאה', לישנא אחרינא: 46
'דרינא' - מ'קוס הוא ששמו ורדינא, 47
בעורבין (מ.א.א), חלה - כחמסה, כגב' ובפעל 48
- אם יש בהן מכה, שנא נספ עליה כששוכבין 49
יחד, אלמא דם בגב ובעלה זומה דם נדחת, 50
שבשנא בגב משכבת לה - שלא נשא, אלא 51
בעלה - הא גישר חלה - ר' נחמן - אמתחין 52
קאי, וחלה רבי מאיר - בתם, 53
בקילוד

בחור שלא נשא אשה, ועד פמה? - עד פן עשרים. מיתובי: תולדה בבנה ובבגלה, בשלמא בבנה - משפחת לה, אלא בעלה - היכי משפחת לה? אמר רב נחמן פר' יתקי: כגון שנבנסה לחופה ולא נבגלה, רב נחמן אמר: בתם הקוה. מיתובי: מעשה הוא ותלה רבי מאיר בקילו

נדה. פרק שני - כל היד דף כ עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזלץ)"
 רש"י תוספות

1 בקולו - אנפליש"ר, ואדם ונת. ותעסק בו. אלמא קילור דומה לדם נדות, ואף על גב דלא הוי סומק כולי האי, וקשיא לכולו דדייקי בין דם בחור לדם נשים משום דסומק טפי,
 2 ובין דם מנבלת של ראש לשאר דם מנבלת. אומנא = מקור דם בקרו, בין האי לחאי - בין קמא לבתרא. חרת שאמרו דיו - כלומר לא בשחורית חרת הניקו במים, אלא שחורית
 3 חרת הניקו בדיו. כי פתוחא דריותא - קלישות דהוי. כשהבלי מלא, יורד שחורית חרת למטה, ומלמטה הוא כרו ואנו שחור כל כך. בלחה - בדיו לחה. כדמפרש. או ביבשוא
 4 = שני דרך שנתון דין בדיו, כששולקים קליפת הקוצים, הוא מתיבש. פלי קורטא דריותא = מבקע חרתיכו דיו יבש. ובדוק ג - מראית דם שחור. בקר = שעה שחורה.
 5 כנבני - ענינם שחורים. לישא אחרניא: "קרי"

6 - שם עשב שחור. עולא = אשחור" דמתניתין
 7 קאי, דקתני: סמא. סיהא - שם סמק, ועישי
 8 שם מלבושים שחורים. אולייין - בלנים
 9 מתחמין מרחצות לשון אחר: שם מקום. שמא
 10 אובה - לון עדן, והצדיקים מלבושים לבנים
 11 גליבי אולייין = חור סומק, אבל פתור, כגון
 12 מפה דסדין אולייין, וזו שחורה. ובלן =
 13 חמשה דמים. מפלית לבנה - מראית דמים
 14 ניכרים בה. ושחור - דם שחור נבדק מראיתו
 15 אה סוף - אחר אה כחור או ודיה הוא גבי בנד
 16 אדום. חולא - דמים. עמוק מכן = אור
 17 שיעור השני במתניתין לכל אחד, אי היה סומק
 18 טפי - טמא. דיהה מכן שחור - בשחור. ואף
 19 על פי דלא תמן במתניתין דיהה מכן שחור

20 אלא גבי שחור, ולא חרין לכולה. אפילו רבה
 21 מכן ליבשא - דהאי אדום וזהו. ועל ידי לקטאת
 22 הושרח. קא משמע לן - דאין דרך דם אדום
 23 מתשחרר על ידי לקטאת לזהות דיהה. דיה
 24 דריהה - שגדה ממראיתו יותר מדאי. עמוק
 25 מכן שחור - אם נאמנו מראה הוא. אבל אם
 26 האדים הרבה על שבא לכלל אחד משאר
 27 המראית של מעלה היטט - הרי בא לחדא
 28 מתוך דמתניתין. איהויה ליה - דם הדרומה
 29 למזגא. בתחתון - עלה תחתון. תלמא ויר -
 30 דעלף חור וזו למעלה מזה. נקום דרמא מצינא =

31 לבדוק בה את הדם. ושריא מצינא - דהדוא
 32 משובח לבדוק מכולן, ומיהו כוליה דרא כשרה
 33 לבדוק. ואה דקתני "פתחון ולא כעלין" - הרי
 34 קאמר: שחורא אמצעית ולא כעלינה הימנה
 35 והא דקתני "כעלין ולא בתחתון" - כשרה
 36 אמצעית ולא בתחתונה הימנה. דאין כשר
 37 כשרה אלא כדרא אמצעית. הא דתניא
 38 "בתחתון וכל שכן שחור כעלין", דמשמע
 39 הדרייהו כשרין לבדוק אלא שתעלין משבוח
 40 - לא אודי קאי, אלא אעלין דררא מצינא.

41 ודכי קאמר: בעלה תחתון שחורא ברור, וכל שכן
 42 שחורא כעלין הימנה, דהיינו אמצעי שחורא ברור
 43 מתאר. והא דתניא "כעלין וכל שכן שחורא"
 44 בתחתון - הרי קאמר "כעלין" - בעלה
 45 העליון, וכל שכן שחורא בתחתון בעלה
 46 האמצעי. גושישוי שני - לבדוק בתן, ולא
 47 לאור הלישואן, ואין שיעור לים - משום דאין
 48 שיעור לעפר, אלא יביא עפר כמנ שירימא, אם
 49 רב אם מעט, ורצין על מים כשבו קליפת השום
 50 למעלה מן העפר, אלא עכוירן - שחורא

51 מראית אדמה נבנסת במים. וכשחור עוכירן -
 52 המים העפר, לא לרשיח ביריה - לא לת העפר
 53 אל תוך ידו ועכויר המים בעפר שבידה, אף על
 54 פי שחורו ונתנו בליו לאור עכירה. אבל - אם
 55 העפר כפי, לא יביא עפר כלה באצבע - שפיר
 56 דמי. או דלמא לא לעכיריהו ביריה - כשהמים
 57 בספל - לא יענינם באצבע, אלא בכין או
 58 בכלי אחר. אלא כפי ש' ויכזית - אלמא לא
 59 לירמי עפר. מים בבוס ובידוק - אלא ליה
 60 במקומה שנינו - שאין האדמה דומה לדם אלא במקומה,
 61 אבל הביאה במקום אחר - נשתנה מראיתה. פלי = בפקק, ובדוק לה - בלא מים. ליש עליה רבי יששכאל - אאודי
 62 שיעשה כן, באכסרה.

63 בקולו, ורבי תלה בשרף שקמה. מאי לאו - אאודוס?
 64 לא, אשאך דמים. אמיקור וכו' וזכרא ורב איש הו
 65 ורבי קמיה אוקנא, שקלי ליה קרנא קמייחא לאמיקור,
 66 חוייה, אמר להו: אדום דתנן - כי האי. שקלי ליה
 67 אחריתו, אמר להו: אשתני. אמר רב איש: כגון אגא,
 68 דלא ידענא בין האי לחאי - לא מפעו לי למהו דמא. "שחור פרתא". אמר רבה בר רב
 69 הונא: חרת שאמרו - דיו. תניא גמי הכי: שחור - פרתא, ושחור שאמרו - דיו. ולימא
 70 דיו אי אמר דיו - הנה אדום, כי פתוחא דריותא, קא משמע לן - כי חרותא דריותא.
 71 אביענא להו: בלחה או ביבשוא? תא שבע: דרבי אמי פלי קורטא דריותא ובריק בה. אמר
 72 רב יהודה, אמר שמואל: בקור, כפיו, וכענב - כמאה, וזהו ששינוי "עמוק מכן - כמאה".

73 אמר רבי אלעזר: פות, קופת, ועקורב - טהור, וזהו ששינוי "דיהה מכן - טהור". עולא
 74 אמר: פבלושא סויהא. עולא אקלע לפומבדיתא, חוייה לזהוא סוינא דלבוש דלבושא אוקנא.
 75 אמר להו: "שחור" דתנן - כי האי. כרטו מניה פורתא פורתא. ורבו היה ארבע מאה וזו.

76 רבי יוחנן אמר: אלו פלים האולייין הפאים מפורית הים. למימרא דאוקמי גניהו? והאמר
 77 להו רבי יצאי לבניו: בני, אל תקברונו לא בכלים שחורים ולא בכלים לבנים. שחורים -
 78 שפוא אוקה, ואהיה פאבל בין התנינים, לבנים - שפוא לא אוקה, ואהיה פרתון בין האבילים,
 79 אלא בכלים האולייין הפאים מפורית הים. אלמא - לאו אוקמי גניהו! - לא קשיא, הא
 80 בגלימא, הא - בפתורא. אמר רב יהודה, אמר שמואל: וכולם אין בודקין אלא על גבי
 81 מלילת לבנה. אמר רב יצחק בר אבדומי: ושחור - על גבי אדום. אמר רב ירמיה מרמתי:
 82 ולא פליגי, הא - במשור, הא - במשור, דמים. מתקין לה רב אשי: אי הכי, לימא שמואל

83 "הוין משחור"! אלא אמר רב אשי: בשחור גופיה קמפילגי. אמר עולא: מכן - עמוק מכן -
 84 טמא, ודיהה מכן - טהור, כשחור. ואלא מאי שנא שחור דנקט? סלקא דעתך אמינא: הואיל
 85 ואמור רבי חנינא שחור - אדום הוא, אלא שלקת, הילכך - אפילו ודיהה מכן גמי לימאמא,
 86 קמשמע לן. רבי אמי בר אבא אמר: וכולן, עמוק מכן - טמא, ודיהה מכן - גמי טמא, חוין
 87 משחור. אלא מאי אהני שיעוריה דרבנן? לאפוקי דיהה דיהה. ואיכא דאמרי, רמי בר אבא
 88 אמר: וכולן, עמוק מכן - טהור, ודיהה מכן - טהור, חוין משחור. ולהכי מהני שיעוריה דרבנן.
 89 בר קפרא אמר: וכולן, עמוק מכן - טמא, ודיהה מכן - טהור. חוין ממונ, שעמוק מכן - טהור,
 90 ודיהה מכן - טהור. בר קפרא אריתו ליה - ורבי, אעמיקו ליה - ורבי. אמר רבי חנינא: פתח

91 נפיש נגרא דלפיה כמשמעמיה! "ובקרו פרסום". תנא: לח ולא יבש. תני חדא: פתחון לא
 92 פעליון, ותניא אידך: פעליון ולא פתחון, ותניא אידך: פעליון, וכל שכן פתחון, ותניא
 93 אידך: פתחון, וכל שכן פעליון. אמר אבין: הלתא דרי ותלתא טרפן חוין, וקוט דרא
 94 מצינעאה וטרפא מצינעאה בידך. כי אתו לקמיה דרבי אבהו, אמר להו: בגושישוי שנינו
 95 "וכמי אדמה". תנו רבנן: כמימי אדמה - מכימי אדמה שמינה מנקעת בית פרס, ומציף
 96 עליה מים, דברי רבי מאיר. רבי עקיבא אומר: מנקעת וידפת. רבי יוסי אומר: מנקעת סכני.
 97 רבי שמעון אומר: אף מנקעת גגוסר וכיוצא בהן. תניא אידך: וכמימי אדמה - מכימי אדמה
 98 שמינה מנקעת בית פרס, ומציף עליה מים פקליפת השום, ואין שיעור לים - משום דאין
 99 שיעור לעפר. ואין בודקין אותן גלולין אלא עכוירין. גללו - חוור ועוקרן. וכשחור עוכרן -
 100 אין עוכרין ביד אלא בפלי. אביענא להו: אין עוכרין אותן ביד אלא בפלי - דלא לרמינה בידיה
 101 ולעכרניהו, אבל כמנא, כי עכר ליה ביריה - שפיר דמי, או דלמא: דלא לעכרניהו ביריה,
 102 אלא כמנא? תא שבע: כשחורא בודקן - אין בודקן אלא בפוס. ועדין תבעי לך: בדיקה
 103 רבי חנינא פלי קורטא דרנשטא ובריק ביה, ליש עליה רבי יששכאל אבא רבי
 104 רבי

גדה פרק שני - כל היר דף כ עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזלץ)"

תוספות

1 והא רבא רידע - ר' יונה גיט. רבא היה בקי, כדמוכח בסמוך גבי דאפרא הורמיני. ורש"י
2 פירש בסמוך: דאיתרוש ליה ניסא. ואין נראה. דרוקא סוף הוא איתרוש ליה
3 ניסא, כדמוכח בסמוך.

4 **מִיִּמְתָּא** קמייטא - ושאר חכמים שדור וראק לא היו מתמריזין כל כך, או שדו בקיאין
5 ביהוה.

6 כל יומא מה שטודר לי כדאי גונא - משמע
7 שלא היה גינלה ליהנות לרב נתמן
8 בעלה, ושטא לא היה בקי. והא דאמר רב נתמן
9 לעיל (ט"ב) דבם חקוק - קבלה היתה ביה. אי
10 גמי היתה חודשת שנתא היה מחזיר על עצמו
11 ליהנות לבו נופך, ופרשי, ולא יסומך על חכמות
12 אי גמי שלא לתנגן בפניו. אבל אין להמר דאמר
13 לראות דמי אשתו, דהא במסכת נעים (פרק שני
14 משנה ד) תני: כל הנינים אדם וראה, חזן מנע
15 עצמו. ואין אמר: אף לא גנעי קרובי. כל
16 הנינים אדם מותר, חזן מנעו. ואין ירשיש
17 אומר: אף לא נרדי אשתו. ואילו "כל הנינים אדם
18 וראה, חזן מנעו" אשתו לא קני.

19 **אנמריה** חקן - לפי הפשט משמע דלכך
20 מתמריזין ליהוה. אמר: אלא בעני ארז
21 (ויפרשי: כלא בדיקה) לא היה מתיר, אף על גב
22 דאגמריה סתירה. וקשה: דרביקא "אלו שרתות"
23 (חולין ט"ז, א) אמרו: לא איתא חטאת דאישתבא
24 בסמיפנתא כדבא, הונא מר בריה דרב אידי -
25 טרקי, ורב אחא בר נחמני - מנשרי לכך נראה
26 לפשי: דהשתתח הוה ביה משטיטא קנא. והא
27 דאגמריה סתרי - חקן ערודי, אף על גב דהבב
28 כבר אסי. ויש מקשה על ליתא: הדיכ עבדה הבכי
29 הוא אמרינן בפרק קמא ומסת עבדה הוה (ו' א),
30 הנשאל לכתב טעמא, לא ישאל לכתב וסתרי
31 יש לומר: דקפידא לא הוהא אשאל, אלא אחכב.
32 אבל השואל, ישאל כל מה שירצה, ומתוך כך
33 דקרוק ברב. ופעמים שדראשון טעה, ויצא
34 הדבר לאורה, וינעין תוספת עבדה הוה (א' ד'יב)
35 המתחיל "הנשאל" ותוספת חולין מרב ד'יבר
36 דמתחיל "ד'יב".

הדרן עלך כל הדר

27 דלמא ויתבונו אמר רב יהודה: מרישא הוה חווינא
28 דמא, פיון דאמרה לי אמייה ה'צחק ברי: האי טיפתא קמייטא לא מיייתתא לה קמיינו ד'רנן,
29 משום ד'חוימא - לא חווינא, בין טמאה לטהורה ודאי חווינא. ילמא איתא דמא לקמיה דרבה
30 בר בר חנה - וטמי לה, הדר איתא לקמיה דרב יצחק בריה דרב יהודה - ודבי לה. - והיכי
31 עבד הכי? והתניא: חבם שטימא - אין חביו רשאי לטהר, אלא חסר - אין חביו רשאי לטהרו!
32 מעיקרא טמיו הוה חבם לה, פיון דאמרה ליה: דכל יומא קמדי ליה כי האי גונא,
33 והאידיגא הוא דחש בעיניה - דכי לה. וכו' מ'חוימין - אין. והתניא: נאמנת אשה לומר "קוה
34 ראיתי ואבדתי". איבעיא להו: "קוה טיהר איש פלוני חבם" מהו? תא שמע: נאמנת אשה
35 לומר "קוה ראיתי ואבדתי". - שאני התם - דליתיה לקמה. תא שמע: דילתא איתא דמא
36 לקמיה דרבה בר בר חנה - וטמי לה. לקמיה דרב יצחק בריה דרב יהודה - ודבי לה. והיכי
37 עבד הכי? והתניא: חבם שטימא אין חביו רשאי לטהר וכו', ואמרינן: טמיו הוה טמיו
38 לה, פיון דאמרה ליה דכל יומא קמדי ליה כי האי גונא, והאידיגא הוא דחש בעיניה - הדר
39 דכי לה, אילמא: מהימנא לה! - רב יצחק בר יהודה - אמריה סתרי. רבי ראה דם בפלגא
40 וטימא, ראה ביום - וטיהר, המתין שעת אחת - חזר וטימא, אמר: אוי לי שפא טעיתו!
41 "שפא טעיתו"? ודאי טעה! דתניא: לא יאמר חבם "אילו היה לה הוה ודאי טמא", אלא
42 אמר אין לו לדין אלא מה שענינו וזאת. מעיקרא חבם בטמא, פיון דהוה דלמא דאשתני
43 אמר (לית): ודאי טהור הוה, ובליילה הוא דלא איתרוש שפיה. פיון דהוה דהדר אשתני אמר:
44 האי - טמא הוה, ומכפח הוא דקא מוכפח ויאויל. רבי בריק לאור הני, רבי ישמיאלא אמר:
45 יוסף בריק ביום הקעונו בני עמדי. אמר בר אמי בר שמואל: ויכלין אין בודקין ארזן, אלא בין
46 קמה לצל. רב נחמן אמר רבה בר אבהו: בחמה, ובצל ידו. "וכמוכן שני חלקים" כו'. תנא:

1 רבי גינא הוא דחכים - ומני בריק כדאי גונא. דמאי דאיתא דאיתא - שקי במראת
2 דם מכל זכמי ארץ ישראל, כדפרש לקמן. פופבירא - איתרוה רב יהודה, בשילוח
3 פרק קמא וסנהדרין (י"ב), "סבי דפומבדיתא" - רב יהודה רב ענא, ולא חוא - משום
4 כבודו רב יהודה. איתיה - הויה כו'. חזיר - שנתיתא בעללה, ארתא הוה ממתת
5 וואה. אפירא חורסי - גויה היתה, כו' שנת.

6 ואף על פי כן היתה משמרת עצמה מנודה,
7 וקורבה להניגרי, ואף קרבתה היתה שלחתי.
8 ולשון יוני "אפירא" - חן, כמו "אפרין גמטיה
9 לרבי שמעון" (בבא מציעא קט"א). חורסי -
10 כמו (בבא בתרא ע"ג), "חורסי בר לילתא",
11 כלומר: יופי שריס היה לב. איתיה כו' - ואף
12 על גב דאמר ר' ליליב רבא לא ידע במו - ניסא
13 איתרוש ליה. שלח לה - משום דרוח.
14 מריקוחא = ספק נאה. מקבילא לבני -
15 שזורנין עליה בנים, וספרתו היא חקן, ומשום
16 דהי שלת לי האי. לבני - בנים. כדמוכח
17 'בנים': כלמנא. כותוני לבאי - בחדרי הלכ
18 אחם ישבים. "מחרדים" מתרגומין: מתוואי.
19 כלומר: כל חכמה מצויה בבבא. לא חוינא -
20 דרילמנא אשתני, ואף על גב דמראה דם טהור
21 יש לה - ולמנא אי איתא ספנתא קמייטא. הוה
22 מחיו טמא. בין טמאה לטהורה - שכלכין
23 טהור של זכר ואי של נקבה, ורתא ביום
24 ארבעים ואחד או ביום שמונים ואחד. חוינא
25 לתהוא דמא - אי דם טמא. טמטימא, ואי לאו
26 מתמשח דמים הוא - מטהרינא. הוה דאי
27 ספנתא קמייטא מייחא. לא חתובא. דהא
28 השתא חזאי ואתא דם טהור, שכל ארבעים
29 לזכר ושמונים לנקבה - מעיק פתוח. ואפילו
30 ספקא יום או יומים. הוואל ומחוקקת היא ברמים
31 - לא חזאי מייחא טיפתא קמייטא. מעיקרא
32 בפניו טמי - רב יצחק משום כבודו דרבה
33 בר בר חנה. כוה ראיתי - וכו' אמר קב לא
34 שלה או של חברתה, וכו' ראיתי "כוה ראיתי
35 ואבדתי". אם דם זה טהור - לא מספקת לי
36 בטמאה משום דם אהבד. דרומינא למימר
37 "כוה ראיתי". כוה טיהר לי פלוני כו' - מהו
38 שתסמוך עליה חברתה שרתאיה דמה לז,
39 ואמרה לה: כ'כום זה שקל דרתיני עני גמי לפלוגי
40 חבם, וטידור. נאמנת אשה כו' - אלא קב לא
41 במראת דמים. וליתיה חקן - אמר חבם
42 דאיתיה קמן - נחיו אן, אנמריה סתרי -
43 דפשיטא ליה דטהר, והאי דרבה ממנא
44 מעיקרא - משום כבודו דרבה בר בר חנה. אבל
45 אי הוה מספקא ליה - הוה סתרי עליה. אמר
46 דעתי - לאותו דם עצמו. חזר וטימא - קא
47 סלקא דיעין דחזר וטוה ארתא, אלא מאליו חזר
48 בו וטימא. דסבר: שמא אנש טמא הוה ונעש
49 שיכש שנתנה ממראיתו ממה שדיח לו אנש,
50 ואילו הוה לה במתלתלו - הוה נראה טמא
51 לפיכך חזר בו ממה שטידור. שמא טעית - במה
52 שזרתיה וטימאיה וואלו איתרוש בעשתי טהרי.
53 מעיקרא אחוקה במופאה - כלומר: אנש לא
54 מספק טמא. אלא שפיר חזיה ואתיחב בטמאה,
55 דארמזין לקמן: רבי בריק לאור הני. איתישני =
56 הלכין. הדרר איתישני - עד יותר. ספכה -
57 מראה ארוממיתו. גבורת. והלכך הדרר לפליתא
58 קמייטא טימא. והא דאיתא אין לו לדין אלא
59 מה שענינו וזאת - וכו' רבא אחיה שפואת
60 לת ולא אידמי ליה בטמא. בין חקמורים -
61 דבא גורסי, אף על גב דליבם תהוה כולי
62 דהא ובצל ידו - נתן עלו כבוד תמה על הדר
63 ומיכל.

השוני - מוזה. נידון כמבטלי חי - דהכי נמי בדקי בברמלי חי. ואת דרסי: כשוני
נידון הברמלי. בבוס שבריאל של זכוכית פשוט - טנביש. ואידי דקליש, נראה בו

אדמומת היין. הדרין עלך כל חי

משה המפלת חתיכה אם יש עמה דם בטמא - משום נדה. ואם לאו מחוזה -

בלא דם נמי טמאה, דכתיב (ויקרא יב) "כימי"

נדה דותה טמאנא. רבי יודנה אמר בי' -

מפרש בגמרא. כמין שעדיה - שער. יבחושי' -

יתושין. אם גיטוחו בטמא - משום נדה, דדם

הוא. מין דמים - נמי ולא ודא, וטעמא

מפרש בגמרא. הלכך אי אביא דם טמאה -

נדה, ואם לאו - טהורה. תשב לומר - ימי

טומאת שבעה יומי טהורה. לא גרסינן יובל דמים

שטראה ביה טהורי'. לומר ולתקבה - לחומרא:

ימי טומאה נדבקה שבועים, ומי טהור כלים

לסוף ארבעים יום כוכב, ולא שבועים כמקנה.

ובגמרא מפרש נאי' שגא דלדיה ועוף קרי יולד'

יחור מדינים. גמרא לא ארבעה מיני דמים -

דקסבר: היא גופה דם. הלכך טמאה נדה, אבל

דמים קו. אלא, אודם, ובמניא אדמה. וכדק' -

כרכום, ובמוזה. ושחור לא קא שביב, דהייני

אודם אלא שלקה. לא אמרינן בי' - דקסבר:

אין רוב חתיכות של ארבע מיני דמים, ולא

אתחוק לן האי רובא. למאן קתני לה - כלומה

לדודיע דבריו של מי בא. אלא לרבי יודנה -

לדודיע נאידיקה ולבנה נמי פליגי. ותו לרבי

יוחנן ובי' - כלומה, דך קושיא דירוקה ולבנה

לא איבעי לן פירוש. ודכי היכי דקשאי ליה

לשמואל, קשאי ליה לרבי יוחנן. דדא רבי יוחנן

נמי אמר על שאר מינין לרבי יודנה טהורה.

והכא קתני ירוקה ולבנה, ופליגי רבי יודנה ותו

קשאי אחריני לרבי יוחנן, דאמר: לא ארבעת

מיני דמים דבריו הכל בו. הכי גרסינן ובי תימא

- כי פליגי רבנן אירוקה ולבנה, אלא אדומה

וטהורה למאן קתני לה בו, אלא לאו דם

ופליגי. פתחת הקבר - דרזחם. בלא דם -

לרדה. הלכך לרבנן כי ליכא דם - טהורה

ואפילו חתיכה של ארבע מיני דמים. דחתיכה

לאו דם הוא, אלא בשר. ולא אמר דם אחר

איכא. ואן ודא דלא חתין, דקסברי רבנן: אפשר

לפתוח הקבר בלא דם. לרבי יודנה, אפילו

ירוקה ולבנה טמאה, דרואי דם אחר ודה, ואן

הוא לאו חיזק, אלא אפשר לפתוח הקבר בלא

דם. קשתה שנים - מתוך אחי עשר יום שבין

נדה לנדה, וראתה דם בחמת קושי. ולשליש

הפילה - ואינה יודעת אם ראתה דם באותה

לילה, אם לא. ואינה יודעת - אם נפל הוא

ואם רוח בעלמא הוא.

ה"ר

אלא חתיכה של ארבעה מיני דמים - דקסבר רבי יודנה: דם נדוח הוא, ונקרש ונעשה
חתיכה. כדאמר לקמן גבי 'מפלת מין דמים'. ורבנן סברי: מקור מגול חתיכה. ולא דם
נדוח הוא. ורבנן סברי לא אמרינן רוב חתיכות - תימיה. ונימא דהוא פלגא ופלגא, ודיא
ודאי טמא ברשות היחיד. אף על גב דאיכא חוקת טהרה ויש לומר: אמרינן לעיל (י"ב.)

דאפילו לרבי יודנה לא הוי רוב גמור, ואין שרפון
עליו את החרומה, ולרבנן אפילו פלגא לא הוי,
ואדרבה רוב החתיכות של ארבעה מיני דמים
הם. לרבי יוחנן אדומה וטהורה למאן קתני לה
אי לרבי יודנה - דהכי פירשה: המפלת אדומה
וטהורה דיעו כדמפרש רבי יודנה בספסא. השתא
ירוקה בו. ומתוך פירוש רבינו חננאל משמע ולא
גרסינן יוכי תימא כי פליגי רבנן אירוקה ולבנה,
וכן נראה. דדא בחדיא קתני במלתיהו שחרה
ואדומה. ואין זו טומאת החלמוד.

וש"ך לעמי כאבו. ואינו טמא - דאימא: לא
ראתה ולא לידה, ושני קרנות אין צריכה
להביא, משום דאימא ראתה וילדה - דאם כן
קושי מוכר ללידה הוא. וטהורה. כיון דלא שפחה
מעט לעה, דיש קושי לעלים. וכן צריך לומר
לרבי יודנה. סבר: יש קושי לתפוס. דאם אין
קושי, היה לה להביא שני קרנות: של זכבה דוח
דאי - נאכל, ושל לדה דחי ספק - אינו נאכל.
ולזיבה וללידה לא טני בקרבן זה, מדי דוח
אחל דום. כדאמרינן בפרק שני ובריתו (ט"ב),
ולקמן בפרק "ויצא הופ" (מ"א).
באפשר

ועוף, בין טמאין בין טהורין, אם זכר - תשב לזכר, ואם נקבה - תשב לנקבה, ואם אין
ידוע - תשב לזכר ולנקבה, דכרי רבי מאיר. והכמוס אומרים: כל שאין בו מאורת אדם -
אינו יולד. גמרא אמר רב יודנה, אמר שמואל: לא טמא רבי יודנה אלא בחתיכה
של ארבעת מיני דמים, אבל של שאר מיני דמים - טהורה. ורבי יוחנן אמר: של
ארבעת מיני דמים - דכרי הכל בטמאה, של שאר מיני דמים - דכרי הכל טהורה.
לא נחלקו אלא שהפילה ואינה יודעת מה הפילה. רבי יודנה סבר: יול בתר רוב
חתיכות, ורוב חתיכות של (מיני) ארבעת מיני דמים הויין. ורבנן סברי: לא אמרינן רוב
חתיכות של ארבעת מיני דמים. אינו והא כי אתא רב הושעיא מנהרדעא, אתא
ואייתי מתניתא בידיה: המפלת חתיכה אדומה, שחורה, וירוקה, ולבנה, אם יש עמה דם
בחדא, ולרבי יוחנן פתחיה לשמואל פחדא - דאמר שמואל: לא טמא רבי יודנה אלא
בחתיכה של ארבעת מיני דמים, והא קתני ירוקה ולבנה, ופליגי רבי יודנה! וכי תימא: כי
פליגי רבי יודנה - אדרומה ושחורה, ואירוקה ולבנה - לא, אלא ירוקה ולבנה למאן קתני
לרבי יודנה, ופליגי! ותו, לרבי יוחנן דאמר: של ארבעת מיני דמים - דכרי הכל
טמאה, הא קתני אדומה ושחורה, ופליגי רבנן! וכי תימא: כי פליגי רבנן - אירוקה
ולבנה, אבל אדרומה ושחורה - לא, אלא אדרומה ושחורה למאן קתני לה? איולימא
רבי יודנה - השתא ירוקה ולבנה טמאה, אדרומה ושחורה מיפשיא? אלא לאו - רבנן,
ופליגי! אלא אמר רב נחמן בר יצחק: באפשר לפתוח הקבר בלא דם קמפליגי,
ובפלוזתא דהיי תמאי, דתימא: קשתה שנים ולשליש הפילה, ואינה יודעת מה הפילה,
ה"ר

1 **באפשר** לפתיחת הקבר בלא דם קמפילגי - לחך לישנא תימה: ר'לשנא מקומות'
 2 דקאמר רבי יוחנן לעיל (זא). ודללו הבנים אתו הרוב, למעשה מאי
 3 **חתיכה** מאדים - ואף על גב דלא האדים מבחוץ. ונראה דאם האדים מבחוץ, עדיף טפי,
 4 אפילו לא האדים מבנים. כמו דם אגור, בדפנים אינו מועיל אלא לסומכוס, ומבחוץ -
 5 אפילו לרבנן, **זוויא** - פגור דם אגור, בעיניו אינו מועיל אלא לסומכוס, ומבחוץ -
 6 **אם** יש בה עצם טמאה לידה - אהא דחנן קר'
 7 קודם את דדם אגור מתיירי נמי בנדה ולא בלידה
 8 - משום דתני כל בדביחא ברשא. **והאמר**
 9 רבי שמעון בן יוחי - ואם תאמר: ולסייעה
 10 ממתינותי דבעי עמה דסו' ויש לומר: היינו משום
 11 דקסבר דאית דם נרות. **הא** דם נדה טמאה
 12 אפילו בשפירתה. ואת האומר: מנליה הא, אימא
 13 הא דדם נדה טמאה משום דפלי פלוני, וקרינן בה
 14 'בבשרה', כדמצינן ביבי לפרוש טרידי' ויש לומר:
 15 הנראה לו למקשה דרבנן פלוגי אמאי דקאמר רבי
 16 אליעזר בדיאי 'בבשרה' - ולא בשפיר ולא
 17 בחתיכה. ואתו רבנן למימר: ולא טמע' 'בבשרה'
 18 טהור, אלא משום דאית דם נרות. הא אם היה דם
 19 נרות - טמאה, אפילו בשפירתה. דאי דם נרות
 20 טהור בשפירתה - אם כן, לא הוה פלוגי רבנן
 21 אמאי דקאמר רבי אליעזר בדיאי.

1 הרי זו ספק לידה וספק יובה - ספק אם יובה היא, וחייבת בקרבן יובה. ספק אם לידה
 2 היא, וחייבת בקרבן לידה. ספק איהא לא לידה ולא יובה. ואם עליה קרבן, כענין אם
 3 ילידה בשלישי ולד גמור - הרי כאן לידה ולא יובה. ואפילו ראתה דם עם לידתה
 4 להשלים שלש ראיות, הקושי סמוך ללידה רוממא טהרה, לקמן פרק 'בנות תוביט'
 5 (לג, ב), 'כי יזוב וכו' דמ' רובא - דמיקא ממחמת עצמה,
 6 ולא נמחת ולד. ואם לא היה לה ולד, נמחתה -
 7 עמו לידתה - דריי כאן ויבה נמורה. והשואא
 8 לא קושי סמוך ללידה הוא, דאין כאן לידה.
 9 ואם לא היה לה ולד, ולא ראתה דם - אין כאן
 10 לאל לידה ולא יובה, דשני ימים הוא דחואי.
 11 הלכך נמכת בקרבן אחד לאכול בקרשים -
 12 דשמא וילדת או זבה היא. ואינו נאכל טמאת
 13 העושה שלח - דשמא אית או זבה. ואלו
 14 דאפשר לפתיחת הקבר בלא דם, ובשלישית
 15 חואי, וולד נמי לא חואי - והאי קרבן מליקת
 16 לחילוף היא. ונבלת, שאי אפשר - הלכך, מה
 17 נפשה: אם ולד הוא - הרי כאן לידה. ואם אינו
 18 ולד - הרי כאן יובה, דבשליש חואי. ועיינא
 19 'תמיא'. אם תובת מאדים - הכשר מאדים,
 20 ואפילו אין שם דם ממשי. כסומכוס - דאמרי:
 21 תובת כעמיה. ועירפא מדסומכוס, דאידעו בעי
 22 דם ממשי. טמאה לידה - ויש לה של טהרה,
 23 ותבש לוכי ולקבה ימי טמאה דנקבה ומי
 24 טהור דוכי. לבנה - דהוא מין בשר. וזנא דמן
 25 חרייב - שני תלמידי הבנים מאותו מקום.
 26 אגור - דם הרבה. כסומכוס - דאמרי: דם
 27 בשותבו משמא אותה משום נדה. וקילא
 28 מבלוחין - מדסומכוס - דלא בעי אגור,
 29 ומדברי אחא - דאמר אפילו אין תובת אלא
 30 מאדים. כשפירתה - דהבניה קנה חלל באותו
 31 מקום. ומצא תובתו דם - בבשרה - 'די' הידי
 32 וזבה בבשרה' - שיעא דרך כותלי בית הדרום,
 33 ואין פסיק. והאי קרי בנדה כתיב, ופרשה
 34 נשה באגרה ובה (ויקרא טו) 'ואשה כי יוב
 35 זוב דמה' וגו'. שפוטמא בפנים מבחוץ - מאד
 36 שיעא מן המקור לפרודור, והעמידו בתולה -
 37 מיד היא טמאה. מה שאין כן בזב ובעל קרי,
 38 דאין שיעא מן שתיא טמאת לחוץ. אם יש
 39 דם באגור בו' - ומאי שנא משפירתה דריב
 40 שאי לראות דם בחתיכה - לא הלכך
 41 'בבשרה' קרינא ביה דמן במיני - לא לחיץ.
 42 שפיר - עדי חולד קודם שנברא בתוכו גידים
 43 ועצמות ובשר. דפלי פלוגי - דיש בה שורות
 44 שורות בקיעות מבחוץ, והדם שם. דשנא קא
 45 - לא אמר לה לא אלא מנרות החבוט. כבר היא
 46 דם טהור הוא, ומשום חציצה היא טהרה.
 47 ומשום גורת החבוט. והוא חזיר לשפירתה. כיון
 48 דשנא ששים חציצה הוא. והני מילי דשיעא -
 49 חתיכה, הדרום בתוכה לא נגע. אבל חיבא דפלי
 50 פלוגי - והדם שם ונוגע ברום. טמאה - דקרינן
 51 'בבשרה'. היינו דקאמרי: אם יש עמה דם, דפלי
 52 פלוגי - טמאה, ואם לאו - טהרה. והבנן
 53 בתרא לא דייק לישנא דקרא, והאי דמטהרה
 54 משום דלאו דם נדה הוא. הלכך לא שנת תובת
 55 כי שיעא, ולא שנת פלי פלוגי דנגע ברום -
 56 טהרה. אבל שפירתה, דם נדה היא - טמאה.
 57 דלא דרשין 'בבשרה' אלא לטמאה בפנים
 58 מבחוץ. כולי עלמא לא פלוגי (דמטהרה) - דאין
 59 דרך והוא בכרך.

15 רבנן, וירוקה ולבנה מיפעיא? אלא לאו - לרבי יהודה, ופלוגי: אלא אמר רב יהודה: באפשר
 16 לפתיחת הקבר בלא דם קמפילגי, ובפלותא דהני תנאי, דתנאי: קשתה שנים ולשלישי
 17 הפילה, ואינה יודעת מה הפילה - הרי זו ספק לידה ספק יובה, מביאה קרבן ואינו נאכל.
 18 רבי יהושע אומר: מביאה קרבן ונאכל, לפי שאי אפשר לפתיחת הקבר בלא דם. תנו רבנן:
 19 המפלת חתיכה, סומכוס אומר משום רבי מאיר, וכן היה רבי שמעון בן גמלי אומר פדבריו:
 20 קורעה, אם יש דם בחתיכה, טמאה, ואם לאו - טהרה. פדברנן, ועירפא מדרבנן, פדברנן
 21 דאמר רבי יהושע לפתיחת הקבר בלא דם, ועירפא מדרבנן, דאינהו כברי עמה - אינן, בתוכה,
 22 לא, וסומכוס כבר: אפילו בתוכה. ותנאי אידך, המפלת חתיכה, רבי אחא אומר: קורעה,
 23 אם תוכה מאדים - טמאה, ואם לאו - טהרה. כסומכוס, ועירפא מסומכוס. ותנאי אידך,
 24 המפלת חתיכה, רבי גמלי אומר: קורעה, אם יש בה עצם - אמו טמאה לידה. אמר רב
 25 חסדא: ובחתיכה לבנה. וכן כי אהא וזנא דמן חרייב, אהא ואייתי מתניתא בידיה: המפלת
 26 חתיכה לבנה - קורעה, אם יש בה עצם - אמו טמאה לידה. אמר רבי יוחנן משום רבי
 27 שמעון בן יוחי: המפלת חתיכה - קורעה, אם יש בה דם אגור - טמאה, ואם לאו - טהרה.
 28 כסומכוס וקילא מנליהו. בעא מיניה רבי ירמיה מרבי יוצאי: הוואה דם בשפורת מהו?
 29 'בבשרה' אמר רחמנא, ולא בשפורת, או דלמא האי 'בבשרה' מיפע ליה - שפוטמאה
 30 בפנים מבחוץ? אמר ליה: 'בבשרה' אמר רחמנא - ולא בשפורת. דאי 'בבשרה' מיפע
 31 ליה שפוטמאה בפנים מבחוץ - אם בן ניקא קרא 'בבשרה', מאי 'בבשרה' - שמע מינה
 32 תרתין. והא אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי: המפלת חתיכה - קורעה, אם יש
 33 בה דם אגור - טמאה, ואם לאו - טהרה! - הוואה דם חתיכה? תתם - דרפה של אישה לראות
 34 דם בחתיכה, הכא - אין דרפה של אישה לראות דם בשפורת. לימא שפורת תנאי היא.
 35 דתנאי: המפלת חתיכה, אף על פי שמלאה דם, אם יש עמה דם - טמאה, ואם לאו -
 36 טהרה. רבי אליעזר אומר: 'בבשרה' - ולא בשפיר, ולא בחתיכה. רבי אליעזר היינו תנא
 37 קמא? אימא: שרבי אליעזר אומר 'בבשרה' - ולא בשפיר ולא בחתיכה, ותכמים אומרים:
 38 אין זה דם נדה אלא דם חתיכה. תנא קמא נמי טהורי מטהורי: אלא דפלי פלוגי איקא
 39 בנייהו, תנא קמא כבר: 'בבשרה' - ולא בשפיר ולא בחתיכה, והוא הדין לשפורת. והני
 40 מילי - חיבא דשיעא, אבל פלי פלוגי - טמאה, מאי טעמיה - 'בבשרה' קרינא ביה. ואהו
 41 רבנן למימר: אף על גב דפלי פלוגי - אין זה דם נדה אלא דם חתיכה. הא דם נדה -
 42 ודאי טמא, ואפילו בשפורת נמו! - אמר אביי: בשפורת כולי עלמא לא פלוגי דמטהרה,

נדה. פרק שלישי - המפלת חתיכה דף כב עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)"
 תוספות

כי פלגי בחתיכה - ודפלי פלוי. דתנא קמיה סבר. 'בכשרה' - למעשה חוץ החתיכה, אבל אם נרמזה בבקעה - וטמא דחא 'בכשרה' קרינן בה. ורבנן בתראי סברי: אפילו פלי פלוי - טהורה, דאין זה דם נדה, דאין דרכה של אשה לראות דם בחתיכה. אשה מרהיט - דלאו אריהא איהו. ומדוי טיפה דם טמנאה טהרות אמ נגעה בהן, ואת אשה טמנאה ערב - מיא משום דנגעה

במקור. דקרא מותרת אריהא מעמיה, ולא מטמנאה. ורבנן סברי - דם נמי טהור. וחיכי קאמרי אין זה דם נדה (שתתן שום טומאה עליו), שאילו היה זה - היה לו לטמאה בנדה, ועכשיו אין לו שום טומאה אלא בחתיכה בשר בעלמא. ורואה קרי בקיים - הכניס בשר בפי אמה, ודוציא בו זרע. פטנז - אישר תצא ממנו שבת זרע. הוא קטנז - ואפילו כל קיסם. איני מספמא אלא בחתימה פי האמה - עד שיצא ממנו כד חתימה פי אמתו. הבאנו עין דרובסינו דאיהו - בער ליה שיערא כדי קיסם. למישרא דנגע חוי - מן הדיחב שיערא. מכלל דטומאת קרי לא משוה אשה ליה. אלא משום דבשר האבר נוגע בשבתה זרע הוציא ממנו. ומשום הכי בעי שיערא. טומנאת כל מגענה דבעי שיערא, כגון שרץ ונבלה ומת. לאו אריהא חשיבא איהו בטומאת אריהא - לא בעיא שיערא, דהא נדה רואה היא. ולא בעיא שיערא. אל יסתרנו בויבה - זב שפסק התהליך לנגוע שבעת ימי ספירו, וראה קרי - אל יסתר את מנינו, כי היכי דאי נגע בשבת זרע לא סתו לספרת זיבתו. אלמנה תניא זאת תורת הוב - הקיש הכותב שערות לזרע לויבה. מה זיבה מותרת - ודבריה: 'יספרה ליה ואחר מותרת' - אחר אחר לכולן, שלא תהא טומאה מוספקת ביניהם. אף שכבת זרע - סותר. לפי שאי אפשר לראות שכבת זרע בהאן מן הוב בלא טיפה צחצויה ויבה, דהשתת קצת ויבה אדית בלא סתו. כל שבקעה - אם ראה בשביעי - סותר כל אותו יום. ספרי. אלא מה שאמרו בה - בשבת זרע לענין טומאה. מה טומאה בה - יום אחד, אף חתיכה. איהו סותרת אלא אותו יום. ואם ראה בשביעי - אין צריך לספור עד אלא את יום אחד. דם יבש - כגון שאש מנופה חתיכה של דם יבש. זב וזה - משמע: על שדרי אין דרכו לזוב אלא. לח נענשה יבש - דהא תני 'טמנאן יבשין' בגלל דם לח על הגנה, ויבש, ואחר כך דם הדם טהרות. דמיא דייבש בשר המת, דייבש מעיקרא. שבת המת ליבא.

אם

פי פלגי - בחתיכה, מר סבר דרביה של אשה לראות דם בחתיכה, ומר סבר אין דרביה של אשה לראות דם בחתיכה. רבא אמר: דכילי ועלמא אין דרביה של אשה לראות דם בחתיכה, והבא באשה מחורה ומקור מקומי טמא קמיפלגי. דרבי אליעזר סבר: אשה טהורה, ודם טמא - דהא אתי דרדך מקור. ורבנן סברי: אשה בחורה, ומקור מקומי טהור. בעא מיניה רבא מרב הונא: דהיא קרי בקיים מהו? 'ממנו' אמר רבנא - עד דהוא נכשר - ולא בקיים. או דלמא האי 'ממנו' - עד שתצא טומאתו לחוץ, ואפילו בקיים נמי? אמר ליה: תיפוק ליה דהוא עצמו אינו מספמא אלא בחתימה פי האמה. למישרא דנגע הוי? אלא מעקה - אל יסתר בויבה! אלקמה תניא: 'זאת תורת הוב ואשר תצא ממנו שכבת זרע' מה זיבה סותרת - אף שכבת זרע נמי סותרת? אמר ליה: סתירה, היינו מעמא דסותר - לפי שאי אפשר לה בלא צחצויה ויבה. אלא מעקה סתור כל שבקעה - אלקמה תניא: 'זאת תורת הוב' וגו' מה זיבה סותרת - אף שכבת זרע סותר, אי מה זיבה סותרת כל שבקעה, אף שכבת זרע נמי סותרת? שיענה? תמליד לומר: 'ממנא בה' - אין לך בה אלא מה שאמרו בה - סותרת יום אחד? אמר ליה: גזירת הקתוב היא, ויבה ומורה דלא עורבה בה שכבת זרע - סותרת כל שבקעה, צחצויה ויבה דעורבה בה שכבת זרע - לא סותרת אלא יום אחד. בעא מיניה רבי יוסי ברבי חנינא מרבי אליעזר: דם יבש מהו? 'כי זיב וזב דמא' אמר רבנא - עד דמידיב דייב ליה, לח - אין יבש - לא, או דלמא: האי 'כי זיב וב דמא' - אוחרא דמילתא היא, ועלום אפילו יבש נמי? אמר ליה: תניתיה, דם הנדה ויבש המת - מטמנאן לחים יבשים. אמר ליה: לח נענשה יבש לא קא מיבעיא לי, כי מיבעיא לי - יבש מעיקרא. הא נמי תניתיה: המפלת כמין קליפה, כמין שערך, כמין עפר, כמין יבחושין ארומין - תמיל לפרים,

אם

פליגי בחתיכה - פירש הקוגנטר: ודפלי פלוי. וקשה דאם כן השתא 'אין דרך לראות דם בחתיכה' פירושו: שאינו דם נדה, לא היו כהתוא ד'אין דרכה לראות בשפופרת'. והתם הוי דם נדות מן המקור, אלא שאין דרכה לראות באותו ענין. ויש לומר: דפלגי בחתיכה העשרה כמין שפופרת. והי חציצה בין דם לבשר. דתנא קמא טמנא - דרוביה לעצמו בענין זה, ורבנן סברי: אין עליו דם נדה, אין דרכה לראות בענין זה, ר'אין זה דם נדות' דקאמרי רבנן דכי פירושה: אין זה דם נדות שמיא. הכותב: אבל בפלי פלוי - גם רבנן מטמנאן, כיון דדם נדות הוא ונוגע בשפופרת. **אלא** בחתימה פי האמה - כי אפרש דבעי שיער חתימה פי האמה, סברי שמעון דפרק אלו דבריס (פסחים סו.ב), דסבר רבני נגוע דבעי חתימה פי האמה בוב, דתיבי (מקרא טו): 'ואם החימים בשרו מוחבו, ותיקשקש בעל קרי לזב. אם כן, מאי פריך למישרא דנגע חוי אלא מעתה אל יסתר בויבה, אח דהא דרית הוא ונוגע בשפופרת יסתרו' ודיכיי היכי מינה דנגוע הוי? ועוד: אי סבר רבני שמעון, מאי פריך רב הונא? ותיקשקש ליה דהוא עצמו בר הדלא קרי חתום? יכול לראות דרובה מחתימה פי האמה. אלא רבנא לפרשי: דסבר דבתנן לקמן בפרק 'זרע ודמן' (מ.א), דוב וקיי טמנאן בכל שדוא. ודיכיי קאמרי: צריך שיגע בחתימה פי האמה, ודיכיי טומאת בית הסתרים לא טמנאה. לכך פריך: כיון דנגוע הוי, דקא יסתור בויבה.

(למישרא ודנגע חוי) - ואם תאמר: ונגלה למקשה דרב הונא לא מציך שיער חתימה פי האמה רבני שמעון קרי לומר: דמקאמר 'ותיפוק ליה דהוא עצמו אינו טמנא בחתימה פי האמה' ולא קאמר 'בשיעור מינה דלא לשיעור נקטה', אלא משום נגיעה. ועוד: אי סבר רבני שמעון, מאי פריך רב הונא 'ותיפוק ליה דהוא עצמו' בר, הדלא קרי קיסם? יכול לראות קרי דרובה רתוי מחתימה פי האמה? ואל תאמר: הוא נוגע חוי, אם כן למאן דאמר בפרק 'זרע ודמן' (מ.א) דהוה נגוע בכל שדוא. למה לי דבתב דרמנא רואה? ויש לומר: דעל ידי שכתב רואה, את דרשינן בפרק 'אלו דבריס' (פסחים מ.ב.ב): 'זי' 'זיב' - לרבות - בעל קרי שמשלתח חוץ לשני מחותו, מוקמינן בריאה ליה בנגוע. ועמק נפקת מהא דאמר רבא, דאפילו רואה אינו טמא אלא משום נוגע, שאש טמא עליו בניעה מוצרך, ואם תאמר: מנלן דנגוע הוי, נגמר מדאמריי בה דרמנא לענן שלוח מחותו, אלמא רואה חוי? ובחאי גונא בעי לעמרי פרק 'זרע ודמן' (נדה מ.ב.א) בני פולסת שכבת זרע דרואה הוי, מדאודיר רחמנא בעל עליו

קריין בסניי. ויש לומר: דליפנין דנגוע חוי, מדתיקשקש נוגע, דנגוע מריבין מ'איש איש' בפרק 'זרע ודמן' (שם מ.ג.ב). ועוד: דבהתוא קרא נופח תיקשקש נמי לשיך. ואם תאמר: נוגע דבתב טמנא למה לי? תיפוק ליה מ'הוברגו רבי יהודה עליו שכבת זרע?' ויש לומר: דאדם נמנע לא ילפיון. שדרי נשא נבלת בהמה טמנא בגדים שעליו אפילו אם אינו לבוש בהן, אבל אדם לא טמנא אפילו הוא עליו. חוי בריה אפיק קאמ קאמ בתרא דאמייה. ואם תאמר: ולקמן בפרק 'זרע ודמן' (מ.ב.א) מוצרין רבני בעל דרבי שמעון, ואפילו פולסת שכבת זרע רואה היא, ולכך טמנא בפנים כבחוץ. ורבי שמעון נמי לא פלגי אלא בפולסת שכבת זרע ולא טמנא בפנים כבחוץ, אבל בעל קרי שמעון דרואה הוי, דלא אשכחן דפלגיני ויש לומר: דרב הונא סבר רבני שמעון, דלידיה אפילו בעל קרי נוגע חוי, דא רואה חוי - אף בפולסת חוי דריש טמנא בפנים כבחוץ. ואפילו לרבנן נמי אפשר דקרי פולסת רואה היא וטמנא בפנים כבחוץ, משום דאשכחן בטומאת נדות ויבזת טמנא בפנים כבחוץ. דלא אשכחן בהו טומאה בפנים כבחוץ, לא חוי רואה. ומידי דהוא רבי אליעזר רבני שמעון פלגינא. דאמר בפרק 'זרע ודמן' (שם מ.ג.ב.) שכבת זרע לרואה - במשדו, ולנוגע - בכשרה. ומדפליג, משמע דסבר דרואה חוי. אי נמי: שאני דתם דגמר טמנא מקרא. **אלא** מעתה לא יסתור בויבה - תימיה: תקשה ליה אמתותין ומסתב כלים (פרק א משנה א) דתנן: אבות הטהרות. השרץ והשכבת זרע, ואל שחיב בעל קרי? ותנן נמי בשלדו מסכת זבין? ובעל קרי - כמנען ארמון, קרינו נוגע חוי, מרלא חוי אלא ראשו? ושמן אפילו רואה חוי לא טמנאן וטמנא חוי דרשא. **לפי** שאי אפשר בלא צחצויה ויבה - מהתא טמנא משום רבי יהושע קרי על ב. במשא. דהא ולא מציך קרי רואה חוי, כדבא, מנרשי רבתי נגלה. דתתם מירי בשרואה ויבזת בו ביזם, דאו יש ברוב ויבזת, וסבר רבי יהושע דלא אפשר בלא צחצויה ויבה בעין. ורבי אליעזר דפלגי עליה ביכיר דרול' (בבא קמא כה.א) ואמר דאינו טמנא במשא, מודה דאי אפשר בלא צחצויה ויבה, ואפילו רבי לא טמנא במשא, ויכין דרפתיא בה שכבת זרע. ודבא נמי אי לאו קרי, לא דהו סותר אפילו יום אחד.

אם

1 אכ נמוחו מטאה - ואת האומר: הוא לא מקרי "כיש", והוא דתן דתן בפרק "דמ הגדה"
2 (גדה נדג), ומטמאין לרוב ואין מטמאין בישם, וני התיב: אם יכולים לשרות ולחזור
3 למכות שוהו - מטמאין, באימא התיב ויש לומר: ומכל מקום פשיט שפיר ולא אמר "כי
4 יזוב וכו' דמה? דמידר דביב, אי נמי התיב אירי בלודים ותיבשו, ולתיב, אף על גב דתיבשו,
5 כיון שיתלך לחזור למכות שוהו - מטמאין. אבל
6 הבא בלחים ותיבשו לא קמביעא ליה, אלא
7 ביבש מעיקר, ואפילו אם יכול להיות נמוח
8 במים.
9 אבל דם דרכין לא ואת האומר: הוא דם
10 הגדה נמי, קתי לקמן בהדי אידך דפרק
11 "דמ הגדה" (שם נדג); ויש לומר: דיהם מירי
12 בדם הגדה שפלי על הגובה ותיבשו בותיה, אבל
13 דם הגדה באפי נפשיה - הוי ריכוך. ועוד קשה
14 דיהם קתי "דוק חוב ועשר", דרכיבא ויש לומר:
15 ומכל מקום אקושי גיטו פני טרה. דאינהו
16 התחילו לביש בה גמחי מיב, דריגילי לחתישב
17 קודם יציאתם. אבל דם אינו רגיל לחתישב קודם
18 יציאתו מן הרהם. **או** ולמא לא שגא - תימה
19 דבפרק "דמ הגדה" (שם נדג), תניא, רבן שמעון בן
20 גמליאל אומר: בפשוטן מעת לעת. ואמאי לא
21 משוערין ברותא פני, דאפילו לא חיזור על ידי
22 פשוטן מעת לעת, אלא על ידי מישך - סמא.
23 לרבן שמעון בן גמליאל, דהא אפילו לגבי דם
24 חשיב מישך, כל שכן בגבלה ושרץ דאקושי. דעל
25 כרוך על ידי מישך נמוח פני משוערין, והא
26 אפילו אם תמצא חור דרבנן בני דם מעת לעת,
27 במישך על ידי לחור לא חשיב דם לרבנן.
28 **ליפלוני** נמי רבי יהודה בוא - אשערה
29 לקפילא לא פריך, דליפלוני רבי יהודה - דמוטעין
30 גיטו, ולא שרץ בהו פתחת קבר. **הואיל**
31 ונאמר בהו יצירה - אף על גב דבבמה לא
32 כתיב בהו יצירה, אלא אמרין ב"ביתא המושקה"
33 (תלין ע"א), דברכה טוהרה בבל, חיה טוהרה
34 למיירה. **המפלת** דמות תני - היה מני
35 לנעקט "דגים" סתמא דברקא דירבא את
36 התנינים" כתיב נמי כל נפש החיה הרוששת את
37 שרעו מותים, "ואם לטק יתנין" - לפי שהוא סמוך
38 לירבא. וזו היא שיבה זו היא ביאה - ואם
39 תאמר: אמאי לא משע, וני מילי הכא דליבא?
40 דדמי ליה. וליבא למיטר דהכי פירושו: דליק
41 תרויהו יצירה וירבאה לטמא בתוהה דגים, דעל
42 כרוך לא נתקבלה גורה שוה, אלא חרא מנייה.
43 ומקדמון משע בקעין מופנה מצד אחד ולפנין
44 ממופתה משען צדדיה: ויש לומר: דעיקר קושיא
45 איורה" סמוך. **התם** ביכשה כתיב - תימה: וכו'
46 לא ידע דביכשה כתיב, דקרא דהתנינים כתיב
47 בתמישה והאי בשלש?
48 וליפנין

1 **אם נמוחו מטמאין** - דדם הוא. אלמא, אף על גב דכי חזיתה יבש היה כעפר, בריה בפני
2 עצמה - ולא דם. כי האי גוונא - מפלת במין שערות וקלפות, מנובנין - שם העיר.
3 קליפות = גלרי המכה. דרך שואב - לחות בה שער, ובפשוטין - דאי ברק בעונו, ולא
4 גיטוא - לא מטמאין לה לחבתי, דלימאן אי היה בפשוטין והה גיטוא. מאי בינייהו - מאי
5 פלוניא? על ידי התיב - על ידי התיב - אף על גב דקמא, אי
6 נמוחו מאלו - הוא דהו דם, אבל נמוח על ידי
7 מישך - לאו דם הוא. ולרבן שמעון, אפילו
8 נמוח על ידי מישך - נמי דם הוא. כמה אפילו
9 שריון - בפרק "דמ הגדה": השרץ הנובלה
10 מטמאין לחין, ואין מטמאין בישך. ואם יכולך
11 להשרות ולחזור למכות שוהו - מטמאין, וכמה
12 הא שריון? ר' אלישיב - קשים. לא - בעיקן
13 מעת לעת, אלא או יום או לילה, ואם לא נמוחו
14 - טוהרים. וליפלוני נמי רבי יהודה בוא -
15 ותימא: בין כך ובין כך - טמאה. דהא טמאה
16 רבי יהודה אוקימנן דאי אפשר לשרות הקבר
17 בלא דם בפחולקת שניה - משענה זו שניה
18 במחולקת, ולאוי סתמא דרבי הכל היא, אלא
19 רבי יהודה פליג, ותיב חתיבה - דשמעאל לאו
20 משום פתחת הקבר בלא דם הוא. אלא
21 בתוכה עצמה סכריא ליה דהיא דם - ונתן
22 שדיה מארבעה מני דמים. ולר' לישנא כו' -
23 דבארבון לעיל בשמעתין. יצירה - יוצר ה'
24 אלהים (את) חיה השדה את עוף' וגו', וכתוב
25 באדם "ויצר ה' אלהים את האדם עפר שר
26 האדמה". ורבנן לית להו גידה שוה, תוך - דג
27 גדול, ואמאי תנן דמפלת מין גידם - וטוהרה?
28 זו היא שיבה זו היא ביאה - כלומר, ליפסן
29 גורה שוה משיבה לביאה, כמו דהו תרויהו
30 שיבה או תרויהו ביאה. מה שיבה - ותלך
31 וקוצה וטח כו'. ועוד נבי אדם נמי כתיב בריאה
32 וכתוב "ויברא אלהים את האדם בצלמה",
33 ונלף בריאת דגים מבריאת אדם? ויבא -
34 דאדם לופיה. ויצר - לאפניו - לגידה שוה
35 ודנין גורה שוה לחיה ולעוף, דכתיב בהו יצירה.
36 דדמי מרדמי. מופנה - נמי באדם, הכא התיב
37 "ויברא" ומופתה נמי בתוה - דכומפרס, והא
38 כתיב "וישע אלהים את חיה" (השדה) וגו'. נבי
39 אדם מופנה - דהא כתיב "ויציר" נמי תנין לא
40 מופנה - דלא כתיב קרא אחריאן. ופרישני נבי
41 תנין נמי מופנה הוא - דכתיב בקרא ד"וישע"
42 "זאת כל רמש האדמה", ופא נפקא מינה -
43 ותימא לך למילף משני צדדין טעין כל נוח
44 שוה שדחת מופנה כל עיקר אן למיין הימנה
45 - ואפילו אין להשיב. אין משיבין - ואפילו יש
46 להשיב. לרבנן למיין הימנה - אם אין להשיב,
47 ואם יש להשיב - משיבין. ותיב פלוגתא דרבי
48 ישמעאל ורבנן, שמואל נמוח מניח ליה מרביה,
49 וכאן הוא מקומה, ואינה לא במשנה ולא
50 בבביתא.

1 **אם נמוחו מטמאין** - דדם הוא. אלמא, אף על גב דכי חזיתה יבש היה כעפר, בריה בפני
2 עצמה - ולא דם. כי האי גוונא - מפלת במין שערות וקלפות, מנובנין - שם העיר.
3 קליפות = גלרי המכה. דרך שואב - לחות בה שער, ובפשוטין - דאי ברק בעונו, ולא
4 גיטוא - לא מטמאין לה לחבתי, דלימאן אי היה בפשוטין והה גיטוא. מאי בינייהו - מאי
5 פלוניא? על ידי התיב - על ידי התיב - אף על גב דקמא, אי
6 נמוחו מאלו - הוא דהו דם, אבל נמוח על ידי
7 מישך - לאו דם הוא. ולרבן שמעון, אפילו
8 נמוח על ידי מישך - נמי דם הוא. כמה אפילו
9 שריון - בפרק "דמ הגדה": השרץ הנובלה
10 מטמאין לחין, ואין מטמאין בישך. ואם יכולך
11 להשרות ולחזור למכות שוהו - מטמאין, וכמה
12 הא שריון? ר' אלישיב - קשים. לא - בעיקן
13 מעת לעת, אלא או יום או לילה, ואם לא נמוחו
14 - טוהרים. וליפלוני נמי רבי יהודה בוא -
15 ותימא: בין כך ובין כך - טמאה. דהא טמאה
16 רבי יהודה אוקימנן דאי אפשר לשרות הקבר
17 בלא דם בפחולקת שניה - משענה זו שניה
18 במחולקת, ולאוי סתמא דרבי הכל היא, אלא
19 רבי יהודה פליג, ותיב חתיבה - דשמעאל לאו
20 משום פתחת הקבר בלא דם הוא. אלא
21 בתוכה עצמה סכריא ליה דהיא דם - ונתן
22 שדיה מארבעה מני דמים. ולר' לישנא כו' -
23 דבארבון לעיל בשמעתין. יצירה - יוצר ה'
24 אלהים (את) חיה השדה את עוף' וגו', וכתוב
25 באדם "ויצר ה' אלהים את האדם עפר שר
26 האדמה". ורבנן לית להו גידה שוה, תוך - דג
27 גדול, ואמאי תנן דמפלת מין גידם - וטוהרה?
28 זו היא שיבה זו היא ביאה - כלומר, ליפסן
29 גורה שוה משיבה לביאה, כמו דהו תרויהו
30 שיבה או תרויהו ביאה. מה שיבה - ותלך
31 וקוצה וטח כו'. ועוד נבי אדם נמי כתיב בריאה
32 וכתוב "ויברא אלהים את האדם בצלמה",
33 ונלף בריאת דגים מבריאת אדם? ויבא -
34 דאדם לופיה. ויצר - לאפניו - לגידה שוה
35 ודנין גורה שוה לחיה ולעוף, דכתיב בהו יצירה.
36 דדמי מרדמי. מופנה - נמי באדם, הכא התיב
37 "ויברא" ומופתה נמי בתוה - דכומפרס, והא
38 כתיב "וישע אלהים את חיה" (השדה) וגו'. נבי
39 אדם מופנה - דהא כתיב "ויציר" נמי תנין לא
40 מופנה - דלא כתיב קרא אחריאן. ופרישני נבי
41 תנין נמי מופנה הוא - דכתיב בקרא ד"וישע"
42 "זאת כל רמש האדמה", ופא נפקא מינה -
43 ותימא לך למילף משני צדדין טעין כל נוח
44 שוה שדחת מופנה כל עיקר אן למיין הימנה
45 - ואפילו אין להשיב. אין משיבין - ואפילו יש
46 להשיב. לרבנן למיין הימנה - אם אין להשיב,
47 ואם יש להשיב - משיבין. ותיב פלוגתא דרבי
48 ישמעאל ורבנן, שמואל נמוח מניח ליה מרביה,
49 וכאן הוא מקומה, ואינה לא במשנה ולא
50 בבביתא.

35 הגדולים! אמר: דנין יצירה מיצירה, ואין דנין בריאה מיצירה. מאי נפקא מינה? הא תנא
36 דבי רבי ישמעאל: "ושב הכהן" ו"בא הכהן" - זו היא שיבה זו היא ביאה! ועוד: נגמר
37 בריאה מבריאה, דכתיב "ויברא אלהים את האדם בצלמו" אמר: "ויברא" - לגופיה,
38 "ויציר" לאפניו, ודנין יצירה מיצירה. אדרבה: "ויציר" - לגופיה, "ויברא" - לאפניו, ודנין בריאה מבריאה! - אלא: "ויציר" -
39 מופנה משני צדדין, מופנה גבי אדם ומופתה גבי בהמה. "ויברא" - גבי אדם מופנה, גבי תנינים אינו מופנה. מאי מופנה גבי
40 בהמה? אילימא מדכתיב "ושע אלהים את חיה הארץ" וכתוב "ויציר [ה'] אלהים מן האדמה כל חיה השרה" - גבי תנין
41 נמי אפניו מופנה, דכתיב "זאת כל רמש האדמה", וכתוב "ויברא אלהים את התנינים הגדולים" - "רמש" דכתיב התם -
42 דביכשה הוא. ופא נפקא מינה בין מופנה מופנה מצד אחד למופתה משני צדדין? נפקא מינה דאמר רב יהודה אמר שמואל משום
43 דבי ישמעאל: כל גורה שוה מופנה בין מופנה מצד אחד למופתה משני צדדין. אין למיין הימנה? מופנה מצד אחד, לרבי ישמעאל - למיין ואין
44 מושיבין, לרבנן - למיין ומשיבין, משני צדדין, דברי הכל - למיין ואין מושיבין. ורבי ישמעאל, מאי אפיא בין מופנה
45 מצד אחד למופתה משני צדדין? נפקא מינה דהויא דאיא מופנה מצד אחד ומופתה משני צדדין, שדקנין מופנה מצד אחד
46 וליפנין

להכי

נדה. פרק שלישי - המפלת התיבה דף כג עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)"
 רמ"א תוספות

1 **וילפנין** מופנה משני צדדין - תימה; ולשתוק מהפנה אדרס, ודשתא תנין לא מופנה
 2 ככל ובתמה מופנה בעד אחד, ואין משיבין **ויצא** הרים - ומופנה הוא,
 3 בקראמט בסמוך. **ליתני** נחש - ואף על גב דקתיני "חיה", ונחש בכלל חיה, כדכתבי
 4 (בראשית ג:1) "ונחש היה ערום מכל חית השדה" - לאור שנקצצו רבלי ואי מקרי "חיה"
 5 כתב, אלא "חיה הירומטת", ולא חיי ברבלי "חיה"
 6 דמתניתין.

7 **קריא** וקפופא - שלשה מיני קיפוף יש: ר' יהוס
 8 והינשוף (ויקרא יא) ומתריגנין; קריא
 9 וקפופא. והתשגמנו בני אמר ביאלו טריפות
 10 (תולין סגא); לא באות שבעפות, ואמר אביה
 11 באות שבעפות - ויעד: קיפוף - מין חיה
 12 בדאמר בהירואה' (ברכות נגב, כל מיני חיה יפץ
 13 לחלום, חזן מן תיקו וציריה בעי טעמא. **לאיתסור**
 14 באחתה - לענין טעם ולא בעי אן חבא עליה
 15 חיובי משום איש אשת או אן חיוב חורגתה
 16 דפישטא ליה דאיהו יהיה חלש טעם חורגתה
 17 ביאה, ולא שנה שלא תהא טרפה. ומדור היה מצי
 18 לנבעי אן דרבעי חיוב סקילה כדון הבא על
 19 הבתה. **הואיל** ובמנו מתקיים - אף על פי
 20 דרדש גזרה שיהו ציריה בעי טעמא. הואיל
 21 ובמנו מתקיים. דאפילו כולד נמור בעינן מתקיים,
 22 למעטי נולד חתיכה אוו חסרה. והוא תאמר: דהא
 23 טעם ציריה נפתי אדרס דאינו מתקיים, ובאריקן
 24 בסמוך כדמלי עמא ארום היוו ויש לומר: דאף על
 25 גב דלא חיי לא בבמהה ולא באשה, מכל מקום
 26 נעפו הייש חתיקוט ופניו ארס חתיקוט, ואינו חסר
 27 מאומה.

ומצא
 1 **הואיל** ממונה לידה - **הואיל**
 2 **ונאמר** בו **"בריאיה"** פאדם, דכתיבי: **"יבואר רוח"** וכי תימא: קל מופנה - מתהוה ליה
 3 למכתב **"יוצר הרוח"**, וכתיבי: **"יבואר רוח"** - שמע מינה לאפניו! אמר ליה: דינו דבחי
 4 תורה מדברי תורה, ואין דינו דבחי תורה מדברי קבלה. (אמר) רבה בר בר חנה, אמר רבי
 5 יוחנן: היינו טעמא דרבי מאיר - הואיל ועיניהם דמות פשל אדם. - אלא מעתה המפלת
 6 דמות נחש, תהא אמו ממונה לידה - הואיל וגלגל עינו עגולה פשל אדם! וכי תימא:
 7 הכי נמי - ליתני נחשו? - אי תנא נחשו, הוה אמניא: בנחשו הוא דפליגי רבנן עליה דרבי
 8 מאיר - דלא כתיב ביה "ציריה", אבל בהמה ותה - לא פליגי, דכתיבא ביה "ציריה". -
 9 והא גבי מוכיני קתני לה את שגלגל עינו עגול פשל אדם! - לא קשיא, הא - באופיא,
 10 הא - בציריאה. רבי ינאי אמר: היינו טעמא דרבי מאיר - הואיל ועיניהם חולכות לפניהם
 11 פשל אדם. - והרי עוף, דאין עיניו חולכות לפניו, וקאמר רבי מאיר דקטמא! - אמר אביי:
 12 **קריא** וקפופא, ובשאר עופות - לא. מיתבי: רבי חנינא גן אמרינוס אומר: נראי דבחי
 13 רבי מאיר בבמהה ותהי, ודברי חכמים עופות, מאי עופות? אילומיא קריא וקפופא, מאי
 14 שאנ בהמה ותהי - דעיניהן חולכות לפניהן פשל אדם, קריא וקפופא - נמי! אלא פששא
 15 בשאר עופות, מכלל דרבי מאיר פליגי בשאר עופות! - חסורו מיחפרא והכי קתני, רבי
 16 חנינא גן אמרינוס אומר: נראין דברי רבי מאיר בבמהה ותהי, והוא היין לקריא וקפופא,
 17 ודברי חכמים בשאר עופות, שאף רבי מאיר לא נחלק עמהם אלא בקריא וקפופא, אבל
 18 בשאר עופות מודי להו. והתניא, אמר רבי אלעזר דרבי צדוק: המפלת מין בהמה ותהי,
 19 לדברי רבי מאיר - ולד, ודברי חכמים - אינו ולד, בעופות - תיבדק, למאן תיבדק? לאו
 20 לדברי רבי מאיר דאמר קריא וקפופא - אין, שאר עופות - לא? - אמר רב אחא בריה
 21 דרב איקא: לא, תיבדק לרבנן, דאמר קריא וקפופא - אין, שאר עופות - לא. ומאי שאנ
 22 קריא וקפופא מבהמה ותהי? הואיל ויש להן לכות פאדם, בעא מיניה רבי ירמיה מרבי יודא: לרבי מאיר דאמר בהמה בעמי
 23 אשה ולד מעליא הוא, קבל בה אביה קודשין מהו? למאי נפקא מינה - לאיתסורי פאחותה. למימרא דתיי? והאמר רב יהודה,
 24 אמר רב: לא אברה רבי מאיר אלא הואיל ובמינו מתקיים! אמר רב אחא בר עובב: עד פאן הביאו רבי ירמיה לרבי יודא לדי
 25 ותיבדק ולא נהי. גופא, אמר רב יהודה, אמר רב: לא אברה רבי מאיר אלא הואיל ובמינו מתקיים. אמר רב ירמיה מדפתי:

1 להכי אפיה רמנא בו' - ברבנן. דלא תנרי מופנה מצד אחד - משום דמשיבין,
 2 ובאן ש' להשיב. מה לאיש שכן מטמא מחיים, כדלקמיה. לקולא - דלא בעינן מופנה
 3 כולי האי. לרבנן - כיון דלמפנה מצד אחד למדון ומשיבין, ולשאנו מופנה כל עיקר
 4 אמרינן דרבי חבא בל מופנה ומשיבין, מאי איכא בין מופנה מצד אחד לשאינה מופנה כל
 5 עיקר? ודבריה **אמר** - כלומר, והבא

6 בגזרה שיה דתני אדרס, מה תשובה איכא,
 7 דקאמרת ונדתא קל למינמר מודה. דהוי מופנה
 8 משני צדדין, משום דאין משיבין, ולא נמור
 9 בריאה בריאה מתנין, משום דמופנה מצד אחד
 10 הוא ומשיבין, ומאי אית לך לאתוובי? שבו
 11 ספמא מחיים - מכלל שמונה בריי ומשרץ או
 12 משאר טמאות - דקל ואתהא אלוותר
 13 טעמא לידה, תאמר באלו. הלכך בני דגים
 14 פרימיני ליה, דמופנה מצד אחד הוא. אבל בני
 15 בהמה, אף על גב דפירבא היא, לא פרימיני ליה
 16 הואיל ומופנה אף משני צדדין. וכן אמר רבי
 17 חייא בו' - אדרב יהודה אמר שמואל קאי. הרי
 18 מי קפלת - מי מפלת נפל גזול כהר? דמות
 19 אלא הוא דפלת - חתיכה כשר דמות אבן גוש
 20 בעלמא משיבין, ולא כהמה ביה ציריה. וכן אמר רבי
 21 כמו (אבות ז:) "גוש פשר", הואיל ועיניהן - של
 22 היה ובמהה דמות לשל אדם - שיהו שבעין
 23 היה עגול, כדמיל איה. אבל דריגס, לאו
 24 עגול הוא. והא גבי טופין תני לה - כלומר,
 25 הדיא אמרת דעין בהמה דומה לאדם, והא גבי
 26 מומי הבכור קתני לה בכבודתו (מא: ושגללו
 27 עני הוי מום. והדרחשיב איה מום, משאן
 28 דרך בהמה להיות עיניה כאדם. באובבא -
 29 שיהו שבעין עגול בהמה כאדם. והא ותני
 30 דהוי מום - בציריאה, משום מושב כל העין, לא
 31 הוי עגול בהמה כאדם. ואי עניו על - הוי
 32 מום. דכל בור של מושב העין קרי "עגול",
 33 כדאמרין לקמן (דב:ו) ועמדיה בגלגל עינו של
 34 מות עד חושמני. ומפני שהוא עגול בגלגל
 35 לפניהם - לאפוקי דגים דעיניהם בעדיהם, וכן
 36 נחש. קריא וקפופא, ועניו פליגי, והכי
 37 דמה לחתולי, ועיניהם לפניו. חסורו מיחפרא ודבי
 38 קתני - נראין דברי רבי מאיר בבמהה ובתה
 39 והוא היין לקריא וקפופא דעיניה חולכות לפניו.
 40 ואף על פי דפליגי רבנן עליה. ודברי חכמים -
 41 טראן לרבי מאיר בשאר עופות. דרבי מאיר נמי
 42 מודה להו. והתניא - בנחורא. ומאי שאנ קריא
 43 וקפופא - אי משום לרבנן דהוי ולד טפי משאר
 44 עופות? אי משום דעיניהם חולכות לפניהם
 45 הרי חיה ובמהה נמי דעיניהן חולכות לפניהם,
 46 ופלגי רבנן, לסיבת - לחיטא וקופין כאדם, מה
 47 שאין אן בבמהה ובתה. לשימרא חיי - איה
 48 אתותה אן מיחפרא אלא בתהי. דאן איכא
 49 אחות אשה אלא בתהי. ובמני - כגון בהמה
 50 נמורה מתקיימת, ובמנו הוא דמתקיים אבל
 51 איהו - לא. לדי נחור - שחוק. בכל החולות
 52 הללו עסק רבי ירמיה לחביא רבי יודא לדי
 53 שחוק, ולא שחק - דאסור לאדם שימלא פה
 54 שחוק, ורבי יודא ממזיר טפי.

אף
 1 קריא וקפופא מבהמה ותהי? הואיל ויש להן
 2 לכות פאדם, בעא מיניה רבי ירמיה מרבי יודא: לרבי מאיר דאמר בהמה בעמי
 3 אשה ולד מעליא הוא, קבל בה אביה קודשין מהו? למאי נפקא מינה - לאיתסורי פאחותה. למימרא דתיי? והאמר רב יהודה,
 4 אמר רב: לא אברה רבי מאיר אלא הואיל ובמינו מתקיים! אמר רב אחא בר עובב: עד פאן הביאו רבי ירמיה לרבי יודא לדי
 5 ותיבדק ולא נהי. גופא, אמר רב יהודה, אמר רב: לא אברה רבי מאיר אלא הואיל ובמינו מתקיים. אמר רב ירמיה מדפתי:

ומצא בה דמות חיה - ואל תאמר: חידלנא לרבנן, ולא לרבי מאיר? ויש לומר: דאם כן, היה ליה לרבי יוחנן לומר: "לרבנן, באמז בה דמות יונה" בו. אי נמי יש לומר: ולא מביעה ליה אלא לרבי מאיר, דברבך קע שרש וכו' ברמזא במעי אדם, ואדם במעי ברמזא נמי קרי ולד או אלא אבל לרבנן, פשיטא ליה דשרי, ולא מיקרי ולד אלא אדם במעי אשה. ומייתי ראיא מרבי אבהו: אמר אבהו:

ארף אגן נמי תנינא: המפלת כמין בהמה היה ועוף - (ולד מעליא הוא), דברי רבי מאיר. והכמים אומרים:

עד שיהא בו מצורת אדם, והמפלת סניגל, או שליא, או שפיר מרוקם, והיצוא מחרותך - האב אחריה כבוד

לנתלה ואינו כבוד לכהן. ואי סלקא דעתך דתי, תבא אחריה כבוד לנתלה מי הוי? אמר רבא: לעולם

דחיי, ושאיני התיב דאמר רבא "דאישתא אנו" - מי מביעה דוה עליו, וצא זה שאין לבו דוה עליו. בעא

מיניה דרבי אבא בר אבא בר אבהו במאי: לרבי מאיר דאמר בהמה במעי אשה - ולד מעליא הוא, אדם במעי

הבהמה מאי? למאי נפקא מיניה - לאשתרוי פאכילה. והתפשטו ליה מרא דרבי יוחנן, דאמר רבי יוחנן:

השוחט את הבהמה ומצא בה דמות יונה - אסורה באכילה! - הכי השתא? התיב - לא פרוסות איפא

ולא פרוסא איפא, תבא - נדו דפרוסות ליקא, פרוסא מיהא איפא. והכמים אומרים כל שאין בו" כו'. אמר

רב ירמיה בר אבא, אמר רב: הכל מודים, גופו תיש ופניו אדם - אדם, גופו אדם ופניו תיש - ולא כלום,

לא תחלקו אלא שפניו אדם ונבדא געון אחת בבהמה. שרבי מאיר אומר: מצורת אדם. והכמים אומרים:

כל צורת אדם, אמר לו לרב ירמיה בר אבא: והא איפא תניא, רבי מאיר אומר: "כל צורת", והכמים

אומרים: "מצורת"! אמר להו: אי תניא - תניא. אמר רבי ירמיה בר אבא, אמר רבי יוחנן: מצת, והגבונים,

והענינים, והלסחות, ונבות התקן - עד שיהו פוקס כאתר, רבא אמר חסא: מצה, ותקבן, ותעון, והלסלת,

ונבת התקן - עד שיהו פוקס פאתת. ולא פליגי, הא - כמאן דאמר "כל צורת", הא - כמאן דאמר

"מצורת". מיתבי: צורת פנים שאמרו - אפילו פרוצוף אחד מן הפרצופין, חוץ מן האזנין. למימרא דמחמד

נמי סגין - אמר אביי: פי תניא יהיה - לעקב תניא, וכמאן דאמר "כל צורת", ואיפעת אימא: לעולם

כמאן דאמר "מצורת", ומאי "אחד" - אחד אחד. אמר רבא: נברא געון אחת ויבדך אחד, מן הגד -

אמו ממאיה, באמצע - אמו סהודה, אמר רבא: ושטו נקוב - אמו ממאיה, ושטו אטום - אמו סהודה. תנו

רבנן: המפלת גוף אטום - אין אמו ממאיה ליה. ואיהו גוף אטום? רבי אומר: כדי שינגמל מן החי

וימות. וכמה יגמל מן החי וימות? רבי יבאי אומר: עד

אף אן נמי תנינא - דלא חיי. הפלת מין בהמה ודוה ועוף דברי רבי מאיר - רשא

במסכת בכורות (מוא). והכי קתני: יש ביבור לנתלה ואין ביבור לכהן, וקא חשיב ואילע

המפלת מין בהמה ודוה ועוף, ובא אחרי - כבוד לנתלה. דהא, לאו כבוד הוא לגבי

חזלה, דלא חיי. אין כבוד לכהן - שרי וכו' את פסר את הרחם. והכמים אומרים עד שיהיה

בו מצורת אדם - שרי וכו' את פסר את הרחם. ואינו פסר את האב אחת

מבכורת כהן. סניגל - צורה פחותה, שאין צורת פניו ניכרת. שאין סניגל בלא ולד אחר, ומתוך

דחוק חבירו ואין נמקך, כדפרש פירוקי, נדה (הבא, משל לאדם ששטר את חברו, והחודר

צורתו לאחוריו. ואם יוצא סניגל ראשון - פסר את אחרו מפניו כהן. וא - שליא - דאין שליא

בלא ולד, ומפסר את הבא אחרת לאחד זמן. שפיר = עור דפוס חולה. מרוקם - שכבר

בארו ניכר קעת, ולמקן פירוקי (שם) מפרש לה. הבא אחרי - אתר כל אלה. כבוד לנתלה

דוה עליו - לב אביו מתאבל על מותו, הוא חושב בעצמו נחלה. אדם במעי בהמה -

שחטה, ומצא בה דמות אדם, מהדו מי מרוקם. כי דבתי דאדול רבי אבהו ברמי, וברי נמי

ולד בטר בהמה, ושיר לאפיליה. עוף אין לו פריסה אבל אדם, נוד פרוסת ליבא, שאין פרוסת

סדוקה, שאין לו שני עקבים כן לבחמה. פריסה מיהא איבא - ובתיב (ויקרא יא): "כל מפרסת

פריסה בהמה תאכל", אדם נמצא תוך מעי בהמה קלות, כל זמן שלא יא לאור העולם,

אף על פי דאין לו אלא פריסה - אכולא, ואפילו לרבי שמעון דאמר: קלות כן פרה - אסור,

מדה הוא דאם נשחטה אף ומצא במעי - דמותה. והכי מפרש בפרק "בהמה המוקשה

(תולין סחג). תופי ניש ופניו אדם אדם הוא - דבריה צורת פנים אולין. כעין אחד בהמה -

אחת מעיני דומה לבחמה. והכי גרסתי: רבי מאיר אומר מצורת הכמים אדם כל צורת,

שרבי מאיר אומר: כיון שיש בו מצורת אדם - הא ופליגי, אף על פי דאין כל צורת כצורת אדם.

והא אמר רבי תנאי - שרבי מאיר אומר: כל צורתה. והכי ופניו אדם אדם, חבי קאמר

כל כשהוא צורת אדם כשו - היה ולד, ואפילו כל פניו תישי, אלא שברא בעין אחת או בלסת

אחת דהומה לאדם. והכמים אומרים פשוט - עד שיהיה בו מקצת צורה ניכרת, כגון חצי

הפרצוף וזמה לאדם. אי תניא תניא - שמעתי אני מרוב שאלה, שאלה אמר, והואיל שיש

משנה בידכם - לבו אחריה. הגבנים - בבית עינים. שריציל, ונבות חוקן סנטר, שרובן

מנטון. עד שיהיו כמים כאחד - לדברי כדפרש בסמוך דרבי יוחנן ברבן, ובתפישת

רב פלוגמא. דרב תנא הוא. ופליג. ולא הדי בהא ממאי דאמר לרבנן דבעי כל צורת האדם.

והא דקחשיב רבי ירמיה ואיל, הא קא שמענו לן דאפילו רבנן אטומים לא פקרינן, והא דחטא נמי כרבנן, ואלפא דחמא דברייתא דאמר לא

פי אלא "מצורת", וקא שמענן לן דבדח צד בעי צורת שלמות, ואנאן לא קא פקדי. אפילו פרוצוף אחד - אבר אחד, כעין עט או מצחו או

שן מן פניו. אמר רבי דרומה לרבם - היה ולד. שן מן פניו אחת כיון שיש לה חיות, ואם לאו היה חייב תניא - כלומר,

צורת פנים שאמרו חכמים מועכבים, אפילו אבר אחד בהמה מעכבא, עין מן האוזן ולא מעכבא. וכמאן דאמר לרבנן "כל צורת" מתקמבא, אף על פי דמצי לאויקבי כדאיתא, וכדברי מאיר דאמר "כל דוד צורת" - נחיא ליה לאוקמוי כרבנן, ואיכתי אפא לעולם כמאן דאמי מצורת - ולא קשיא לחסא. ומאי אחד אחד אחד - כלומר, מכל ראשי אברים

ידה אחד דומה לאדם כחסא. דאמר: העין והלסת כן וכמאן דאמר "מצורת". מן הגד - שעיניו בעדו וירכו ביצור, כשאר בני אדם. ושטו נקוב אמו ממאיה - כסברי חרפה וישטו אטום = פתום.

לרבנן וכו' שכל לרבי מאיר. שרבי מאיר אומר מצורת - פריש חכמים: מקצת כל צורת עין ולסת וגבת חתי. וחכמים אומרים: "כל צורת" - משני עיניו. שתי עיניו בן, ואף על פי דלרבי

מאיר כי לא דמי כלל לאדם מנאה ליה, משום דכתיב בהם "יצירה", כי יומי לאדם בעי שיהא דומה לו מקצת כל היצירה. חתא פלוגתא אפילו

מתדנן וחכמים אומרים: כל שאין בו מצורת אדם, ולא קתני "ובכדים אומרים: אינו ולד" -

מכלל פלגי: נמי ברובל שמקטעו וחתא ומקטעו בהמה. ולרבי נחמיה: במקצת כל צורתו קרוי ולד

ולרבנן בעיא כל היצירה. והא דקתני במתניתין "מצורת" - לרבי מאיר קאמר. לידון, בעינן "כל צורת" - לידון, אדיר לן מיהא דמקצת צורה

בעינן. והתניא איפכא רבי מאיר אומר כל צורה - פירש הגונסור: כל שהוא. אפילו עין אחד כלל ליה לסגינן. וחכמים אומרים "מצורת"

- כל חצי היצירה. וקשה לפירושו: דכיל "צורה" דרב דברייתא אין שוקן ועוד: דבדא תניא איפכא, אלא היה איפכא משטו ועוד: דרב רבי

יוחנן בשמרון פליגי מברייתא. וארבי רבא אסא למשור "תנא הוא ופליגי", מנו אבר, כדפרשטע פרק קמא דעובד קודש (חא) גבי (אין ברכות) חתני מן

המנין: ועוד קשה לפירושו: דרבא אמר חסא כרבנן דברייתא, ואם כן כי פריך ליה מברייתא

ל"צורת פנים שאמרו, אפילו פרוצוף אחד, לישני כלה דאראו כרבי מאיר דברייתא, כיון דסכריא

ליה מברייתא, והשתא כי משני ליה אבתי כי תניא הדיא לעכב מוקי לה כרב, והוא לא סכריא

ל"ה תניא רבינו לפרשי: והשתא איכתיא במשטו שרבי מאיר: אומר "כל צורה" - בדבעיא משני

עינים ולסתות, דגרוע ממולה ברמה, דחתי "יצירה" כתיב. ורבנן אמרי: "מצורת" - חצי צורה. והשתא רבי יוחנן דאמר: המצת הגבנים

התנינים - כרבי מאיר דברייתא. ורבא אמר חסא - כרבנן, ופריך ליה מברייתא, ואוקי לה כרבי מאיר. ורבינו תנאל שתי דברי רבי זרבי מאיר

אומר כל צורתה. וחכמים אומרים מצורת, כעין במתניתין, ובברייתא איפכא. אמר רבא במו

נקוב אמו מנאה ליה - כסברי חרפה היה. וכן (בא) כמלה המתרמה (יאב) גבי "ירגל של עולה

- חסא כלה עולה, וקאמר רבא חסא דבדו צורתה שטשה אותה חרפה - כלה עולה, דטרפה אינה חיה. ורבא אמר: דקא דבר שטשה אותה נבלה

(גא) מלונת גלוי, אפכא רבא מקצת ליה, מקצתה דלפקע מן הבהרה. דרב חסדא אמר: דבר שטשה אותה נבלה, דטרפה חיה. ורבא אמר:

דבר שטשה אותה נמי חרפה, דטרפה אינה חיה. ואומר רבינו תמי: דהכי באיבא דאמר. עד

האונים - אונניו כעין ושאר צורתו כבהמה - לא חשיב פרוצוף, לזמן דאמר "מצורת" בחד סגי, וקשיא לרבא דאמר חסא. אמר רבי תניא חייב תניא - כלומר,

צורת פנים שאמרו חכמים מועכבים, אפילו אבר אחד בהמה מעכבא, עין מן האוזן ולא מעכבא. וכמאן דאמר לרבנן "כל צורת" מתקמבא, אף על פי דמצי לאויקבי כדאיתא, וכדברי מאיר דאמר "כל דוד צורת" - נחיא ליה לאוקמוי כרבנן, ואיכתי אפא לעולם כמאן דאמי מצורת - ולא קשיא לחסא. ומאי אחד אחד אחד - כלומר, מכל ראשי אברים

ידה אחד דומה לאדם כחסא. דאמר: העין והלסת כן וכמאן דאמר "מצורת". מן הגד - שעיניו בעדו וירכו ביצור, כשאר בני אדם. ושטו נקוב אמו ממאיה - כסברי חרפה וישטו אטום = פתום.

אטום = פתום.

נדה. פרק שלישי – המפלת חתיכה דף כד עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזליץ)"
 רמ"ה תוספות

1 **עד הארבוט** – שנתחבו רגליה עד למעלה מן הארבוט. שהיא טרפה. וקסבר טרפה
 2 אנה היה. עד לגביו – ונקביו כבללו. קסבר טרפה היה. הלכך עד לארבוטה – היו ולה,
 3 אבל עד לנקביו – היו נבלה. כרבי אלעזר דאמר: ניטל הדיך וחלל שלה – נבלה. ואפילו
 4 בחיה מטמאה. הלכך לא היה. ושבוטו (כ.א.א.) מפרשי: הכי דמי חלל שלה? כל
 5 שדבריה טרפה חסרה. עד פבורו – אבל עד
 6 נקביו – אל. ולית ליה דרבי אלעזר. ואי משום
 7 טרפה – קסבר: טרפה היה. בין רבי ינאי לרבי
 8 יוחנן איבא בנייהו דרבי אלעזר – ותרתייהו אית
 9 להו טרפה היה. למעלה – שנתחב מגולגלת
 10 אבומים = חסרה. כמין אפקא דדיקלא –
 11 שהדלק למטה יתד, ומתפצל למעלה. כל היה
 12 וירגילו על כתפו, ומלמטה הוא כלא עורה.
 13 מוססין – מעובך קעה. ולא כל כפני
 14 טווחיה. כי פליגי בפניו מוחות – שאין עורה בתן
 15 ניבית לנפיה. ואיבא איתרם – כל מה משום
 16 עורך גמול. וזוהי. וזוהי אלא כדי גמול לה ברהיה.
 17 לחובה ריש לקיש לרבי יוחנן מהא – דאם
 18 איתא. ליתני "אי ממי שפניו טווחת". היינו פניו
 19 טווחת – אבל בפניו מוססין ליבא לשינוי הכי.
 20 דהא ניכרת בן העור. ולא אטום היה.
 21 דאטום היינו חסר לגמרי. לחומרא – ששמאנתם
 22 אוחת שובעים. מיעוס ספק קבדה. ויחריט אורי
 23 לירי קולא הוא – דכיון קולא הוא. ויביתו לה
 24 ימי טווחה. מיהא לא רטיטין דובר. ומשורתי
 25 לדם ראייתה שלא אתן. דקטמא בדה היא.
 26 דלא ולד הוא. כמחמה אפור כבאיה – אם
 27 משתאה הוא מונח בנהמה. וכל שכן ינאי לאורי
 28 העולם. דגפל הוא. ונבלה. מותר נבאיה –
 29 דכתיב (ויקרא יא): "כל בהמה תאכלו" – כל
 30 הנמצא בהמה מונח בנהמה. ולבדד שיהיו לו פרט
 31 או פריה. כדאמר ביבמה המקשה לילד.
 32 (תולין טו.א.) היסתיק – דרמנא אסרה. דכתיב
 33 (ברעים יד): "את לא תאכלו וגו' היסתיק".
 34 רב סבר – האי דאורי רמנא – כשמנאנת
 35 במעי בהמה אסורה. דהא בריה בעלמא בפני
 36 עצמה ליהא. בעלמא אמרייה – אוחת רבי
 37 אסר. אבל אם נמצאת במעי פרה – ומותר רבי
 38 חנינא בן אננטינום – כבודד קאי. וקמור דהוי
 39 מום. ומדפלט ליה לקרבן. מכלל דלהדיט –
 40 שרי. ושקשי ליתריו. דהא אפילו ינאי לאורי
 41 העולם – שרי. ושמואל לא שרי אלא במעי
 42 אמו. דהא דאקשי רב שמעון דבר ברמה
 43 במשום דנביה היה קאי. ובר בריה היה
 44 כדאמר בפרק "כל בהמה" (ש"ס קי"ב). רבי
 45 אקלע לבי רב שמימי בר חייא בר שיש. שיש אית
 46 כבמה דוכתיב אשכחן דמדור ליה רב הכי
 47 "שימי את". ורביה בעיני משום דבר ברהיה.
 48 וקאמר ליה דבי – משום היתבותה כלומר.
 49 אתה יודע להשיבני. ואני מניחה: שנתח
 50 צניעות היה בו ברב. שלא היה זקק עיני
 51 למעלה. הלכך לא היה מביור. ולא נהירא לי
 52 שהיה לא מצניע אסור בר כך לשלום אהר. אלא
 53 לזה אמר כן כבמה מקומה. כאן ובמנחות
 54 (ק.ק.). ועוד שמעון: משום דתריה היה דרוק
 55 ליה. כי רמנא אסורה (מנועד קט טו) וכתעיה
 56 ט.ו.ג. ויהא דליבוא מביסותיה דרב שיש. ולא
 57 היא. דההם רב שמימי בר איש היה דרוק ליה
 58 ערב פפא. שדירתי קיקום – דהא רבי חנינא
 59 דמיעוט דהוי – ינאי מי גבין ממש. אלא
 60 שדירתי עקמה (כזה). ונראין כשתים. יש עקובין –
 61 שרי. אבל האי. אפילו במעי אמן – אסור. ושקשי לשמואל. רב מרחין למעיה – רב לא צריך לתרעו. אלא משום היא נופה דלא שמועמי שפיר. דהא רישא – כשינאני לאורי
 62 העולם מיירי. וסיפא דרתיני "נא" – משמע דעלה קאי. וכשינאני לאורי העולם – משמע דמותר. ואי אפשר לומר. כן. הלכך צריך להסיק עליה "אבל במעי אמו שרי". דכתיב "כל
 63 בהמה תאכלו". בפרק "בהמה המקשה" (תולין טו.א.). ינאי מי שיש לו שני בנים וכו' – דכי כתב רמנא "היסתיק" – למיסר במעי אמו אסרה. דהא דמי בפני עצמה ליהא.

עד הארבוט – הארבוטה כבללו. וזניג מן הארבוטה למעלה. ואין שייך לאורי זה גבי
 1 "כל ששוריה כבמיה להדימה. לבען עד ועד כבללו. ביאלו טרפות" (תולין נה.א.). ואף על
 2 גב דתבנית דא מירנן מפרקין דטמאה ליה – היינו. כשעיר שדמוהו נמחה כשפדש. אי
 3 נמי. כאן מיירי דניכר הטבט הטבט נברא איה. כגון במוקם השחורין יש עור נקרום. **ליתני**
 4 שמת אטום גמף באת וא ממי שפניו רב. ואם
 5 תאמר: וחי איבא כובא ורוא איה. כגון פניו גישי
 6 (פניו) אטום ואפקא דרדיקלא ויש לומר: ופניו
 7 מוססין דומה לטף אטום. והויא ליה מלתיני
 8 ברהיה דמי אדתיני. **אמר** רב פפא במעו
 9 מוססין כולי עלמא לא פליגי – דהא דקאמר
 10 תאמר: וחי איבא כובא ורוא איה. כגון פניו גישי
 11 איתניה. רבי יוחנן לריש לקיש – לא היה דברים
 12 מעולם. וכענין זה שרי חליץ (דף ה). **רב**
 13 חנינא בן אנטינוס אמר כל שיש רב פירש
 14 הקונטרס: מדוהי מום לקרבן. מכלל דלהדיט –
 15 שרי. ושקשי לתרתייהו. דהא אפילו ינאי לאורי
 16 העולם – שרי. ושמואל לא שרי ליה אלא במעי
 17 אמו. וקשה לרבינו תם: דבפרק "אלו מומין" (מג.ב.)
 18 הגא' ליה גבי מומי בוק. ולא גבי מומי בהמה.
 19 וההם מום פריך מרב. ולא מיימי שמואל מדי:
 20 ונראה לרבינו תם: דראיב דוקף דאמר:
 21 באשה אינו ולד – אלאמא. אינו מתקיים. והא
 22 חשיב ליה גבי מום כון – אלאמא. חי? אבל
 23 שרי. לשמואל. באשה לולד מתקיים – לא פריך
 24 מירי. ובבהמה נמי אמר רבינו תם: דמתקיים
 25 לשמואל. דהא דאמר בסמוך. דכי ינאי לאורי
 26 העולם. אסור – היינו מום "היסתיק" דאסר
 27 דרמנא. ורשי' פירש בסמוך לוי' ששורה דאסור
 28 משום נפל. רשסוהיה דאסר דרמנא – היינו מין
 29 בהמה דעלמא. שיש לאם ולולד שני גבין וכו' שתי
 30 שדראות. אבל תולדו כמבמה שאין לא אלא בן
 31 אחד ושורה אחת – לא איצטרך קרא למטי.
 32 דגפל נמוה היה. ובאשה מירא מתקיים. אף
 33 לפירושה. כדקאמר רב באשה ולד'. וללישא
 34 דבעלמא אגמריה משמע בפירושה. ואם תאמר:
 35 בפרק "אלו טרפות" (תולין טו.א.) דפריך גבי שסוהה
 36 שיש לה שני גבין. וכו' משה קניני היה? והשתא
 37 לפירושה הקונטרס אתה משה רשסוהיה? מן
 38 בעלמא וחי אשורא ויתיה מירא איה בעיה.
 39 לכך קאמר: וכו' קניני היה. אבל לפירוש רבינו תם
 40 שאף לשמואל אינו מין בפני עצמו אלא שכל כולו
 41 מן הבהמה. מה ענין זה אצל קניניו ויש לומר: דאף
 42 לפירוש רבינו תם אם לא היה קניניו. ורגיל לראות
 43 ומכיר בהמות משונות. לא היה מכיר בהמה זו
 44 שיש לה שני גבין. אף על פי שגם תולד במבמות
 45 של שבע. שאינה רגילה לחלוד במבמה שאינה
 46 משונה.

עד הארבוט – ונאי אומר: עד לקנינו. רבי יוחנן
 1 אומר משום רבי יוסי בן יהושע: עד מקום טבורו.
 2 בין רבי ינאי לרבי ינאי איבא בנייהו מרפה היה. מן
 3 סבר: מרפה היה. וכו' סבר: מרפה אינה היה. בין
 4 רבי ינאי לרבי יוחנן איבא בנייהו דרבי אלעזר. דאמר
 5 רבי אלעזר: ניטל ירך החלל שלה – נבלה. אמר רב
 6 פפא: מחלוקת מלמטה למעלה. אבל מלמעלה למטה
 7 – אפילו כל דהו טווחיה. וכן אמר רב יגדל. אמר רבי
 8 יוחנן: המפלת לא שגולגלתו אטומה – אמו טווחיה.
 9 ודקלא – אמו טווחיה. איתמר. המפלת כמין אפקא
 10 מוססין. רבי יוחנן אמר: אמו טמאה. ריש לקיש
 11 אמר: אמו טווחיה. איתביה רבי יוחנן לריש לקיש:
 12 המפלת ד' חתיכה ורגל חתיכה – אמו טמאה לדה.
 13 ואין חוששין שפמא מגוף אטום באתה. ואם איתא
 14 ליתני שפמא מגוף אטום או ממי שפניו מוססין!
 15 אמר רב פפי: בפניו מוססין – כולי עלמא לא פליגי
 16 דקמאה. כי פליגי – בפניו טווחות. ואיבא איתמר.
 17 רבי יוחנן אמר: אמו טווחיה. וריש לקיש אמר: אמו
 18 טמאה. ולחתיכה ריש לקיש לרבי יוחנן מהאז!
 19 משום דשיני ליה: היינו גוף אטום. היינו מי שפניו
 20 טווחות. בני רבי חייא נפיק לקרייתא. אתו לקמיה
 21 דאבוהון. אמר להם: כלום פא מעשה לידכם? אמרו
 22 לו: פנים טווחות פא לדינני. וטיפאנה. אמר להם:
 23 ינאי וטרוהו מה ששפמאנתם. מאי דעתיכיו – לחומרא.
 24 הנקרא דאתאי לדי קולא היא. דקדוהיתו לה ימו
 25 טווחיה. איתמר. המפלת בריה שיש לה שני גבים ושני
 26 שדראות. אמר רב: באשה – אינו ולד. בהמה –
 27 אסור באכילה. ושמואל אמר: באשה – ולד. בבמה –
 28 מותר באכילה. כמאי קמפליגי? כדבב חנין פר
 29 אש. דאמר רב חנין פר אשאי. "היסתיק" – ברהיה
 30 שיש לה שני גבין ושני שדראות. רב אמר: ברהיה
 31 בעלמא – ליהא. וכי אגמריה רחמנא למשה? במעי
 32 אמה אגמריה. ושמואל אמר: ברהיה בעלמא – איתא. וכי אגמריה רחמנא למשה? בעלמא
 33 אגמריה. אבל במעי אמה – שריא. איתביה רב שמימי בר חייא לרב: רבי חנינא בן אנטינוס
 34 אומר. כל שיש לו שני גבין ושני שדראות – פסול לעבודה. אלאמא דתני! וקשא לרב.
 35 אמר ליה: שמימי את! ששדרתו עקומה. מיתביני: יש עוקבין שהן אסורין. בן ארבעה
 36 – לדיקה. בן ששמה – לנשה. הימנו ולמשה – אסור. ינאי מי שיש לו שני גבין ושני
 37 שדראות. מאי "ינאי"? לאו. ינאי מכלל עוקבין שאפילו כמעי אמן אסורין? רב מתירן
 38 למעמיה. ושמואל מתירן למעמיה. רב מתירן למעמיה: בן ארבעה – לדיקה. בן שמונה –
 39 לנשה. הימנו ולמשה – אסור. במה דברים אמורים? כשינאני לאורי העולם. אבל במעי
 40 אמו – שרי. ינאי מי שיש לו שני גבין ושני שדראות. דאפילו במעי אמו אסור.
 41 ושמואל

60 שדירתי עקמה (כזה). ונראין כשתים. יש עקובין – שינאו לאורי העולם שאסורין משום נבלה. ינאי לא מכלל עוקבין – דהנין אף על גב דלא כלו חושדין. כן נמצאו במעי אמן
 61 שרי. אבל האי. אפילו במעי אמן – אסור. ושקשי לשמואל. רב מרחין למעיה – רב לא צריך לתרעו. אלא משום היא נופה דלא שמועמי שפיר. דהא רישא – כשינאני לאורי
 62 העולם מיירי. וסיפא דרתיני "נא" – משמע דעלה קאי. וכשינאני לאורי העולם – משמע דמותר. ואי אפשר לומר. כן. הלכך צריך להסיק עליה "אבל במעי אמו שרי". דכתיב "כל
 63 בהמה תאכלו". בפרק "בהמה המקשה" (תולין טו.א.). ינאי מי שיש לו שני בנים וכו' – דכי כתב רמנא "היסתיק" – למיסר במעי אמו אסרה. דהא דמי בפני עצמה ליהא.

נדה. פרק שלישי - המפלת התיכה דף כד עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזלץ)"
תוספות

מי שראוי לבריא נשמה - ואית דגיס לברית שמנה.

המפלת דמות לילית אמו טמאה לידה - ואם תאמר: פשיטא, מי גרע מנפח תפני ושני אדם, הוה ודל לכולי עלמא: ויש לומר: דהתם ניא מתורת כהנה הוה אדם, ודבא לא ניא כולל מורות לילית. אך קצת קשה: דאמרין לעיל (ב"א.) בעופות בתרין, לרבין דקריא וקופפא הוה ולו, אף על גב דלסתות

לא מפיק ליה כולל מתורת כוס ונישוף: ויש לומר:

שמואל דבא, פיש לעיל, בתר לרבי מאיר.

אבילתו מרובה משתייתו - פירוש: יותר

מדיא מרובה על השתייה. הוא דרך

אבילה להיות מרובה על השתייה, כדאמרין

בפרק גמא דמגילה (ב"ב.) "השתייה כרת אץ

אונס" - כרת של מורה, דאבילה מרובה

משתייה, דקייבנת ש יחר מסיבם. הוא דאמרין

ביעריב פסחים (ק"א.) ובגטין (ז"א.) אבל שליש

השתה שליש הדנה שליש. לכשתבטעם, תעמוד על

מילואך - לא דוקא. אלא שבין אבילה ושתייה

ידו שני שלישים.

פרשתבבא

ושמואל מתרין למעניה - רישא וסיפא, בשיצא לאור העולם. דאף על גב דכלו לו חרשיו - נפל הוא, דלא חיי, ונבלה הוא. שאני חורן - כולו שלם כעין דף, ואין בו חתוך אברים וצורה, אלא חָקַק בעין ועיול. **ופמא שבעת ימים** ובוים השמיני ימול - ממשע, מי שחוא ראי לוחות שמנה ימים - זמנו טמאה לידה. ומה שאמר ראי לוחות

שבנה לברית - **לא אביר** רב - ולתת: סיים

בה נמי הכי, ואימא "יצאו אלו מי שיש לו שני

הבין וכו', כמותה דשמואל - בשני גבין, ודלד

וקאמר: טמאה אפילו בלידה יבישתא, ודלד

דלד חתי, חרי אבירו אשה וילדת להשקה

ויולדת לשבעה - ואנא נמי אמנא: כי דכיכי

דבדמה להשתה, כדאמרין לעיל "בן שמנה

לגסה - נפל", הכי נמי יולדת לשבעה - נפל,

או לא נפל הוא. ומוחר. היעד ולמטה -

כדאמרין לעיל תניא. שאי לא אבשה - נמי

דקתיב: בן שמנה לגסה, והימנו ולמטה, כגון

בר שבעה - אמר. אדקח - גן ארבעה לרקוק,

והימנו ולמטה, כגון בר תלחא - אסור. אלא אי

אמרת אדקח פשיטא - והואל ובר תלחא תר

לא חיי. כל בציר תרי יודי - מנדרכו - חיי,

כי דכיכי ובאשה ובדמאה בסה בר שבעה חיי,

דדור תרי יודי כציר כגון אורחיה, דכי נמי בר

תלחא לרקח - חיי, אף על גב דבר ארבעה -

לא חיי. קא משמע לן - דלא חיי. דמות לילית

- שידה. שד יש לו פרוצין, אדם ויש לו כניפים.

הנהג בן אחיך ובא - כלומר, הבא בן אחיך ובא

עמו. הכי גרסינן: בהלכות יצאה כולת תביא

לקראת רבי יהושע. **משנה** מלא נגנים =

גוונים. המפלת מגול - אך סנדל בלא ולד

אחר. ושבטל סנדל השב לבור ולקבצה, דספק

זכור ספק נגיבא הוא. ואם יודל חור נקב - אך

הסנדל לא מעלה ולא מוריד, ולא חשב אלא

לקבצה ומי טומאה מימי סתרה. שאפילו הוא

זכר, הואיל ונקבה בהדיה - לא בצירי מי

בטומאה ומי סתרה נקבה. שרדי של זכר

מוכלעין בתוך של נקבה. וכי אצטרף השב

לזכר ולנקבה - כגון שדולד השני וכו',

הדיבוק לז חזרת טומאה נקבה - בשביל

הסנדל, ומי סתרה לזכר - לזוטרמא **גמרא**

ושאל ולד היה וגיטשו - כיון דלא דר הוא,

ולא מיס ניהו, איבא למיחש לולד. כמה יין חי

בו - לשון גזמא. הכי בניטין **בבא אמר** -

"מלא' תנו. סבויון - שחורין שבעת. לישאנ

אחרינא: סבויון בלא חמו ומשחא אלא יבישא

מוז - יותר מדאי. קולית - עצם הדרך. דיילא

45 שמש דרבנן, ואדא שמו.

פרשתבבא

ושמואל מתרין למעניה: בן ארבעה לרקוק, בן שמנה

לפסה, הימנו ולמטה - אסור. בפנה דרברים אגורים -

במשאל בלו לו חרשיו, אבל בלו לו חרשיו - מותר.

יצא מי שיש לו שני גבין ושני שדראות, דאף על

גב וכלו לו חרשיו, אם יצא לאור העולם - אסור,

במעני אמו - שרי. תני תנא קמיה דרב: המפלת

ברית גוף שאינו חתוך, וברית ראש שאינו חתוך,

ויכול תהא אמו טמאה לידה - תלמוד לומר "אשה

כי תורע ויזדה זכר וגו' ובוים השמיני ימול" וגו'

- מי תורעו לברית שמנה יצאו אלו שאינן ראויין

לברית שמנה. אמר ליה רב: וסיים בה הכי וישל לו

שני גבין ושני שדראות. רבי ירמיה בר אבא סבר למעבר עובדא פווחיה דשמואל, אמר ליה

רב הונא: מאי דעתיד - לחומרא? דאתי ליד קולא הוא, דקתחבת לה דמי מותר.

עביד מיהא פווחיה דרב, דקיימא לן: הלכתא פרי באיסורי, בין לקולא בין לחומרא. אמר

רבא: הרי אמרו אשה וילדת להשקה וילדת לשבעה, בהקמה גסה וילדת להשקה וילדת

לשבעה לא או יזדה? אמר רב נחמן בר יצחק: תא שמע, הימנו ולמטה - אסור, מאי לאו

אנפסה? - לא, אדפקה - האי מאי? אי אמרת בשלמא אנפסה - אצטרף, סלקא דעתך אמינא:

הואיל ובאשה חיי - בבקמה נמי חיי, קא משמע לן דלא חיי. אלא אי אמרת אדקח אחימרה,

פשיטא! במה הלחא דרתי מי קא חיי? - אצטרף, סלקא דעתך אמינא: כל בציר תרי דרתי

חיי - קא משמע לן. אמר רב יהודה, אמר שמואל: המפלת דמות לילית - כגון טמאה לידה.

ולד הוא, אלא שיש לו כניפים. תניא נמי הכי, אמר רבי יוס' מעשה בסימוני באחת שהפילה

דמות לילית, ובא מעשה לפני כניפים. ואמר ולד הוא אלא שיש לו כניפים. המפלת דמות

נחש, חזרה חנינא בן אחיו של רבי יהושע: אמו טמאה לידה. הלך רבי יוסף וספר דברים

לפני רבן גמליאל, שלח לו: רבי יהושע, הנהג בן אחיך ובא. בהליתין יצאה פלת (רבי)

חנינא לקראתו, אמרה לו: רבי, המפלת כמון נחש מהו? אמר לה: אמו מהוורה. אמרה לו:

והלא משמך אמרה לי המותי אמו טמאה? ואמר לה מאיזה טעם - הואיל ונלגל עינו עגול

כשל אדם. מתוך דבריה נזכר רבי יהושע, שלח לו לרבן גמליאל: מפי הורה חנינא. אמר

אביו שמע מיהא: צורבא מרנן דאמר מילתא. לימא בה טעמא, דכי כדפרי ליה - כדפרי.

משנה המפלת שפיר מלא מים, מלא דם, מלא גוונים - אינה חוששת לולד, ואם היה

מרוקם - תשב לזכר ולנקבה. המפלת סנדל או שליא - תשב לזכר ולנקבה. **גמרא בשלמא**

דבי רמיס - לא כלום היא, אלא גוונים - נירחש שקא ולד הנה וניפוחו? **אמר אביי: בפנה**

יין חי שרתא אמו של זה שצומח ענבה בתוך מעשה? רבא אמר: "קלא" תנו, ואם איזא

דאתמחו אחתה - מתפר חסר. רב אבהו בר אבהו אמר: "גוונים" תנו, ואם איזא דאתמחו

אחתה - פולה בחד גזמא תנו קאי. תניא, אבא שאול אומר: קובר מתים הייתי ופיתיתו של מתים. השוהה

יין חי - עצמותו שרופין, מוגז - עצמותו סבויון, פראוי - עצמותו משוחין. וכל מי ששתיתו מרובה מאכילתו - עצמותו

שרופין, אכילתו מרובה משתייתו - עצמותו סבויון, פראוי - עצמותו משוחין. תניא, אבא שאול אומר, ואיתימא רבי יוחנן:

קובר מתים הייתי, פעם אחת דרתי אחר צבי, ובנכסתי בקולית של מת, ורצתי אחריו שלש פרסאות, וצבי לא הבעתי וקולית

לא קלתה. כשחזרתי לאחורי אמרו לי: של עוז מלך הבשן היתה. תניא, אבא שאול אומר: קובר מתים הייתי, פעם אחת

נפתחה מקרה תחתי, ועמתי בנלגל עינו של מת עד חוממי. כשחזרתי לאחורי אמרו: עון של אבשלום היתה. ושמואל:

אבא שאול גזם הנה - אבא שאול ארוך בדורו הנה ורבי תרפון מגיע לתפלו, ורבי תרפון ארוך בדורו הנה ורבי מאיר מגיע

לתפלו, רבי מאיר ארוך בדורו הנה ורבי מגיע לתפלו, רבי ארוך בדורו הנה ורבי תימא מגיע לתפלו, ורבי תימא ארוך בדורו

הנה ורבי מגיע לתפלו, רב ארוך בדורו הנה ורבי יהודה מגיע לתפלו, ורבי יהודה ארוך בדורו הנה ורבי דיילא מגיע לתפלו,

פרשתבבא

במחיצה שהוקפה זרעים שאין מתר למלטל בה אלא בארבע אמות. פחות מכן מטלטלין מתוכה לים ומן הים לתוכה, ומטלטלין בה עד בית סאתים.

רבי בון בר הויה בעי: מעתה שתי פרמליות סמוכות זו לזו מטלטלין מזו לזו. אמר רבי חנניה בריה דרבי הלל: מפיון שהים מקיפה מכל צד כמי שבלה פרמלית אחת.

רב המנונא אמר: נסר שהוא חוץ לספינה ואין בו רחב ארבע – מתר לישוב בו ולעשות צרכיו בשבת. אמר רבי מנא:

[דף ס"ז ע"ב]

אילו אמר תבה פחותה, יאותר.

אמר רבי אבון: מה דבעי מעבד תקנה לאילפא. מוציא נסר חוץ לשלשה שאין בו רחב ארבעה ואת רואה את המחצות באלו עולות. רבי יעקב בר אחא בשם רב המנונא שפל שלשה ושלשה שהן סמוכין למחיצה פמחיצה הן.

רבי יצחק בי רבי לעזר מפפד לרבי הושעיה בי רבי שמעי דתורה פריש מעבד ליה סל פחות:

הלכה ו' מתני' הורק, ונזפר עד שלא תצא מידו, קלטה אחר קלטה כלב או שנשרפה – פטור.

זרק לעשות חבורה בין באדם בין בבחמה, ונזפר עד שלא נעשית החבורה – פטור.

זה הקלל: כל חייבי הטאות אינן חייבין עד שתהא תחלתן וסופן שנגנה. תחלתן שנגנו וסופן ודון, תחלתן ודון וסופן שנגנה – פטורין עד שתהא תחלתן וסופן שנגנה:

גמרא ביני מתניתין, והויד. וקשיא אילו ירה חץ לחרוג בו את הנפש והתרו בו, והור בו, שמוא כלום הוא? הוי סופד מימר והויד.

רבי יוסה בן חנינה אמר: בשוגג – בלא תעשה, ובמזיד – בלא תעשה. רבי יהושע בן לוי אמר: בשוגג

– בהפרת. ובמזיד – בהפרת. תני רבי שמעון בר יוחאי מסייע לרבי יהושע בן לוי, (בפסוק טו) את ה'

הוא מגדף ונכרתה. הגע עצמה, אפילו מזיד בהפרת, מתרין בו ולוקה ומביא קרבן. רבי אבהו בשם

רבי יוחנן: השוגג בחלב ומזיד בחטאת – מתרין בו ולוקה ומביא קרבן.

תני: אין מתעסקין לא בחלבים ולא בעריות.

[דף ס"ח ע"א]

המתעסק בשבת – פטור. בחלבים ובעריות – חייב. הויד עבידא? הרי אני קוצר חצי גרונרות וקצר

בגרונרת – פטור. הרי אני אוכל חצי זית ואכל בזית – חייב. הרי אני מתחמם בה והערה בה – חייב:

הדרן עלה פרק הורק
פרק שנים עשר

הַלְכָה א מַתְנִי' הַבּוֹנֵה כְּמֵה יִבְנֶה וְיִהְיֶה חַיִּיב? הַבּוֹנֵה כֵּל שֶׁהוּא. הַמְסַתֵּת, וְהַמְכֵּה כְּפִטְיֵשׁ וּכְמַעְצָד, הַקּוֹדֵר כֵּל שֶׁהוּא – חַיִּיב.

זֶה הַכֵּל כֵּל הַעוֹשֶׂה מְלָאכָה וּמְלָאכְתּוֹ מִתְקַיֶּמֶת בְּשַׁבָּת – חַיִּיב. רַשְׁבַּ"ג [אוֹמֵר] אִם הַמְכֵּה בְּקוֹרְנָה עַל הַסֶּדֶן בְּשַׁעַת מְלָאכָה חַיִּיב מִפְּנֵי שֶׁהוּא מִתְקַן מְלָאכָה:

גְּמָרָא מַה בְּנִין הֵיךְ בְּמִשְׁפָּחָה? שֶׁהֵיוּ נוֹתְנִים קְרָשִׁים עַל גְּבֵי אֲדָנִים. וְלֹא לְשַׁעַת הַיְתָה. אָמַר רַבִּי יוֹסֵה מִפְּנֵי שֶׁהֵיוּ נוֹסְעִים וְהוֹנִים ע"פ הַדְּבָר כְּמִי שֶׁהוּא לְעוֹלָם. אָמַר רַבִּי יוֹסֵה בִּי רַבִּי בּוֹן מִפְּנֵי שֶׁהַבְּמִיחָן הַקְּבִ"ה שֶׁהוּא מְכַנְסֵן לְאַרְץ כְּמִי שֶׁהוּא לְעוֹלָם. הֲדָא אָמְרָה אֶפְיֵלו מִן הַצֵּד. הֲדָא אָמְרָה אֶפְיֵלו נִתְּוֵן ע"ג דְּבַר אַחֵר. הֲדָא אָמְרָה בְּנִין ע"ג כְּלִים בְּנִים. אֲדָנִים בְּקַרְקַע הֵן.

תְּנִי: אֶחָד מְכִיבֵי אֶת הָאֶבֶן וְאֶחָד מְכִיבֵי אֶת הַפִּיט הַמְכִיבֵי אֶת הַפִּיט חַיִּיב. רַבִּי יוֹסֵה אוֹמֵר שְׁנֵיהֶן חַיִּיבִין. סָבַר רַבִּי יוֹסֵה אֶבֶן בְּלֹא טִיט בְּנִין. הַכֵּל מוֹדִים שֶׁאִם נִתְּוֵן אֶת הַפִּיט תַּחֲלָה וְאַחֵר כִּד נִתְּוֵן אֶת הָאֶבֶן שֶׁהוּא חַיִּיב.

הַבְּנָאִי שִׁישֵׁב אֶת הָאֶבֶן בְּרֹאשׁ הַדִּימוּם חַיִּיב. לְמִי נִצְרָכָה לְרַבְּנָן.

וְהָהֵן דְּעָבַד דְּפִין דְּעָבַד סְפִיין חַיִּיב מִשּׁוּם בּוֹנֵה. וְהָהֵן דְּנָקַר בְּפִין בְּפִין עִמּוּדִין רַחֲוִין מְקַטַּע פְּסָפָס מְקַטַּע כּוֹלְהֵן חַיִּיב מִשּׁוּם מְסַתֵּת.

רַב יְרֵמְיָה בְּשֵׁם רַב הַמְּרַכִּיב מוֹטָה שֶׁל גִּילְתָה חַיִּיב מִשּׁוּם בּוֹנֵה. אָמַר רַבִּי זְעִירָא אֵינּוּ אֱלָא בְּנוֹטָל מִלְּבָן וְנוֹתְנָו ע"ג לְבָנִים בְּשַׁבָּת.

רַב הַמְּנוֹנָא הוֹרִי לְרִישׁ גְּלוּתָא לְהַתִּיר שְׁלֵחֵן שֶׁל פְּרָקִים בְּשַׁבָּת. אָמַר רַב הוֹנָא בַר הֵיחָ הָהוּ עֲמִיָה שָׁמַע רַב יְהוּדָה וְאָמַר מֵאֵן דְּהוֹרִי לִיה לֹא יִלְיָף וְלֹא שִׁמְשׁ. אָמַר רַבִּי שְׁמִי מֵאֵן דְּהוֹרִי לִיה כְּרַשְׁבַּ"ג הוֹרִי לִיה. דְּתַנִּי לוֹוֵהִים שֶׁבְּפִינָה וְשֶׁבְּעָרִיסָה וְנִקְלִיטֵי הַמִּיטָה וְרָגַל הַשְּׁלֵחֵן וְיַד הַסֶּפֶן שֶׁבְּרֹאשׁוֹ הָרִי זֶה לֹא יִחְזוּר. אִם הִחְזוּר הָרִי זֶה פְּטוּר וְאִם תִּקַּע הָרִי זֶה חַיִּיב. רַשְׁבַּ"ג אוֹמֵר אִם הָיוּ

[דָּף ס"ח ע"ב]

רְפִים נוֹטָל וּמְחִזְוֵר.

תְּנִי: תְּקוּעִים חֲבוּר לְשִׁמּוּאָה וְלַחְזוּיָה. קְבוּעִים חֲבוּר לְשִׁמּוּאָה וְאֵינּוּ חֲבוּר לְחֻזָּא. הַנּוֹטָלִין וְהַנּוֹתְנִין אֵינּוּ חֲבוּר לֹא לְשִׁמּוּאָה וְלֹא לְחֻזָּא. וְהָכָא אֶת אָמַר חֲכִין. תַּמּוֹן דְּרַבְּנָן לְקַבְּעַ לֹא לְקַבְּעַ אֵינּוּ חֲבוּר. בְּרַם הָכָא תְּקִיעָתָן הִיא גְּמַר מְלָאכְתָּן.

תְּנִי: רַבִּי סִימְיֵי אוֹמֵר הַמְּרַכִּיב קָרָן עֲגוּלָה חַיִּיב. קָרָן פְּשׁוּטָה פְּטוּר.

רַבִּי אֶלְעָזָר בִּי ר"ש אוֹמֵר קְנֵי מְנוֹרָה חַיִּיב. קְנָה שֶׁל צִיִּידִין פְּטוּר. קְנֵי מְנוֹרָה לְמָה הוּא חַיִּיב. רַבִּי אֶבְהוֹ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן וְרַב הוֹנָה תְּרִיהוֹן אָמְרוּן מִשּׁוּם בּוֹנֵה. קְנָה שֶׁל צִיִּידִין לְמָה הוּא פְּטוּר. מִפְּנֵי שֶׁהוּא

מלמעלן למטון. התיבון הרי החופר בחולות הרי מלמעלן למטון הוא. ואת אמר חייב. אמר רבי שמואל בר יודן פאן לשעה פאן לשעות.

שמואל אומר המלחים את התירצין חייב משום בונה. וקשיא דבר שאלו עשאה בשבת חייב הפאת בית הלל מותרין אף להחזיר. רבי חנניה בשם רבי יוחנן היתירו סופו מפני תהלתו שאם אמר את שלא יחזיר אף הוא אינו פותח. ולא יפתח אף הוא ממעט בשמחת י"ט. אמר רבי אחא מחזיר בלבד שלא יחזיר כל צרכו. אמר רבי יוסי בר בון בשאין שם פתח אכל אם יש שם פתח משתמש כנגד הפתח.

מתניתין דר"ש דתני הגורד הקודם תקוצין כל שהוא בשבת חייב. ר"ש אומר הגורד עד שיגור כל צורפו. הקודם עד שיקדח כל צורפו. תקוצין עד שיקצין כל צורפו. העובד את העור עד שיעבד כל צורפו.

[דף ס"ט ע"א]

ואמר רבי יעקב בר אחא לא אתיא אלא פרבי שמעון, דרבי שמעון לא עבד מקצת מלאכה ככלה. ורבנן עבדין מקצת מלאכה ככלה.

וקשיא על דרשב"ג אילו נטל לקצור ולא קצר שמה פלום הוא. אמר רבי אדא אתיא דרשב"ג כרבי יהודה. דתני השוכט והמקטקט על האריג הרי זה חייב מפני שהוא כמיישב בידו. והכא מפני שהוא כמיישב בידו:

הלכה ב' מתני' תחורש כל שהוא הפנבל והמקרבם והמזרד כל שהוא חייב, המלקט גצים לתקן כל שהן אם להפיק גדי לבשל ביצה קלה המלקט עשבים לתקן כל שהן אם לבהמה כמלא פי גדי: פרק יב הלכה ב גמרא מה הרישה היתה פמשפן. שהיו חורשין ליטע סמנין. וכמה יחורש ויהא חייב רבי מתניה אמר גדי ליטע פרישה. רבי בא בשם רב גדי ליטע זכרותה של הפה. תמן תנינן זרע קשואין שנים זרע דילועין שנים. תני: הפים מדינות שתיים. רבי שמואל בשם רבי זעירא הפין ע"י שהן חביבות עשו אותן בשאר זרעוני גנה שאינן נאכלין. למה לי לתקן כל שהוא למה לי כמלא פי גדי:

הלכה ג' מתני' הכותב שתי אותיות בין בימינו בין בשמאלו בין משום אהד בין משני שמות בין משני סימניות בכל לשון חייב. אמר רבי יוסי לא נתחייבו שתי אותיות אלא משום רושם שכתב היו רושמיין על קרשי המשפן לידע אי זהו בן זוגו. אמר רבי יהודה מצינו שם קטן משום גדול שם משמעון ומשמואל נח מנחור דן מדניאל גד מדניאל:

גמרא מאן תנא סימניית? רבי יוסי. מהו בכל לשון אפילו אלף אלפא. ודחש לומר שמא יתן שלמטון למעלן שלמעלן למטון. כמין קלמוסין היו עשויון.

[דף ס"ט ע"ב]

והש' לומר שמוא יתן שבפנים בהוץ ושבהוץ בפנים. טבעות היו מוכיחות והש' לומר שמוא יחליף. אמר רבי אהא לוכסן היו כתוב עליהן. ויחליף. אמר רבי אימי (שמות כ) **והקמות את המשכן כמשפטו**. וכי יש משפט לעצים. אלא אי זהו קרש זכה להנתן בצפון ונתן בצפון בדרום ונתן בדרום.

אילין דרבי הושעיה ודבר פזי הוון שאלין בשלמיה דנשיא בכל יום. והון אילין דרבי הושעיה עלין קדמאי ונפקין קדמאי. אילין אילין דבר פזי ואיתתנות בנשיאותא. אתון בעין מעל קדמאי. אשיתאלת לרבי אימי. אמר לון רבי אימי והקמות את המשכן כמשפטו. וכי יש משפט לעצים. אלא אי זהו קרש זכה להנתן בצפון ונתן בצפון. בדרום ונתן בדרום.

תריז ורעין הוון בצירין בלוזטיא ופגניא הוון שאלין בשלמיה דנשיא בכל יום. והון בלוזטיא עלין קדמי ונפקין קדמי. אילין פגניא וזכון באורייתא. אתון בעי מעל קדמי. אשיתאלת לרשב"ל. שאלה רשב"ל לרבי יוחנן עאל רבי יוחנן ודרשה בבי מדרשא דרבי בנייה אפילו ממזר תלמיד חכם וכהן גדול עם הארץ ממזר תלמיד חכם קודם לכהן גדול עם הארץ. סברין מימר לפדות ולכסות ולהחיות. הא לשיבה לא. אמר רבי אף לשיבה. מה טעמא. (משלי א) **יקרה היא מפנינים**. אפילו מזה שהוא נכנס לפני ולפנים.

תני: ונגד מגדיאל. מתיבין לרבי יהודה והלא אלו פשוטים ואלו כפופים.

תני בשם רבי יודה כתב שני אותות שונים והן שם תיב בגון שש תת נג רד חת. ורבנן אמרי ב' אותיות בכל מקום. אשכחתי אמר קלת והמרת. על דרבי יודה קלת והמרת. על דרבנן קלת על דרבי יודה כתב שתי אותיות שוין והן שם על דעתיה דרבי יודה תיב. על דעתיה דרבנן פטור. קלתת על דרבנן שתי אותיות מכל מקום אע"פ שאין שם. על דעתיה דרבנן תיב. על דעתיה דרבי יודה פטור.

[דף ע' ע"א]

מהלפה שיטתיה דרבי יודה. דתני יכול עד שיכתב את כל השם. עד שיארג את כל הבגד. עד שיעשה את כל הנפה. תלמוד לומר (ויקרא ט) **מאחת**. אי מאחת יכול אפילו כתב אות אחת. אפילו ארג חוט אחד. אפילו עשה בית אחד בנפה ובכברה תלמוד לומר ועשה אחת. הא כיצד עד שיעשה מלאכה שפיצא בה מתקיימת. והכא הוא אמר השוכט והמקטקט על האריג הרי זה תיב מפני שהוא מיישב בידו:

הלכה ד' מתני' הכותב שתי אותיות בהעלם אחד תיב כתב בדיו בסם בסקרא בקומות וקנקנתום ובכל דבר שהוא רושם על שני כותלי הבית ועל שני דפי פנקס והן נהגין זה עם זה תיב. הכותב על בשרו תיב. והמקרט על בשרו רבי אליעזר מתיב פטור ורבי יהושע פטור:

גמרא כתב בדיו על עלי ירקות במשקין ובמי פרות על הלוח פטור. עד שיכתב דבר של קיימא על

רבי יעקב בר אחא רבי יבא בשם רבי אליעזר כתב אות אחת במיבריא ואות אחת בציפורין תיב. והא תנינן אם אינן נהגינן זה עם זה פטור. אמר רבי בא בר ממל בכררה [בפדרה].

עדים שאינן יודעים להתם. רשב"ל אמר רושם לפניהן בדיו והן חותמין בסקרא בסקרא והן חותמין בדיו. אמר ליה רבי יוחנן מפני שאנו עסקין בהלכות שבת אנו מתירין אשת איש. אלא מביא ניר חלק ומקרע לפניהן והן חותמין. ולא כתב ידו של ראשון הוא מרזיב לפניהן את הקרע. רבי מנא בעי ולמה לינן אמרין רושם לפניהן במים. אם בא וערער ערוו במל.

הקורע על העור כתבנית כתב תיב. הרושם על העור כתבנית כתב פטור. אמר להן רבי אליעזר והלא בן סטרא

[דף ע' ע"ב]

לא הביא כשפים ממצרים אלא בכך. אמרו לו מפני שומטה אחד אנו מאבדין כמה פקחין.

כתב לא חוקק. וכתב לא המטיף. כתב לא השופף. וכתב לא חוקק. אית תניי תני: אפילו חוקק. אמר רב הדיא מאן דאמר לא חוקק בבלט מקום הכתב כגון הדין דינגרא. מאן דאמר אפילו חוקק כגון ההן פינקסקת. וכתב לא המטיף. רבי יודן בי רבי שלום ורבי מתנתה. חד אמר בשלא ערב נקודות. והורגה אמר אפילו ערב נקודות.

וְכַתֵּב לֹא הַשּׁוֹפֵף. אמר רבי תיבא בר בא אילין בני מדינתא ערמין סגין. כד חד מינהון בעי משלחה מילא מסטריקין להכריה הוא כתב במי מילין וההן דמקבל בתבייא הוא שופף דיו שאין בה עפץ והוא קולט מקום הכתב.

עשה בן בשבת מהו. רבי יוחנן ורשב"ל תרווייהון אמרין והוא שכתב דיו ע"ג דיו. וסקרא ע"ג סקרא. אבל אם כתב דיו ע"ג סקרא. וסקרא ע"ג דיו תיב. רבי יצחק בר משרשיא בשם רבנן דתמן תיב שתים משום מוחק ומשום כותב:

הִלְכָה ה' מַתְנִי' כְּתֵב בְּמֵי מִשְׁקִין בְּמֵי פְרוֹת בְּאֵבֶק דְּרָכִים בְּאֵבֶק סוּפְרִים וּבְכָל דְּבַר שְׂאִינֵי מִתְקִים פְּטוּר לְאַחַר יָדוֹ בְּרַגְלוֹ בְּפִיו וּבְמַרְפָּקוֹ.

כתב אות אחת סמוך לכתב כתב ע"ג כתב נתפוזן לכתב ח' וכתב ב' זינין א' בארץ ואחת בקורה על ב' כותלי הבית על ב' דפי פנקס ואין נהגינן זה עם זה פטור כתב אות א' גוטריקון רבי יהודה בן בתירה מתייב וחקמים פוטריין:

גְּמָרָא הִיא צְרִידָא לְכַתֵּב אֶת הַשֵּׁם וּנְתַפְּזוֹן לְכַתֵּב יְהוּדָה וְשִׁכְחָה וְלֹא כְּתֵב דֶּלֶת הָרִי הַשֵּׁם בְּמִקְוָמוֹ הוּא מוֹחֲקוֹ וּמְקַיְמוֹ הוּא בְּקִדְשָׁה. רבי יהודה אומר מעביר את הקלמוס עליו ומקיימו. אמרו לו אף הוא אינו מן המבחר. מחלפה שיפתייה דרבי יהודה. תמן הוא אומר אינו כתב. והכא הוא אומר כתב. הוא

[דף ע"א ע"א]

בשיטתו השיבוהו. בשיטתך שאת אומר כתב הוא אינו מן המבקר.

רבי יעקב בר זבדי בשם רבי אבהו לא אומר בן אלא מהלכה שישתיה דרבי יהודה. תמן הוא אומר אינו מן המבקר הא כתב כתב היא. והכא הוא אומר כתב ע"ג כתב אינו כתב. מהו כתב ע"ג כתב. חד לעיל מן חד.

מאי טעמא דריב"ב מאות אחת את למד כמאן אותיות:

הלכה ו' מתני' הפותב שתי אותיות בשני העלמות א' בשחרית וא' בין הערפים רבן גמליאל מחייב והכמים פוטרין:

גמרא ומשיאי על דרבן גמליאל אילו קצר בגרונרת בשחרית. ובגרונרת בין הערפים בהעלם אחד שפא אינו חייב. בשם שאין העלמות חולקות כה לא יצרפו.

רבי מנא אומר לה סתם. רבי אבון בשם רבי יוחנן טעמא דרבן גמליאל תמן אין ידיעה לחצי מלאכה. ודכוותה אין זדון לחצי זית. אכל חצי זית בודון וחצי זית בשנגה מהו שיצטרפו:

הדרן עלה תבונה

פרק שלשה עשר

הלכה א' מתני' רבי אליעזר אומר האורג ג' הוטיין בתחלה ואחד על האריג חייב והכמים אומרים בין בתחלה בין בסוף שיעורו שני הוטיין:

גמרא אומר רבי עולא טעמא דרבי אליעזר על ידי שלישי מלאכתו מתקיימת. מה רבי ליעזר כרבי יהודה. דתנינן תמן רבי יהודה אומר עד שישלש. והשק והקפה מצטרפין בכלאים. אומר רבי סימון טעמא דרבי אליעזר תמן על ידי שלישי מלאכתו מתקיימת. ברם הכא פחות מכן

[דף ע"א ע"ב]

מסתתר הוא.

אשכחתי אומר על דרבי אליעזר פעמים שלשה בתחלה. פעמים שנים על גבי אחד ארוגים מאתמול. רבנן דמסרינן בעיי מהו אחד על האריג אחד על גבי שנים אחד על גבי ג'. רבנן דהכא אמרי אחד על גבי שנים.

היתה מלית אחת גדולה בתחלה עד שיארג בה שנים הוטיין ובסוף אפילו כל שהוא. האורג שני הוטיין על גבי הגב על גבי אימרא אפילו כל שהוא חייב. למה הדבר דומה לצלצול קטן שארג בו שני הוטיים על רחב ג' פתים חייב. ובגנפוש מסכת כמאן דהוא בתחלה. והתן ברא אפילו בסוף פאריג הוא והתן לסוטה אפילו בסוף פאריג הוא.

הכל מודין בכותב את השם עד שיעה שישלים. כתב אות אחת להשלים את השם ואות אחת להשלים את הספר חייב. כתב אות אחת בחול ואות א' בשבת רבי אליעזר מחייב הטאת ורבי יהושע פוטר. לפה או משום קיום מלאכה או משום שאינו ראויה להצטרף עמו. איתא חמי אילו ארג הוט אחד בחול והוט אחד בשבת שפא אינו פטור. שפא אינו ראויה להצטרף עמו. אלא משום קיום מלאכה. כהיא דאמר רבי יעקב בר אבא רבי יסא בשם רבי לעזר כתב אות אחת בטכריא ואות אחת בציפרין חייב. דלא פן כרבי אלעזר. כתב אות אחת בשבת זו ואות אחת בשבת הבאה רבי אליעזר מחייב הטאת ורבי יהושע פוטר.

[דף ע"ב ע"א]

איתא חמי אילו כתב אות אחת בחול ואות אחת בשבת רבי אליעזר מחייב הטאת בין בשבת זו בין בשבת הבאה לא כל שבין מפני חכמים שהן פטורין:

הלכה ב' מתני' העושה שתי בתי גירין בגירין ובקירוס ובגנפה ובכברה ובסל חייב.

התופר שתי תפירות וקורע על מנת לתפור שתי תפירות:

גמרא בגירין. גיריא. בקירוס. קירומה. רבי בא רב ירמיה בשם רב הממתח צדדיו בשבת חייב משום תופר. נימר משום תופר ומשום קושר:

הלכה ג' מתני' הקורע בחמתו ועל מנתו כל המקלקלין פטורין והמקלקל על מנת לתפן שיעורו כמתפן:

גמרא בעון קומי רבי בא היה מה דאת אמר תפן השוחט הטאתו בשבת כפר ומביא אחרת ואמר אוף הכא לא יצא ידי קורעו. אלא כרבי שמעון דרבי שמעון אמר עד שיהא לו צורה בגופו של דבר. אמר לון תפן הוא גרם לעצמו. גרם הכא את גורמת לו. אמר רבי יוסי ואפילו תפן את גורמת לו שאילו לא שאמרת לו שיהא היאך היה מתכפר לו. הוי צורה מימר דרבי שמעון היא.

הכרייא בעון קומי רבי יוסה לא פן אמר רבי יוחנן בשם רבי שמעון פן יוצדק

[דף ע"ב ע"ב]

מצה גזולה אינו יוצא בה ידי חובתו בפסח. אמר לון תפן גופה עברה. גרם הכא הוא עבר עברה. פה אני אומר הוציא מצה מרשות היתוד לרשות הרבים אינו יוצא בה ידי חובתו בפסח.

תני: מצה גזולה אסור לברך עליה. אמר רב הושעיה על שם (תהלים י) **ובוצע ברך נאץ ה'.** אמר רבי יונה הדיא דאת אמר בתהלה אבל בפסח לא דמים הוא חייב לו.

רבי יונה אמר: אין עברה מצוה. רבי יוסה אומר אין מצוה עברה. אמר רבי אילא (ויקרא כז) **אלה המצות** אם עשיתן כמצותן הן מצות ואם לאו אין מצות:

הַלְכָה ד' מַתְנִי' שִׁיעוּר הַמְלָכִין וְהַמְנַפֵּס הַצּוֹבֵעַ וְהַמּוֹנֵה שִׁיעוּרוֹ כְּמֵלֵא רַחֵב הַסֵּיט כְּפוּל. הָאוֹרֵג שְׁנֵי הַוּטִיִּין – שִׁיעוּרוֹ כְּמֵלֵא הַסֵּיט:

פֶּרֶק יג הַלְכָה ד גַּמְרָא תַּמּוֹן תְּנִינָא הַמוֹצִיא עֲצִים בְּדִי לְבִשְׁל בִּיצָה קִלְחָ וְהִכָּא אֶתְּ אָמַר הַכִּין. תַּמּוֹן כְּמוֹצִיא לְצִבְע. בְּרַם הִכָּא כְּצוֹבֵעַ:

[דף ע"ג ע"א]

פֶּרֶק יג הַלְכָה ה' מַתְנִי' רַבִּי יְהוּדָה אָמַר הַצֵּד צְפוּר לְמַגְדֵּל וְצָבִי לְבֵית חַיִּיב וְחֻקִּים אוֹמְרִים צְפוּר לְמַגְדֵּל וְצָבִי לַגְּנֵה וְלַחֲצֵר וְלִבְיַבְרִין וְשָׁבִיג אָמַר לֹא כָּל הַבְּיַבְרִין שְׁוִין זֶה כָּלֵל כָּל הַמְּחַסֵּר צִידָה פְּטוּר וְשְׂאִינוּ מְחַסֵּר צִידָה חַיִּיב:

פֶּרֶק יג הַלְכָה ה' גַּמְרָא אָמַר רַבִּי הִינְנָא מַתְנִיתִין דְּלֹא כַרְבִּי יְהוּדָה. דְּתַנִּינֵן הַצֵּד צְפוּר לְמַגְדֵּל וְצָבִי לְבֵית חַיִּיב. הָא לַגְּנֵה וְלִבְיַבְרִין פְּטוּר. מִהַלְפָּה שִׁיטְתִּיהָ דְּרַבִּי יְהוּדָה תַּמּוֹן אִין צִדִּין דְּגִים מִן הַבְּיַבְרִין וְאִין נוֹתְנִין לְפְנֵיהֶם מוֹזוֹנוֹת. הָא לַגְּנֵה וְלִבְיַבְרִין פְּטוּר. מִהַלְפָּה שִׁיטְתִּין דְּרַבְּנָן. דְּתַנִּינֵן וְחֻקִּים אוֹמְרִים צְפוּר לְמַגְדֵּל וְצָבִי לַגְּנֵה וְלַחֲצֵר וְלִבְיַבְרִין. וְתַנִּינֵן תַּמּוֹן אֶבֶל צִדִּין חֵיהּ וְעוֹף מִן הַבְּיַבְרִין וְנוֹתְנִין לְפְנֵיהֶן מוֹזוֹנוֹת. הָא לַגְּנֵה וְלַחֲצֵר לֹא. כֵּאֵן בְּחֲצֵר מְקוּרָה. כֵּאֵן בְּחֲצֵר שְׂאִינָה מְקוּרָה. וְהָא תַנִּינֵן גְּנֵה. אֵית לָהּ מִימַר גְּנֵה מְקוּרָה. אֵלֵא כֵּאֵן בְּגִדּוּלָה כֵּאֵן בְּקַטְנָה. רַבִּי עוֹלָא אָמַר בְּעוֹן קוּמֵי רַבִּי אַחָא מַדָּה נִיתְנִי כָּל הַמְּחַסֵּר צִידָה חַיִּיב וְשְׂאִינוּ מְחַסֵּר צִידָה פְּטוּר. אָמַר לוֹן וְלֹא בְּמַנְפֵּל לְתוֹכָהּ אֲנִין קוּימִין. אֵלֵא כָּל הַמְּחַסֵּר צִידָה אֲסוּר וְשְׂאִינוּ מְחַסֵּר צִידָה מִתֵּר. אָמַר רַבִּי שְׂמוּאֵל אַחֵוי דְּרַבִּי בְּרַכְיָה כָּל שְׂהוּא מְחַסֵּר נְשָׁכִים מְחַסֵּר צִידָה. וְשְׂאִינוּ מְחַסֵּר נְשָׁכִים אִינוּ מְחַסֵּר צִידָה. שׁוֹחֲטִין מִן הַנְּגָרִין אִין שׁוֹחֲטִין

[דף ע"ג ע"ב]

לֹא מִן הַמְּכַמְרוֹת וְלֹא מִן הַמְּצִידוֹת. רַבִּי יוֹסִי בַר בּוֹן בְּשֵׁם רַבִּי אֲמִי מְצִידָתָא דְּשִׁיתָא. שְׂמוּאֵל צַד הוּא כְּפִיתָם. רַב אָמַר סַכְרָא דִּנְהֲרָא שְׂרִי. אָמַר רַבִּי יוֹדֵן בְּהֵחֵיא דְּטָסִים:

פֶּרֶק יג הַלְכָה ו' מַתְנִי' צָבִי שְׁנַכְנַם לְבֵית נֶעֶל אֶחָד בְּפָנָיו חַיִּיב אִם נֶעֶלוּ שְׁנַיִם פְּטוּרִין לֹא יִכּוֹל אֶחָד לְנַעַל וְנֶעֶלוּ שְׁנַיִם חַיִּיבִין וְרַבִּי שְׂמַעוֹן הוֹסֵר:

פֶּרֶק יג הַלְכָה ו' גַּמְרָא בְּעִשְׂוֹתָהּ הִיחִיד שְׁעֵשָׁה חַיִּיב. שְׁנַיִם ג' שְׁעֵשׂוּ פְּטוּרִין. רַב הִנָּא אָמַר הֵיךְ אֶחָד בְּרִיא וְאֶחָד תֵּשׁ נֶעֶל הַחוֹלָה כָּל צוֹרְכוֹ וְלֹא נֶעֶל הַבְּרִיא כָּל צוֹרְכוֹ הַחוֹלָה חַיִּיב וְהַבְּרִיא פְּטוּר. רַבִּי יוֹסִי בִי רַבִּי בּוֹן בְּשֵׁם רַב הוֹנָה הֵיךְ צָבִי רִץ כְּדָרְכוֹ וְנִתְפּוּן לְנֶעֶל בְּעֵדוֹ וְנֶעֶל בְּעֵדוֹ וְכַצִּי מִתֵּר. רַבִּי יוֹסִי בִי רַבִּי בּוֹן בְּשֵׁם רַב הוֹנָה רָאָה תִינוּק מְכַבֵּעַ בְּנֶהָר וְנִתְפּוּן לְהַעֲלוֹת וְלַהֲעֲלוֹת נְחִיל שֶׁל דְּגִים עָמוּ מִתֵּר. רַבִּי יוֹסִי בִי רַבִּי בּוֹן בְּשֵׁם רַב הוֹנָה הֵיךְ מְפַקֵּחַ בְּגַל וְנִתְפּוּן לְהַעֲלוֹת צְרוּר שֶׁל זְהוּבִים עָמוּ מִתֵּר:

פֶּרֶק יג הַלְכָה ז' מַתְנִי' יָשַׁב אֶחָד עַל הַפֶּתַח וְלֹא מִילָאָהוּ וְיָשַׁב הַשְּׁנִי וּמִילָאָהוּ הַשְּׁנִי חַיִּיב יָשַׁב דְּרָאשׁוֹן

על הפתח ומילאהו וכא השני וישב לו בצידו אע"פ שעמד הראשון והלך לו הראשון חייב והשני פטור לפיה זה דומה לנוגע את ביתו לשומרו ונמצא צבי שמור בתוכו:

פּרָק יג הַלְכָה ז גְּמָרָא רבי שמי בעי מהו לתן לפנייהן מוזנות. ובא בהיא דתנינן תמן אין נותנין מים לפני דבורים ולפני יונים שבשוכה שאין עושין תקנה לדבר שאינו מן המוכן. והכא כן. רבי שמי בעי מהו לכפות עליו כלי. ובא בהיא דאמר ר"ש בי רבי ינאי אני לא שמעתי מאבא אהותי אמרה לי משמו ביצה שנולדה ביום טוב סומכין לה כלי בשכיל שלא תתגלגל. אבל אין בופין עליה כלי. שמואל אמר אף בופין עליה הכלי. רבי שמי בעי

[דף ע"ד ע"א]

מהו לקושרו בהכל. ובא בהיא דאמר רבי שמעון בן אלעזר מתר להשתמש על צידדי בהמה בשבת. היא צידדי בהמה היא צידדי אילן כל שמותר להשתמש על צידדי בהמה מתר לקושרו. כל שאסור להשתמש על צידדי בהמה אסור לקושרו:

מסקת שבת פּרָק יד

פּרָק יד הַלְכָה א מתני' שמונה שרצים האמורין בתורה תצדן והחובל בהן חייב ושאר שרצים ורמשים החובל בהן פטור תצדן לצורה חייב ושלא לצורה פטור תיה ועוף שפרשותו תצדן פטור והחובל בהן חייב:

פּרָק יד הַלְכָה א גְּמָרָא רבי זריקן בשם רבי יוחנן אימי איתפלגין רבי יוחנן ורשב"ל חד אמר דברי הכל. וחורנה אמר כמתקלקת. ולא ידעין מאן אמר דא ומאן אמר דא. אמר רבי זעירא נפרש מיליהון דרבנן מן מיליהון דתנינן תמן אלו שעורותיהן כבשרן עור האדם ועור חזיר של ישוב. רבי יוסה אומר אף עור חזיר של בר. רבי יוחנן אמר לא שנו אלא לאפור ולמאפה. אבל ללקות עור הוא ואין לוקים עליו משום נבלה. רשב"ל אמר משנה תמימה שנה רבי בין לאסור בין ללקות בין למאפה. מתניתא מסייעא לדיו ומתניתא מסייעא לדיו. מתניתין מסייעא לרבי יוחנן שמונה שרצים יש להן עורות אמר רבי יוחנן בן נורי לפיקה אומר אני שמונה שרצים יש להן עורות. מתניתא מסייע לרשב"ל החובל בשרצים את שיש להן עורות חייב. ואת שאין להן עורות פטור. רבי יוחנן בן נורי אומר לפיקה אומר אני כל השרצים יש להן עורות. רבי יוסה בי רבי בון בשם רב עור הוא ואין לוקין עליהן משום נבלה. ואתיא בהיא דאמר רבי יוחנן תצדן זיוזין וכוזיוזין ותושין חייב. ורבי יהודה פומר. וכן היה רבי יהודה אומר אין תיבין אלא על דבר שדרכו ליצוד. תצדן חבבים בטל פטור בשרב חייב. אלעזר בן אבהאי אומר אף בשרב

[דף ע"ד ע"ב]

בשעה שמקלחין פטור. תצדן צבי חגר סומא חולה קטן פטור. ישן חייב דו קמין תדא ופצת תדא אמר

רבי ינאי מתיר להרוג את הצרעה בשבת. ותני פן חמישה נהרגין בשבת וכוב מצרי וצרעה שפניגוה. ועקרב שפיהדיות ונחש שבאריץ ישראל. וכלב שומה שבכל מקום. מעשה שנפל נחש בשבת ועמד נפתי אחד ונהרגו. אמר רבי פנע בו פיצא בו. ולא מן הדברים הנהרגין בשבת איינו. פתר לה בבאין להזיק. תני: רבי יעקב אומר הרואה נחש ועקרב בתוך ארבע אמות ראויה היה שימות בהם אלא שרממים של מקום מרבין. אמר רבן שמעון במה דברים אמורים בזמן שלא הרגו. אבל אם הרגו לא נראו לו אלא שיהרגם. והרממים אומרים בין כך ובין כך לא נראו לו אלא בזכות. פתיב (תהלים מט) **שמעו זאת כל העמים האזינו כל יושבי חלד רבי אחא אמר רבי אבהו ורבנן ח"א למה הוא מושל כל באי העולם בחלדה.** אלא לפי שכל מה שיש ביבשה יש בים הרבה מינים בים מה שאין ביבשה ואין חלדה בים. והורגה אמר למה הוא מושל כל באי העולם בחלדה אלא מה החלדה הזאת גוררת ומנחת ואינה יודעת למי היא מנחת כך הן כל באי העולם גוררין ומניחין גוררין ומניחין ואינן יודעין למי הן מניחין. (סג) **יצבר ולא ידע מי אוספם:**

היה ועוף שפרשותו הצדן פטור והחובל בהן חייב. לא אמרו אלא שפרשות אדם. הא אם אינן פרשות אדם חייב. אמר רבי יוסה הדיא אמרה שור שמרד הצדו בשבת חייב. רבנן דקיסרין בשם רב אבדן עור עוף מתיר לכתב עליו מזוזה:

פרק יד הלכה ב מתני' אין עושין הילמי בשבת אבל עושה הוא מי מלח ומובל בהן פתו ונותן הוא לתוך התבשיל אמר רבי יוסי והלא היא הילמי בין מרבה בין מועטת ואלו הן מי מלח המותרין נותן שמן בתחלה לתוך הפנים או לתוך הפלה:

פרק יד הלכה ב גמרא מה בין הילמי ומה בין מי מלח. הילמי צריכה אימן. מי מלח אין צריכה אימן. רב הונא אמר כל שנותנין לתוכה מלח והיא נשרית זו היא מי מלח. ושאינה נשרית זו היא הילמי. אמר רבי אבהו כל שנותנים לתוכה ביצה והיא שוקעת זו היא מי מלח. ושאינה שוקעת זו היא הילמי. עושין יינמלין בשבת. ק' יסא בשם ר"י יין דבש ופולפלין. רק יסא בשם ר"י מתיר לערב ואסור לשחוק. רבי יוסי בשם ר"י את שהוא משום תערובות מתיר. משום שחיקה אסור. והכא לא משום תערובת אנו קיימין. רבי יהודה בן מיטם רבי יהודה בן פזי שמעון בר בא בשם רבי יוחנן שגויא היא הכא שהיא

[דף ע"ה ע"א]

גמר מלאכה. רבי אבהו בשם רבי יוחנן מתיר לשפר ואסור לקבץ. רבי אבהו בשם רבי יוחנן שום ששחקו אם היה מהסר שחיקה אסור. ואם לערב את שומנן מתיר. תמן תנינן השום והבכר והמלילות שריסקן מבעוד יום שהיה רבי ישמעאל אומר וגמר משתחשה. רבי עקיבה אומר לא יגמר. רבי יעקב בר אהא ר"ש בר אבא בשם רבי חנינא לא נחלקו אלא בחלין הכהנים נהגו בתרומה כרבי וישמעאל: פרק יד הלכה ג מתני' אין אוכלין אוזב וזן בשבת לפי שאינו מאכל פריאים אבל אוכל הוא את יעזר

מִסְכַּת קְרָבָנוֹת פָּרָק שְׁמִינִי

א. כָּל הַזְּבָחִים שֶׁנִּתְעַרְבוּ, הֵן וּלְדוֹתֵיהֶן וּתְמוֹרוֹתֵיהֶן - יָרְעוּ עַד שֵׁיִסְתָּאֲבוּ, וַיִּמְכְּרוּ, וַיָּבִיאוּ בְדָמֵי יָפָה שְׁבָהֵן מִמִּין זֶה - וּבְדָמֵי יָפָה שְׁבָהֵן מִמִּין זֶה, וַיִּפְסִיד הַמּוֹתֵר מִבֵּיתוֹ. נִתְעַרְבוּ בְּרוֹבַע וּבִנְרַבַּע, בְּמִקְצָה וּבִנְעֻבָד, בְּאַתְנָן וּמַחִיר, וּבְכִלְאִים, וּבִטְרַפָּה, וּבִיּוֹצָא דַּפֵּן - יָרְעוּ עַד שֵׁיִסְתָּאֲבוּ, וַיִּמְכְּרוּ, וַיָּבִיאוּ בְדָמֵי יָפָה שְׁבָהֵן מֵאוֹתוֹ הַמִּין, וְהִשְׁאָר חָלִין. נִתְעַרְבוּ בְּחָלִין - תְּמִימִים יְקִדְשׁוּם לְשׁוֹם אוֹתוֹ הַזְּבָח. נִתְעַרְבוּ בְּזָבָחִים - מֵת אֶחָד מֵהֶן, יָבִיאוּ כְּנֶגְדּוֹ מִמָּקוֹם אַחֵר, וַיִּתְּנָה עָלָיו. נִתְעַרְבוּ הַדָּמִים - הֲרִי זֶה לֹקַח בְּהֵן שְׁלֹשׁ בְּהֵמוֹת, בֵּין מִמָּקוֹם אֶחָד וּבֵין מִשְׁלֹשָׁה מְקוֹמוֹת, וּמְחַלֵּל דָּמֵי חֲטָאת עַל חֲטָאת וּדְמֵי עוֹלָה עַל עוֹלָה, וּדְמֵי שְׁלָמִים עַל שְׁלָמִים וְנוֹתְנִין לְבַעֲלִים. וְלֹא יִתְּנֵם לְבַעֲלִים עַד שִׁיחַלְלֵם עַל כָּלֵן.

ב. עוֹלָה שֶׁנִּתְעַרְבָה בְּאֶחָד מִכָּל הַזְּבָחִים - יָרְעוּ עַד שֵׁיִסְתָּאֲבוּ, וַיִּמְכְּרוּ, וַיָּבִיאוּ בְדָמֵי יָפָה שְׁבָהֵן זָבַח וּבְדָמֵי יָפָה שְׁבָהֵן עוֹלָה. אִם כָּבֵר קָרַב זָבָחוֹ - יָבִיאוּ בְדָמֵי זָבַח אַחֵר, קְרָבָה עוֹלָתוֹ - יָבִיאוּ בְדָמֵי עוֹלָה אַחֶרֶת. חֲטָאת שֶׁנִּתְעַרְבָה בְּאַחַת מִכָּל הַזְּבָחִים - יָרְעוּ עַד שֵׁיִסְתָּאֲבוּ, וַיִּמְכְּרוּ, וַיָּבִיאוּ בְדָמֵי יָפָה שְׁבָהֵן זָבַח וּבְדָמֵי יָפָה שְׁבָהֵן חֲטָאת. אִם כָּבֵר קָרַב זָבַח - יָבִיאוּ בְדָמֵי זָבַח אַחֵר, כָּבֵר קְרָבָה חֲטָאתוֹ - שְׁנִיחֵן יְמוֹתוֹ. אֲשֶׁם שֶׁנִּתְעַרְבָה בְּאֶחָד מִכָּל הַזְּבָחִים - יָרְעוּ עַד שֵׁיִסְתָּאֲבוּ, וַיִּמְכְּרוּ, וַיָּבִיאוּ בְדָמֵי יָפָה שְׁבָהֵן זָבַח וּבְדָמֵי יָפָה שְׁבָהֵן אֲשֶׁם. כָּבֵר קָרַב זָבָחוֹ - יָבִיאוּ בְדָמוֹ זָבַח אַחֵר. כָּבֵר קָרַב אֲשֶׁמוֹ - שְׁנִיחֵן יִפְלוּ לְנִדְבָה; מְעוֹת חֲטָאת וּמְעוֹת אֲשֶׁם שֶׁנִּתְעַרְבוּ אֵלוֹ בָּאֵלוֹ - לֹקַח בְּהֵן שְׁתֵּי בְּהֵמוֹת, בֵּין מִמָּקוֹם אֶחָד וּבֵין מִשְׁנֵי מְקוֹמוֹת, וּמְחַלֵּל דָּמֵי חֲטָאת עַל חֲטָאת וּדְמֵי אֲשֶׁם עַל אֲשֶׁם. כָּבֵר קְרָבָה חֲטָאתוֹ - יוֹלִיד לַיִם הַמֵּלַח. כָּבֵר קָרַב אֲשֶׁמוֹ - יִפּוֹל לְנִדְבָה. תּוֹדָה שֶׁנִּתְעַרְבָה בְּתִמּוֹרָתוֹ - שְׁנִיחֵן יִקְרְבוּ, וַיִּנְיֵף הַלְחָם עִמָּהֶן.

ג. תּוֹדָה שֶׁנִּתְעַרְבָה בְּאֶחָד מִכָּל הַזְּבָחִים - יָרְעוּ עַד שֵׁיִסְתָּאֲבוּ, וַיִּמְכְּרוּ, וַיָּבִיאוּ בְדָמֵי יָפָה שְׁבָהֵם זָבַח וּבְדָמֵי יָפָה שְׁבָהֵן תּוֹדָה. כָּבֵר קְרָבָה זָבָחוֹ - יָבִיאוּ בְדָמֵי זָבַח אַחֵר. כָּבֵר קְרָבָה תּוֹדָה - יָבִיאוּ בְדָמֵיהָ תּוֹדָה אַחֶרֶת. שְׁלָמִים שֶׁנִּתְעַרְבוּ בְּאֶחָד מִכָּל הַזְּבָחִים - יָרְעוּ עַד שֵׁיִסְתָּאֲבוּ, וַיִּמְכְּרוּ, וַיָּבִיאוּ בְדָמֵי יָפָה שְׁבָהֵן זָבַח וּבְדָמֵי יָפָה שְׁבָהֵן שְׁלָמִים. כָּבֵר קְרָבוֹ שְׁלָמִים - יָבִיאוּ בְדָמֵי שְׁלָמִים אַחֵרִים. שְׁלָמִים שֶׁנִּתְעַרְבוּ בְּשְׁלָמִים הַבָּאִין מִחֲמַת הַפֶּסַח - יָרְעוּ עַד שֵׁיִסְתָּאֲבוּ, וַיִּמְכְּרוּ, וַיָּבִיאוּ בְדָמֵי יָפָה שְׁבָהֵן שְׁלָמִים, וַיֹּאכְלוּ לַיּוֹם וְלַיְלָה עַד חֲצוֹת, וּבְדָמֵי יָפָה שְׁבָהֵן שְׁלָמִים אַחֵרִים, וַיֹּאכְלוּ לַשָּׁנִי יָמִים וְלַיְלָה אַחֶת. בֶּן עֲזַאִי אוֹמֵר: שְׁלָמִים הַבָּאִין מִחֲמַת הַפֶּסַח הֲרִי הֵן כְּפֶסַח לְכָל דָּבָר, אֲלֹא שֶׁהֵן גֹּאֲכְלִין לַיּוֹם וְלַיְלָה.

ד. כְּבוֹר שֶׁנִּתְעַרְבָה בְּפֶסַח - שְׁנִיחֵן יָרְעוּ עַד שֵׁיִסְתָּאֲבוּ, וַיֹּאכְלוּ כְּכֹוֹר. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: זֶה יִשְׁחַט לְשׁוֹם מָה שֶׁהוּא וְזֶה יִשְׁחַט לְשׁוֹם מָה שֶׁהוּא, וּשְׁנֵיהֶם יֹאכְלוּ כְּפֶסַח וּכְמִנְיָן שֶׁל פֶּסַח. מַעֲשֵׂר שֶׁנִּתְעַרְבָה בְּפֶסַח - שְׁנֵיהֶם יָרְעוּ עַד שֵׁיִסְתָּאֲבוּ, וַיִּמְכְּרוּ כְּמַעֲשֵׂר. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: זֶה יִשְׁחַט לְשׁוֹם מָה שֶׁהוּא, וְזֶה יִשְׁחַט לְשׁוֹם מָה שֶׁהוּא, וּשְׁנֵיהֶם יֹאכְלוּ כְּפֶסַח וּכְמִנְיָן שֶׁל פֶּסַח. הַבְּכוֹר וְהַמַּעֲשֵׂר, רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: זֶה לְשׁוֹם מָה שֶׁהוּא וְזֶה יִשְׁחַט לְשׁוֹם מָה שֶׁהוּא, וּשְׁנֵיהֶם יֹאכְלוּ כְּפֶסַח וּכְמִנְיָן שֶׁל פֶּסַח. הַבְּכוֹר הַזֶּה וְהַמַּעֲשֵׂר, מִפְּנֵי שְׂמֵתָן דָּמָם שׁוֹה; וְלֹא הוֹדוּ חֲכָמִים לְרַבִּי שְׁמַעוֹן, שֶׁמִּבִּיאוּ קִדְשִׁים לְבֵית הַפֶּסוֹל. בְּמָה דְבָרִים אֲמִירִים? בְּזִמְן שֶׁנִּתְעַרְבוּ חֵיִין, אֲבָל בְּזִמְן שֶׁנִּתְעַרְבוּ שְׁחוּטִין - יֹאכְלוּ כְּחִמּוֹר שְׁבָהֵן. נִתְעַרְבוּ בְּפֶסְלֵי הַמְּקַדְשִׁין, אוּ בְּחָלִין שֶׁנִּשְׁחַטוּ בַּעֲזָרָה - תַּעֲבֵר צוֹרְתָן וַיִּצְאוּ לְבֵית הַשְּׂרָפָה.

ה. תּוֹדָה שֶׁנִּתְעַרְבָה בְּאֵיל נְזִיר - שְׁנֵיהֶם יִקְרְבוּ וַיִּנְיֵף הַלְחָם עִמָּהֶן. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: מוֹדִים חֲכָמִים לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, בְּאֲבָרֵי הַזְּבָחִים שֶׁנִּתְעַרְבוּ בְּאֲבָרֵי עוֹלָה - שִׁיקְרָבוּ. מוֹדָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר לְחֲכָמִים, שֶׁנִּתְעַרְבוּ בְּרוֹבַע וּבִנְרַבַּע, בְּמִקְצָה וּבִנְעֻבָד, בְּאַתְנָן

ובמחיר, ובכּלֵאִים, ובכּטְרָפָה ויוצא דפּן – שְׁתַּעֲבַר צוֹרְתָן ויֵצְאוּ לְבֵית הַשְּׁרָפָה; עַל מֵה נִחְלְקוּ? עַל שְׁנַתְעַרְבוּ אֲבָרֵי בַעַל מוֹם בְּתַמִּימִים, שְׂרָבִי אֲלִיעֶזֶר אוֹמֵר: 'קָרְבוּ, וְרוֹאֵה אֲנִי אֲבָרֵי בַעַל מוֹם בְּתַמִּימִים, כְּאֵלוֹ הֵן עֲצִים; וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: תַּעֲבַר צוֹרְתָן ויֵצְאוּ לְבֵית הַשְּׁרָפָה.

ו. דַּם שְׁנַתְעַרְב בְּמִים – רוֹאִין אוֹתוֹ כְּאֵלוֹ הֵן יֵין, נִתְעַרַב בֵּינָן – רוֹאִין אוֹתוֹ כְּאֵלוֹ הֵם מִים, נִתְעַרַב בְּדַם הַבְּהֵמָה, אוּ בְדַם הַחַיָּה – רוֹאִין אוֹתוֹ כְּאֵלוֹ הֵן יֵין, וּבְמִים – אִם בְּטָלוּ מִרְאֵי – פְּסוּל, וְאִם לֹא – כְּשֵׁר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּן גְּמִילָאֵל: אִין דָּם מְבַטֵּל דָּם. אִין לָךְ שְׁמֻכְפֹּר – אֵלֶּא דָּם הַנֶּפֶשׁ בְּלִבֵּי, שְׁנֹאֲמַר (וַיִּקְרָא יז, יא): "כִּי הֵדֵם הוּא בְּנֶפֶשׁ יִכְפֹּר", אִי זֶה הוּא דָּם הַנֶּפֶשׁ? כֵּל זֶמֶן שְׁמַקְלַח, וְדָם הַתְּמַצִּית? כֵּל שְׁאִינוּ מְקַלַּח. חֲתָךְ אֶת הָרֹאשׁ בְּבַת אַחַת, קִבַּל מִן הָרֹאשׁ – פְּסוּל, מִן הַגּוּף – כְּשֵׁר. נִתְעַרַב בְּדַם פְּסוּלִין – יִשְׁפָּךְ לְאֵמָה אוּ בְדַם הַתְּמַצִּית. אוֹמֵר לוֹ – שְׁלֵא יִתֵּן, וְאִם נִתֵּן – רוֹאִין אוֹתוֹ כְּאֵלוֹ הוּא בְּמִים, אִם בְּטָלוּ מִרְאֵי – פְּסוּל, וְאִם לֹא – כְּשֵׁר; רַבִּי אֲלִיעֶזֶר מְכַשֵּׁיר בְּדַם הַתְּמַצִּית.

ז. נִתְעַרַב כְּרוּבַע וּבְנֶרְבַע, בְּמִקְצָה וּבְנֶעֱבֵד, בְּאַתְנָן, בְּמַחֲרִי, וּבְכֵלֵאִים, וּבְכּטְרָפָה, וְיוֹצֵא דִפּן, בֵּינָן כּוֹס כּוֹס וּבֵינָן כְּבֹלוּל שְׁנַתְעַרְבוּ – יִשְׁפָּךְ לְאֵמָה. כּוֹס אֶחָד בְּמֵאָה כּוֹסוֹת, רַבִּי אֲלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אִם קָרַב כּוֹס אֶחָד – יִקְרְבוּ כָּל הַכּוֹסוֹת, וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: אִפִּילוּ קָרְבוּ כֵּלָן, חוּץ מֵאֶחָד מֵהֶן – יִשְׁפָּךְ לְאֵמָה. אֵמַר רַבִּי יְהוּדָה: לֹא נִחְלַק רַבִּי אֲלִיעֶזֶר עַל דָּם עוֹלָה שְׁנַתְעַרַב בְּדַם זְבָחִים – שִׁיקְרָבוּ; עַל שְׁנַתְעַרַב כְּרוּבַע וּבְנֶרְבַע, בְּמִקְצָה וּבְנֶעֱבֵד, בְּאַתְנָן וּבְמַחֲרִי, בֵּינָן כּוֹס כּוֹסוֹת, וּבֵינָן כְּבֹלוּל¹ – יִשְׁפָּךְ לְאֵמָה. עַל מֵה נִחְלְקוּ? עַל שְׁנַתְעַרַב דָּם בַּעַל מוֹם בְּתַמִּימִים, שְׂרָבִי אֲלִיעֶזֶר אוֹמֵר: יִקְרְבוּ, וְרוֹאֵה אֲנִי אֶת דָּם

בַּעַל מוֹם בְּתַמִּימִים כְּאֵלוֹ הֵן מִים. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: יִשְׁפָּךְ לְאֵמָה.

ח. הַנִּתְנִין לְמִטָּה שְׁנַתְעַרְבוּ בְּנִתְנִין לְמַעְלָה. רַבִּי אֲלִיעֶזֶר אוֹמֵר: יִנְתְּנוּ לְמַעְלָה. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: יִשְׁפְּכוּ לְאֵמָה. נִתֵּן לְמִטָּה וְלֹא נִמְלָךְ. רַבִּי אֲלִיעֶזֶר אוֹמֵר: יִתֵּן לְמַעְלָה. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: יִשְׁפָּךְ לְאֵמָה וְהַתְּחַתּוּנִים עָלוּ לוֹ. נִתֵּן לְמַעְלָה וְלֹא נִמְלָךְ, אֵלוֹ וְאֵלוֹ מוֹדִים שִׁיחֹזֵר וְיִתֵּן לְמִטָּה, אֵלוֹ וְאֵלוֹ עָלוּ לוֹ.

ט. חֲטָאת יַחִיד שְׁנַתְעַרְבָה זוּ בְּזוּ, חֲטָאת צַבּוּר שְׁנַתְעַרְבָה זוּ בְּזוּ, וְכֵן בְּתוֹדוֹת, וְכֵן בְּעוֹלוֹת, וְכֵן בְּשִׁלְמִים – נוֹתֵן אַרְבַּע מִתְּנוֹת מִכָּל אַחַת וְאַחַת. וְאִם נִתֵּן אַרְבַּע מִתְּנוֹת מְכֻלָּן – יֵצֵא. בְּמָה דְבָרִים אֲמורִים? בְּזִמְן שְׁנַתְעַרְבוּ חֵיִין, אֲבָל בְּזִמְן שְׁנַתְעַרְבוּ שְׁחוּטִין – נוֹתֵן אַרְבַּע מִתְּנוֹת מְכֻלָּן. וְאִם נִתֵּן מִתְּנָה אַחַת מְכֻלָּן – יֵצֵא. רַבִּי אוֹמֵר: רוֹאִין אֶת הַמִּתְּנָה, שְׁאִם תִּחְלַק, וְיֵשׁ בָּהּ מִתְּנָה לְכָל אַחַת וְאַחַת.

י. הַנִּתְנִין בְּמִתְּנָה אַחַת שְׁנַתְעַרְבָה בְּנִתְנִין בְּמִתְּנָה אַחַת – יִנְתְּנוּ בְּמִתְּנָה אַחַת. מִתֵּן אַרְבַּע בְּמִתֵּן אַרְבַּע – יִנְתְּנוּ בְּמִתֵּן אַרְבַּע. מִתֵּן אַרְבַּע בְּמִתְּנָה אַחַת – רַבִּי אֲלִיעֶזֶר אוֹמֵר: יִנְתְּנוּ מִתֵּן אַרְבַּע. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: יִנְתְּנוּ מִתְּנָה אַחַת. אֵמַר רַבִּי אֲלִיעֶזֶר: הֵרִי הוּא עוֹבֵר עַל "בַּל תִּגְרַע" – אֵמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: הֵרִי הוּא עוֹבֵר עַל "בַּל תּוֹסִיף" – אֵמַר רַבִּי אֲלִיעֶזֶר: לֹא נֹאֲמַר "בַּל תּוֹסִיף" אֵלֶּא כִּשְׁהוּא בְּעֶצְמוֹ, וּמוֹסִיף אֶתְּהָ עָלָיו כִּשְׁהוּא עִם אֲחֵרִים. אֵמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: לֹא נֹאֲמַר "בַּל תִּגְרַע" אֵלֶּא כִּשְׁהוּא בְּעֶצְמוֹ, וְגוֹרַע אֶתְּהָ הֵימְנוֹ כִּשְׁהוּא עִם אֲחֵרִים. אֵמַר לוֹ רַבִּי אֲלִיעֶזֶר: עֲדוּן דְּבַר שְׁקוּל, מִי מְכַרְעֵי? אֵמַר לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: אֲנִי אֲכַרְעֵי! כִּשְׁאֲנִי עוֹשֵׂה בְּיָדִי – נִמְצְאֵתִי עוֹבֵר עַל "לֹא תַעֲשֶׂה", וְהֵרִי

¹ מִקֵּף בְּסוּגְרִים: 'או שְׁנַתְעַרַב דָּם בַּעַל מוֹם כְּבֹלוּל או כּוֹס אֶחָד בְּמֵאָה כּוֹסוֹת'.

לְיִסוּד, וְאִם לֹא נִתֵּן אֶלָּא מֵאֶחָד מֵהֶן מִתֵּן אַרְבַּע - הוּא נִשְׁפָּךְ לְיִסוּד, וְהֵן נִשְׁפָּכִין לְאַמָּה. רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: אֶפְלוּ לֹא נִתֵּן אֶלָּא מֵאֶחָד מֵהֶן מִתֵּן אַרְבַּע - כִּלְיָן נִשְׁפָּכִין לְיִסוּד. זֶה הוּא כִּלְלוּ שֶׁל דָּבָר: כֹּל הַנִּשְׁפָּךְ לְיִסוּד - דָּמוּ טְעוֹן כְּבוֹס, וּמִחֻשְׁבָּה פּוֹסְלֵת בּוּ מִשּׁוּם פְּגוּל, וְהַמְעֵלָה אוֹתוֹ בַּחוּץ - חַיִּב. כֹּל הַנִּשְׁפָּךְ לְאַמָּה - אֵין דָּמוּ טְעוֹן כְּבוֹס, וְאֵין מִחֻשְׁבָּה פּוֹסְלֵת בּוּ מִשּׁוּם פְּגוּל, וְהַמְעֵלָה אוֹתוֹ בַּחוּץ - פְּטוּר.

מִסְכַּת קָרְבָּנוֹת פָּרָק תְּשִׁיעִי

א. אֵין בֵּין דְּבָרֵי רִבּוֹן גְּמִלְיָאֵל לְדִבְרֵי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, אֶלָּא הֵדָם וְהַנִּסְכִּים. הֵדָם כְּדִבְרֵי רִבּוֹן גְּמִלְיָאֵל זֹרְקוּ עַל גְּבֵי הָאִישִׁים, נִסְכִּים נוֹתְנֵי לְסִפְּלִים. הַפִּסַּח וְהַחֻטָּאת שֶׁשְׁחָטָן שֶׁלֹּא לְשִׁמְן וְעָלוּ לְגַבֵּי הַמִּזְבֵּחַ - הָרִי אֵלּוּ לֹא יִרְדּוּ. כֹּל הַזֹּבְחִים שֶׁעָלוּ לְגַבֵּי הַמִּזְבֵּחַ וְנִמְצְאוּ פְּסוּלִין - הָרִי אֵלּוּ לֹא יִרְדּוּ. הַעֲצָמוֹת וְהַגִּידִים וְהַקְּרָנִים וְהַטְּלָפִים שֶׁעָלוּ לְגַבֵּי הַמִּזְבֵּחַ וְנִמְצְאוּ פְּסוּלִין - הָרִי אֵלּוּ לֹא יִרְדּוּ.

ב. אוֹתוֹ וְאֵת בְּנוֹ שֶׁעָלוּ לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ - יִרְדּוּ, שְׂאִין הַמִּזְבֵּחַ מְקַדֵּשׁ אֶלָּא אֵת הָרְאוּי לוֹ. הָרוֹבֵעַ, וְהַנִּרְבָּע, הַמְקַצֵּה, וְהַנֶּעֱבֵד, וְהַאֲתָנָן, וְהַמְחִיר, וְהַכֵּלְאִים, וְהַטְּרַפָּה, וְיוֹצֵא דָפֶן, שֶׁעָלוּ לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ - יִרְדּוּ, מִפְּנֵי שֶׁלֹּא הָיוּ פְּסוּלִין בְּקִדְשָׁם. זֶה הַכֵּלָל: שֶׁהִיָּה פְּסוּלוֹ בְּקִדְשׁ - הַקִּדְשׁ מְקַבְּלוֹ, לֹא הִיָּה פְּסוּלוֹ בְּקִדְשׁ - אֵין הַקִּדְשׁ מְקַבְּלוֹ, חוּץ מִבְּעַל מוֹם, שְׂרָבִי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר מִשֵּׁם רַבִּי עֲקִיבָה: בְּעַל מוֹם בְּעוֹף - כָּשֵׁר. רַבִּי חֲנִינְיָא סָגֵן הַכֹּהֲנִים אוֹמֵר: דּוּחָה הִיָּה אָבָא אֵת בְּעָלִי מִמִּין מַלְקָרָב, מִפְּנֵי מָה אָמְרוּ: הֵלֵן וְהִיוֹצֵא וְהַטְּמָא שֶׁעָלוּ לֹא יִרְדּוּ? מִפְּנֵי שֶׁהֵלֵן כָּשֵׁר בְּשִׁלְמִים, וְהִיוֹצֵא כָּשֵׁר בְּבִמָּה, וְהַטְּמָא כָּשֵׁר בְּצִבּוֹר.

ג. הַקִּמְץ, וְהַלְבוּנָה, מִנְחַת כֹּהֲנִים, וּמִנְחַת כֶּהֵן מְשׁוּחַ, וּמִנְחַת נְסִכִּים שֶׁעָלוּ לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ וְנִמְצְאוּ פְּסוּלִים - הָרִי אֵלּוּ לֹא יִרְדּוּ. אֲבָל הַטְּרַת שֶׁעָלָה לְגַבֵּי הַמִּזְבֵּחַ - תֵּרַד, שְׂאִין הַמִּזְבֵּחַ מְקַדֵּשׁ אֶלָּא אֵת הָרְאוּי לוֹ, עוֹלָה

הוּא בִּידֵי! כִּשְׂאֵנִי מִנִּיחָה כְּמוֹת שֶׁהִיא - נִמְצְאֵתִי עוֹבֵר "לֹא תַעֲשֶׂה" וְאֵינָה בִּידֵי.

יא. הַנִּתְּנִין בְּפָנִים שֶׁנִּתְּעָרְבוּ בְּנִתְּנִין בַּחוּץ - יִשְׁפָּךְ לְאַמָּה. נִתֵּן בַּחוּץ וְלֹא נִמְלַךְ - יַחֲזוּר וְיִתֵּן בְּפָנִים, וְהַחִיצוֹנִים עָלוּ לוֹ. בַּחוּץ בְּפָנִים וְלֹא נִמְלַךְ - אֵלּוּ וְאֵלּוּ עָלוּ לוֹ. בְּפָנִים בַּחוּץ וְלֹא נִמְלַךְ - אֵלּוּ וְאֵלּוּ עָלוּ לוֹ, חוּץ מִשֶּׁנִּתְּעָרְבוּ בַּחֻטָּאת, מִפְּנֵי שֶׁחֻטָּאת שֶׁנִּכְנַס דְּמָה לְפָנִים פְּסוּלָה. רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר: אִף הָאֵשֶׁם, שֶׁנִּמְצָא (וַיִּקְרָא ז, ז): "כַּחֻטָּאת כְּאֵשֶׁם".

יב. חֻטָּאת שֶׁקָּבַל דְּמָה בְּשָׁנֵי כּוֹסוֹת - נִטְמָא אֶחָד מֵהֶן, אוֹ שֶׁנִּשְׁפָּךְ, אוֹ שֶׁיִּצָּא חוּץ לְקָלְעִים, אוֹ שֶׁנִּתְּנָה לְמִטָּה - הָרִי חִבְרוּ כָּשֵׁר. קָל וְחִמֵּר לַחִיצוֹנִים, שְׂאֵם נִכְנַס אֶחָד מֵהֶם לְפָנִים - לֹא יֵהָא חִבְרוּ פְּסוּל. וְהַדִּין נוֹתֵן: וּמָה אִם בְּמָקוֹם שֶׁמִּחֻשְׁבָּה פּוֹסְלֵת בַּחוּץ, לֹא פְּסַל הֵדָם שֶׁבַּחוּץ אֵת הֵדָם שֶׁבְּפָנִים. מָקוֹם שְׂאִין מִחֻשְׁבָּה פּוֹסְלֵת בְּפָנִים, אֵינוּ דִּין שֶׁלֹּא יִפְסַל הֵדָם שֶׁבְּפָנִים אֵת הֵדָם בַּחוּץ? הָרִי הוּא אוֹמֵר (וַיִּקְרָא ו, כג): "אֲשֶׁר יוֹבֵא מִדְּמָה" - אֶפְלוּ מִקְצַת דְּמָה". נִכְנַס לְפָנִים - כָּשֵׁר. יִצָּא לַחוּץ - פְּסוּל. בִּשְׂרַח הַקִּדְשׁ שֶׁנִּכְנַס לְפָנִים - כָּשֵׁר. וְהַדִּין נוֹתֵן שֶׁיֵּהָא פְּסוּל: וּמָה אִם בְּמָקוֹם שֶׁלֹּא פְּסַל דָּם שֶׁבַּחוּץ אֵת הֵדָם שֶׁבְּפָנִים, נִפְסַל בִּשְׂרַח הַיּוֹצֵא לְשֵׁם. מָקוֹם שֶׁפְּסַל דָּם שֶׁבְּפָנִים אֵת הֵדָם שֶׁבַּחוּץ אֵינוּ דִּין שֶׁנִּפְסַל בִּשְׂרַח שֶׁנִּכְנַס לְשֵׁם, תִּלְמוּד לּוֹמֵר (שְׁמוֹת כב, ל): "וּבִשְׂרַח בְּשִׂדָּה טְרַפָּה לֹא תֵאכְלוּ" וְגו'.

יג. נִכְנַס לְפָנִים - חִבְרוּ פְּגוּל, יִצָּא לַחוּץ - חִבְרוּ כָּשֵׁר. קָבַל כֶּהֵן, קָבַל הַכָּשֵׁר, קָבַל בֵּימִין, קָבַל בְּכָלִי קִדְשׁ - חִבְרוּ כָּשֵׁר, שֶׁזֶה רְאוּי לְקָרֵב בְּפָנִים. קָבַל הָזֵר, קָבַל הַפְּסוּל, קָבַל בְּשִׂמְאָלוֹ, קָבַל בְּכָלִי חוּל - חִבְרוּ פְּסוּל, שְׂאִין זֶה רְאוּי לְקָרֵב בְּפָנִים. פְּרָכְסָה לְקָרֵב בְּפָנִים וְהַחֲזִירָה - כְּשֶׁרָה. חֻטָּאת הַעוֹף שֶׁפְּרָכְסָה לְפָנִים וְהַחֲזִירָה - כְּשֶׁרָה.

יד. חֻטָּאת שֶׁקָּבַל דְּמָה בְּאַרְבַּעַה כּוֹסוֹת, אִם נִתֵּן מִכְּלֵן עַל אַרְבַּע קָרְנוֹת - כִּלְיָן נִשְׁפָּכִין

שְׁעֻלְתָּהּ לְגַבֵּי מִזְבַּח וּנְמִצָּאת פְּסוּלָה - יִקְטִירָנָה עַל יַד הָעֶזְרָה. אַבְרִין שְׁלָנוּ בַּעֲזָרָה - מַעְלִין אוֹתוֹ כֹּל הַלֵּילָה. שְׁעַל גְּבֵי הַכִּבְשׁ, שְׁבֵרָאוּ שֶׁל מִזְבַּח - מַעְלִין אוֹתָם לְעוֹלָם. כֶּשֶׁם שְׂאֵם עָלוּ לֹא יֵרְדוּ - כֶּךָ אִם יֵרְדוּ לֹא יַעֲלוּ, וְאִם עָלוּ - יֵרְדוּ. הַקֶּמֶץ שֶׁנִּתְּנָנוּ עַל גְּבֵי הָאִישִׁים - שִׁירֵיו מִתְרִין.

ד. אַמּוּרִין שֶׁנִּתְּנָן עַל גְּבֵי הָאִישִׁים - הַבְּשָׂר מִתָּר. הַפְּגוּל וְהַנּוֹתֵר וְהַטְּמֵא שֶׁנִּתְּן עַל גְּבֵי הָאִישִׁים - חִיבִין עֲלֵיהֶם מִשּׁוֹם פְּגוּל וְנוֹתֵר וְטֵמֵא, עוֹלָה שְׁחוּטָה שְׁעֻלְתָּהּ עַל הַמִּזְבֵּחַ, אוֹ שְׁעֻלְתָּהּ חִיָּה וְשִׁחְטָה - הָרִי מִפְּשִׁיט וּמִנִּתְחַ וּמִזְרִיד אֶת הַדָּם וְזוֹרְקוֹ לְמִטָּה, מִזְרִיד אֶת הַקֶּרְבִּים וּמִדִּיחֵן בְּמִים, וְחֹזֵר וּמַעֲלָה אוֹתָן וּמִזְרִיד אֶת הָעוֹר לְכַהֲנִים, וְחֹזֵר וּמִקְטִיר אֶת הַכֹּל.

ה. זְבָחִים שְׁחוּטִין שְׁעָלוּ לְגַבֵּי מִזְבַּח - הָרִי זֶה מִפְּשִׁיט וּמִנִּתְחַ וּמִזְרִיד אֶת הַדָּם וְזוֹרְקוֹ לְמִטָּה, מִזְרִיד אֶת הַקֶּרְבִּים וּמִדִּיחֵן בְּמִים, וְחֹזֵר וּמַעֲלָה אוֹתָן, וּמִזְרִיד אֶת הָעוֹר וְאֶת הַבְּשָׂר לְבַעֲלִים, חֹזֵר וּמִקְטִיר אֶת הַשָּׂאֵר. הָעָלוּ חַיִּים - מִזְרִידֵן וְשׁוֹחֲטֵן לְמִטָּה, אִין לֶךְ שְׁמַקְדִישׁ בְּמִזְבַּח הַחִיצוֹן אֲלֹא אֶת הָרְאוּי לוֹ.

ו. כָּלֵי הַלַּח מְקַדְשִׁין אֶת הַלַּח, וּמִדַּת הַיִּבֵּשׁ מְקַדְשֶׁת אֶת הַיִּבֵּשׁ, אִין כָּלֵי הַלַּח מְקַדְשִׁין אֶת הַיִּבֵּשׁ, וְלֹא מִדַּת הַיִּבֵּשׁ מְקַדְשֶׁת אֶת הַלַּח, אִין מְקַדְשֶׁת אֲלֹא בְּמִלּוּאָן. אִין מְקַדְשֶׁת אֲלֹא מִתּוֹכָן, אִין מְקַדֵּשׁ אֲלֹא בַּפְּנִים. נִקְבוּ, נִפְגְּמוּ, נִסְדְּקוּ, אִם עוֹשִׂין מַעֲיִן מְלֹאכְתָּן שֶׁהֵיוּ עוֹשִׂין כְּשֶׁהָיוּ שְׁלָמִים - מְקַדְשִׁין, וְאִם לֹא - אִין מְקַדְשִׁין.

מִסְכַּת קֶרְבָּנוֹת פָּרֶק עֲשִׂירִי

א. כֹּל הַתְּדִיר מִחֲבֵרו - הוּא קֶדֶם אֶת חֲבֵרו, וְכֹל הַמְּקַדֵּשׁ מִחֲבֵרו - הוּא קֶדֶם אֶת חֲבֵרו. פֶּר מְשִׁיחַ וּפֶר הָעֶזְרָה עוֹמְדִין - פֶּר מְשִׁיחַ קֶדֶם לְפֶר הָעֶזְרָה בְּכֹל מַעֲשָׂיו, הוּאִיל וּמְשִׁיחַ מְכַפֵּר וְעֶזְרָה מִתְּכַפֶּרֶת מוּטָב שִׁיקְדֵם מְכַפֵּר לְמִתְכַפֵּר שֶׁנֶּאֱמַר (וַיִּקְרָא טז, טז): "וְכִפֹּר בְּעֵדוֹ וּבְעֵד בֵּיתוֹ וּבְעֵד כָּל קְהַל יִשְׂרָאֵל". פֶּר הַבָּא עַל כָּל הַמִּצְוֹת קֶדֶם לְשַׁעֲרֵי הָעֶזְרָה,

וּשַׁעֲרֵי הָעֶזְרָה קוֹדְמִין לְשַׁעֲרֵי שֶׁל נְשִׂיא, וּשַׁעֲרֵי שֶׁל נְשִׂיא קֶדֶם לְשַׁעֲרֵי שֶׁל יַחֲדֵי, וּשַׁעֲרֵי שֶׁל יַחֲדֵי קוֹדְמִת לְכַבְּשָׁה שֶׁל יַחֲדֵי. תּוֹדָה קוֹדְמִת לְאִיל נִזִּיר מִפְּנֵי שֶׁתּוֹדָה טְעוּנָה אֶרְבָּעָה מִיְּנֵי לֶחֶם, וְאִיל נִזִּיר טְעוּן שְׁנֵי מִיְּנֵי לֶחֶם. מַעֲשֵׂר קֶדֶם אֶת הָעוֹפּוֹת. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן: וְהֵלֵא מַעֲשֵׂר קֶדְשִׁים קָלִים וְעוֹפּוֹת קֶדְשִׁים קֶדְשִׁים קֶדְמוֹ קֶדְשִׁים קָלִים לְקֶדְשֵׁי קֶדְשִׁים, אָמַר מַעֲתָה: יֵשׁ בְּמַעֲשֵׂר אַמּוּרֵי קֶדְשֵׁי קֶדְשִׁים מִה שְׂאִין כֵּן בְּעוֹפּוֹת.

ב. חֲטָאת הָעוֹף קוֹדְמִת לְעוֹלַת הָעוֹף בְּהַקְרָבָה. אָף בְּהַפְרָשָׁה לֹא יֹאמַר: זֶה לְעוֹלָתִי וְזֶה לְחֲטָאתִי, אֲלֹא אוֹמַר: זֶה לְחֲטָאתִי וְזֶה לְעוֹלָתִי. חֲטָאת הָעוֹף שֶׁל יוֹלְדֵת קוֹדְמִת לְכַבְּשָׁה. מִנִּתְחַ הָאִישׁ קוֹדְמִת לְמִנִּתְחַ הָאִשָּׁה, מִנִּתְחַ חֲטִים קוֹדְמִת לְמִנִּתְחַ שְׁעוּרִין, מִנִּתְחַ קוֹדְמִת לִיָּן וְהִיָּן קוֹדְמִת לְשִׁמּוֹן, שִׁמּוֹן קֶדֶם לְמִלַּח וּמִלַּח קוֹדְמִת לְעֵצִים וְעֵצִים קוֹדְמִין לְכֹל דְּבָר.

ג. פָּרִים קוֹדְמִין לְאִילִים וְאִילִים קוֹדְמִין לְכַבְּשִׁים. אֵימְתִי? בּוֹמֵן שְׁבֵאוֹ כְּאֶחָד, אֲבָל הַבָּא רֵאשׁוֹן - קָרֵב רֵאשׁוֹן. הַבָּא אַחֲרוֹן - קָרֵב אַחֲרוֹן. לֶחֶם הַפְּנִים קֶדֶם לְשִׁתֵּי הַלֶּחֶם, כִּשְׁהוּא מַחֲלֵק בְּעֵצֶרֶת אוֹמַר: 'הֵילֶךְ מִצָּה הֵילֶךְ חֲמִץ, הֵילֶךְ מִצָּה הֵילֶךְ חֲמִץ'. אֲבֵא שְׂאוּל אוֹמַר: שְׁתֵּי הַלֶּחֶם קוֹדְמוֹת לְלֶחֶם הַפְּנִים. כִּשְׁהוּא מַחֲלֵק בְּעֵצֶרֶת אוֹמַר: 'הֵילֶךְ מִצָּה, הֵילֶךְ מִצָּה, הֵילֶךְ חֲמִץ, הֵילֶךְ מִצָּה, מִפְּנֵי שֶׁשְׁתֵּי הַלֶּחֶם חֲבִיבוֹת. שְׁקוֹדְמִין זֶה אֶת זֶה בְּהַקְרָבָה - כֶּךָ קוֹדְמִין זֶה אֶת זֶה בְּאֲכִילָה. קֶדְשֵׁי קֶדְשִׁים קוֹדְמִין לְקֶדְשִׁים קָלִים. הַנֶּאֱכָלִין לְיוֹם אֶחָד קוֹדְמִין לְנֶאֱכָלִין לְשְׁנֵי יָמִים. שְׁלָמִים שֶׁל אִמֶשׁ קוֹדְמִין לְחֲטָאת וְאִשָּׁם שֶׁל יוֹם. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמַר: חֲטָאת וְאִשָּׁם שֶׁל יוֹם קוֹדְמִין לְשֶׁל אִמֶשׁ.

ד. וְכֵלֵן רֵשָׁאִין כַּהֲנִים לְשָׁנוֹת בְּאֲכִילָתָן. מִנִּתְחַ לְלוֹתְחֵן וְלוֹהוּצִיא שְׁמֵנָן, וְלִתְת לְתוֹכָן תְּבִלִי חֲלִין וְתְבִלִי תְרוּמָה; דְּבָרֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן. רַבִּי מֵאִיר אוֹמַר: תְּבִלִי חֲלִין וְלֹא תְּבִלִי תְרוּמָה, שְׁלֵא יִבְיֵאוּ לְיַדִּי פְּסוּל וְלְיַדִּי מַעוּט

היכן מורקן ושוטפון? בפנים. יצא לחוץ - מכניסן מורקן ושוטפון בפנים. נטמאו בחוץ - מטהרן ומכניסן, מורקן ושוטפון בפנים. כיצד מריקתן ושוטיפתן? במקום אכילתן - מריקתן ושוטיפתן. עד זמן אכילתן מריקתן ושוטיפתן. בשל בו קדשי קדשים - מרק ושטף לקדשי קדשים. קדשים קלים - מרק ושטף לקדשים קלים. קדשי קדשים וקדשים קלים - מרק ושטף לחמור שבהן. שטף ולא מרק, מרק ולא שטף - יאכל כחמור שבהן.

ז. חמר בהזאה שאין במריקה ושוטיפה, ובמריקה ושוטיפה שאין בהזאה. שהזאה נוהגת בחטאות הפנימיות ונוהגת לפני זריקת דמים, מה שאין כן במריקה ושוטיפה. חמר במריקה ושוטיפה, שהמריקה ושוטיפה נוהגים בקדשי קדשים ובקדשים קלים, ואם נתבשל במקצת כלי - כלו טעון מריקה ושוטיפה, מה שאין כן בהזאה.

מסכת קרבנות פ"ק אחד עשר

א. אין אוגן רשאי להביא זבחים כל שבעה, אחד זבחים שהן ראויין לבא נדבה, ואחד זבחים שאין ראויין לבא נדבה, אפלו זין ואפלו עצים ואפלו לבונה, שנאמר (ויקרא ג, א): "שלמים". רבי שמעון אומר: שלמים שהפל שלום בהן, מהן למזבח, ומהן לכהנים, ומהן לבעלים. זבחי תודה הרי זה תודה בכל מקום, שנאמר (תהלים נ, כג): "זובח תודה יכבדנני ושם דרך אראנו" וגו'.

ב. כהן גדול מקריב אוגן ואינו אוכל, דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: כל אותו היום. רבי שמעון אומר: גומר את העבודה שבידו ובא לו, אבל כהן הדיוט שעמד ומקריב ומת לו מת - מניח את העבודה שבידו ויוצא. לפיכך, אם זרק את הדם או שהקטיר קטרת, כל עבודה שעבד - הרי אלו פסולות.

ג. כל חטאות שדמן נכנס לפנים - אין לכהנים בהן פלוס, אלא הדם ואמורין למזבח, ועור ובשר יצאו לבית השרפה. היכן שורפין אותן? בבית הדשן הגדול חוץ

אכילה. זין פיוצא בו. אין מבשלין חטאת ואשם עם מורם מתודה, ואיל זזיר עם הבכור עם המורם משל שלמים - מפני שממעט את אכילתן וזמן אכילתן. ולא שלמים של אמש עם חטאת ואשם של יום - מפני שממעט את אכילתן ומקום אכילתן וזמן אכילתן. אבל חטאת ואשם מתבשלין זה עם זה. תודה ואיל זזיר מתבשלין זה עם זה. הבכור ומורם משלמים מתבשלים זה עם זה, מפני שכלן שוות.

ה. אהד חטאות החיצונות ואהד חטאות הפנימיות לכבוס, שנאמר (ויקרא ו, יח): "תורת החטאת" - תורה אחת לכל החטאות. חטאת העוף - אין דמה טעון כבוס. חטאת פסולה - אין דמה טעון כבוס. חטאת הכשר ונפסלה - דמה טעון כבוס; דברי רבי יעקב. רבי שמעון אומר: אף על פי שהיתה שעת הכשר ונפסלה - אין דמה טעון כבוס. נתן על הקרן ועל הכפוש ועל היסוד - אין זקוק לו. נתן מידו כשהוא מזה על גבי הקיתון - גורדו והוא טהור. נתן על העור עד שלא הפשט - אין טעון כבוס. משהפשט - טעון כבוס; דברי רבי יהודה. רבי אלעזר אומר: אף משהפשט - אין טעון כבוס, אלא מקום הדם, ודבר הראוי לקבל טמאה וראוי לכבוס. היכן מכבסו? בפנים. יצא לחוץ - נכנס ומכבסו בפנים.

ו. רבי שמעון אומר: קדשים קלים - אין טעונים מריקה ושוטיפה אבל טעונין הדחה משום גותן טעם. כבשים פסולין - אין טעונין מריקה ושוטיפה. רבי יעקב אומר: היה להן שעת הכשר ונפסלו - טעונין מריקה ושוטיפה. רבי שמעון אומר: אף על פי שהיתה להן שעת הכשר ופסולין - אין טעונין מריקה ושוטיפה אלא הדחה. כלי חרש אין טעונין אלא שבירה. היכן שוברו? בפנים. יצא לחוץ - נכנס ושוברו בפנים. רבי טרפון אומר: בשל בו מתחלת הרגל - מבשל בו כל הרגל. אחר הרגל - טעון מריקה ושוטיפה. אמר רבי נתן: לא היה רבי טרפון אומר אלא בקדשים קלים בלבד.

לירושלים, ולצפונה של ירושלים חוץ לשלש מחנות, ולא היו שורפין אותן שלמין, אלא מנתחין אותן על ידי עורן כנתחי עולות.

ד. אין הכהנים חולקין בשר כנגד בשר, ועופות כנגד עופות, בשר כנגד עופות, עופות כנגד מנחות, מנחות כנגד מנחות, שנאמר (ויקרא ז, י): "וכל מנחה בלוּלה בשמן וחרבה לכל בני אהרן תהיה איש כאחיו". האיש חולק אף על פי בעל מום, אין הקטן חולק אף על פי תמים. קטן, מאימתי בשר לחלק בקדשי מקדש? משביא שתי שערות, אבל אין מקריבין אותו לעבודה, עד שנתמלא זקנו. רבי אומר: אומר אני, עד שיהא בן עשרים שנה ומעלה - "לנצח על מלאכת בית ה'" (עזרא ג, ח). עולה - פלה לגבוה ועורה לכהנים. קדשי קדשים הים ואמוריו - למזבח ובשר ועור לכהנים. קדשים קלים הים ואמורים למזבח, ועור ובשר לבעלים. זה הכלל: כל שיש לו בבשר - יש לו בעורות, כל שאין לו בבשר - אין לו בעורות, חוץ מן העולה שפרש בה הכתוב (ויקרא ז, ח): "עור העולה אשר הקריב לכהן לו יהיה", שחטה חוץ לזמנה, חוץ למקומה, הואיל ולא זכה מזבח בבשרה - לא יזכו הכהנים בעורה. עולת הקדש - אין עורה לכהנים; דברי רבי יהודה. וחכמים אמרים: עורה לכהנים. רבי יוסי בן רבי יהודה מוסיף אף של גרים ושל נשים ועבדים, שנאמר (שם): "עולת איש - פרט לאלו. אמרו לו: והלא כבר נאמר 'עור העולה אשר הקריב לכהן לו יהיה', אם כהן? למה נאמר 'עולת איש'? אלא עולה שעלתה לאיש - עורה לכהנים, ושלא עלתה לאיש - אין עורה לכהנים.

ה. שחטו ולא הפשיטו, ולא הספיק לזרק את הים עד שנטמא הים - הים יזרק, ועור ובשר אסורין. ואם נזרק הים - עור ובשר מתרים. שחטו ולא הפשיטו, ולא הספיק לזרק את הים עד שנטמא הזבח - העור אסור. שחטו והפשיטו ונטמא העור ואחר

כך זרק את הים - העור מתר; דברי רבי. רבי שמעון אומר: העור אסור. שחטו ולא הפשיטו, זרק את הים ואחר כך נטמא הזבח - העור אסור. רבי אלעזר ברבי שמעון אומר: יפשיט העור עם הבשר. שחטו והפשיטו וזרק את הים ואחר כך נטמא הזבח - הכל מודים שהעור מתר. שחטו ולא הפשיטו, ולא הספיק לזרק את הים עד שיצא הים, או ששחטו והפשיטו ולא הספיק לזרק את הים עד שיצא הים - לא יזרק, עור ובשר אסורין. ואף על פי שגזרק הים - עור ובשר אסורין.

ו. שחטו ולא הפשיטו, ולא הספיק לזרק את הים עד שיצא הזבח - העור אסור. שחטו והפשיטו ויצא הזבח ואחר כך זרק את הים - העור מתר; דברי רבי. רבי אלעזר בן רבי שמעון אומר: העור אסור. שחטו ולא הפשיטו וזרק את הים ואחר כך יצא הזבח - העור אסור; דברי רבי. רבי אלעזר בן רבי שמעון אומר: יפשיט העור עם הבשר. שחטו והפשיטו וזרק את הים ואחר כך יצא הזבח - הכל מודין שהעור מתר. שחטו ולא הפשיטו ולא הספיק לזרק את הים עד שיצא הים, או ששחטו והפשיטו ולא הספיק לזרק את הים עד שלן הים - הים יזרק, עור ובשר אסורין. ואף על פי שגזרק הים - עור ובשר אסורין. שחטו ולא הפשיטו ולא הספיק לזרק את הים עד שלן הזבח - העור אסור. שחטו ולא הפשיטו וזרק הים ולן הזבח - העור אסור; דברי רבי. רבי אלעזר בן רבי שמעון אומר: יפשיט העור עם הבשר. שחטו והפשיטו וזרק את הים ואחר כך לן הזבח - הכל מודים שהעור מתר. רבי אומר: הים מרצה על העור בפני עצמו, כשהוא עם הבשר, נולד בו פסול בין לפני זריקת דמים בין לאחר זריקת דמים - הרי הוא פיוצא בו. רבי אלעזר בן רבי שמעון אומר: אין הים מרצה על העור בפני עצמו, כשהוא עם הבשר, נזרק עליו הים - הרצה שעה אחת, לפיכך, אם נולד לו פסול אפילו לאחר זריקת דמים - יפשיט העור עם הבשר.

ז. בראשונה היו מכניסין עורות קדשים ללשכת בית הפרה, והיו מחלקין אותן בערבין לכל בית אב שבאותו היום, והיו גדולי כהונה באים ונוטלין אותם בזרוע, התקינו שיהיו מחלקין אותן בערבי שבתות לכל משמר ומשמר, ועדין היו גדולי כהונה באין ונוטלין אותן בזרוע, עמדו הפעלים והקדישום לשמים. אבא שאול אומר: קורות של שקמה היו ביריחו, ובעלי אגרוף נוטלין אותן, עמדו והקדישום, אמרו: לא הקדישו בעלים לשמים אלא קורות שקמה בלבד.

ח. פרים הנשפרים ושעירים הנשפרים, בזמן שנשפרין כמזותן נשרפין בבית הדשן ומטמאין בגדים. ואם אין נשרפין כמזותן - נשרפין בבית הבירה ואין מטמאין בגדים. רבי יוסי הגלילי אומר: בבית הדשן הגדול היו נשרפין, אפלו בתוך אפלו בקש ואפלו בגבבא, ואפלו לא הצית את האש אלא ברבה - הרי אלו פשרין.

מִסְכַּת קַרְבָּנוֹת פָּרָק שְׁנַיִם עָשָׂר

א. רבי אומר: הפרש בין השוחט בפנים למעלה בחוץ ובין השוחט בחוץ למעלה בחוץ, שהשוחט בפנים למעלה בחוץ - היתה לו שעת הכשר, והשוחט בחוץ למעלה בחוץ - לא היתה לו שעת הכשר. רבי אלעזר בן רבי שמעון אומר: הפרש בין השוחט בפנים ומעלה בחוץ לשוחט בחוץ ומעלה בחוץ, שהשוחט בפנים ומעלה בחוץ - הקדש מקבלו, השוחט בחוץ ומעלה בחוץ - אין הקדש מקבלו. אי אפשר לשוחט אחר שוחט, אכל יש מעלה אחר מעלה. שחטו שנים - פטורים. העלו שנים - חזיבין. העלה וחזר והעלה - חזיב על כל העלאה והעלאה; דברי רבי שמעון. רבי יוסי אומר: אין חזיב אלא אחת, ואין חזיב אלא עד שיבנה את המזבח ויסדר המערכה; דברי רבי יוסי. רבי שמעון אומר: אפילו העלה על הסלע או על האבן - חזיב.

ב. עולה, ועולת העוף, וחלבים, הקמץ והלבונה מנחת פהנים ומנחת כהן משיח, ומנחת נסכים שהקריב מאחת מהן כזית בחוץ - חזיב. רבי אלעזר פוטר עד שיקריב את כלו; מודה רבי אלעזר, שאם הקריב בפנים ושירי מהן כזית והקריבו בחוץ שהוא חזיב, שכן ראוי לקרב לפניו. הקמץ והלבונה שהקריב אחד מהן בחוץ - חזיב, ורבי אלעזר פוטר עד שיקריב את השני. מודה רבי אלעזר, שאם הקריב את אחד בפנים ושירי את חזרו בחוץ שהוא חזיב, שכן ראוי להזות לפניו.

ג. שני בזיכי לבונה שהקריב את אחד מהן בחוץ - חזיב. רבי אלעזר פוטר עד שיקריב את השני. מודה רבי אלעזר שאם הקריב את אחד מהן בפנים ושירי את חזרו, והקריבו בחוץ - שהוא חזיב, שכן ראוי לקרב לפניו. מודה רבי אלעזר בקמץ מנחת חוטא ולבונה נדבה שהקריבן בחוץ - שהוא חזיב, שכן ראוי לקרב לפניו.

ד. המנסף שלשת לוגין יין בחוץ - חזיב. רבי אלעזר רבי שמעון אומר: עד שלא קדשו ככלי - פטור, משקדשו ככלי - חזיב. המנסף שלשת לוגין מים בחג בחוץ - חזיב. בשאר ימות השנה - פטור. רבי אלעזר אומר: אף בחג, אם נתמלא לשם חג - חזיב, אם לאו - פטור. עולה, עולת העוף, וחלבים, הקמץ, והלבונה, מנחת פהנים, ומנחת כהן משיח, ומנחת נסכים שהקריב אחת מהן כחצי זית - פטור, והמנסף פחות משלשת לוגין מים, פחות משלשת לוגין יין בחוץ - פטור. רבי נחמיה אומר: שירי הדם - חזיבין עליהן בחוץ. אמר רבי יעקב: והלא שירי מצוה הן! היאך חזיבין על שירי מצוה? אמר רבי נחמיה: הקטר חלבים יוכיחו, שהן שירי מצוה וחזיבין עליהן בחוץ. אמר לו רבי יעקב: אף על פי שהן שירי מצוה, תחלת עבודה הן. תשאת העוף הבאה על הספק, והקריבה בחוץ - חזיבין עליה אשם תלוי. אשם תלוי הבא על הספק, הקריבו בחוץ - חזיבין עליו חטאת.

כפורים, וְשֵׁלָא רְחוּץ יָדִים וְרַגְלִים - אֵין חֵיב אֵלָא אַחַת.

ח. וְאֵלוּ הֵן שְׁבִמִיתָה: הָאוּכַל טָבֵל, וְזָר שְׂאֵכַל תְּרוּמָה, וְכֹהֵן טָמֵא שְׂאֵכַל תְּרוּמָה טְהוֹרָה, וְזָר, וְטָבוּל יוֹם, מְחַסֵּר בְּגָדִים וּמְחַסֵּר כְּפוּרִים, וְשֵׁלָא רְחוּץ יָדִים וְרַגְלִים, וּפְרוּעֵי רֹאשׁ וּשְׂתוּנֵי יַיִן שֶׁשָּׁמְשׁוּ - כִּלְיָן בְּמִיתָה. אֲכַל עֵרֶל, וְאוֹנָן, וְיוֹשֵׁב - הָרִי אֵלוּ בְּאִזְהָרָה. בַּעַל מוֹם - בְּמִיתָה; דְּבָרֵי רַבִּי וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: בִּלְא תַעֲשֶׂה. הַיָּד בְּמַעֲלָה; רַבִּי אוֹמֵר: בְּמִיתָה. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: בִּלְא תַעֲשֶׂה. אֵלוּ חֵיבִין עֲלֵיהֶן מִיתָה: זֶרֶק אֶת הַדָּם לַפְּנִים, וְלַפְּנֵי לַפְּנִים, הַמִּצֵּה בַּעוֹף, מְקַטֵּיר עַל גְּבִי מִזְבֵּחַ, וְהַמְנַסֵּף שְׁלֹשֶׁת לֹגֵינ מִים וּשְׁלֹשֶׁת לֹגֵינ יַיִן בַּחוּץ - הָרִי אֵלוּ חֵיבִין מִיתָה. אֲכַל הַקּוֹמֵץ, וְהַמְקַבֵּל, וְהַמְהַלֵּךְ, קָבֵל הַזֶּר, קָבֵל הַפְּסוּל, קָבֵל בְּשֵׂמָאלוֹ, קָבֵל בְּכָלֵי חוּל, נִתֵּן אֶת הַנִּתְנֵין לְמַטָּה, וְאֶת הַנִּתְנֵין לְמַעְלָה לְמַטָּה, אֶת הַנִּתְנֵין בְּפָנִים בַּחוּץ, וְאֶת הַנִּתְנֵין בַּחוּץ בְּפָנִים, אוֹ שֶׁשָּׁחֲטָן חוּץ לְזִמְנָן, וְחוּץ לְמַקְוֵם, הַפֶּסַח וְהַחֲטָאת שֶׁשָּׁחֲטָן שֵׁלָא לְשִׁמְן - הָרִי אֵלוּ בִּלְא תַעֲשֶׂה.

מִסְכַּת קֶרְבָּנוֹת פֶּרֶק שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרִי

א. עַד שֵׁלָא הוּקַם הַמְשָׁכָן הָיוּ הַבְּמוֹת מְתוּרוֹת, מַה הֵן מְקַרְיבִין? בְּהֵמָה תִּיהַ וְעוֹף גְּדוֹלִים וְקִטְנִים זְכָרִים וּנְקִבוֹת תְּמִימִים וּבְעֵלֵי מוּמִין טְהוֹרִין, אֲכַל לֹא טְמֵאִין. הַכֹּל קָרֵב עוֹלָה וְטַעוּנָה הַפֶּשֶׁט וְנִתּוּחַ הַעוֹבְדֵי כוֹכָבִים בְּזִמְנָן הַזֶּה - מְתוּרִים לַעֲשׂוֹת כָּן.

ב. עַד שֵׁלָא הוּקַם הַמְשָׁכָן הָיוּ הַבְּמוֹת מְתוּרוֹת, וְעִבּוּדָה בְּכַוְרוֹת. מִשְׁהוּקַם הַמְשָׁכָן - הָיוּ הַבְּמוֹת אֲסוּרוֹת, וְאֵין כְּשֶׁרָה אֵלָא בְּכַהֲנָיִם. קִדְשֵׁי קִדְשִׁים נֶאֱכָלִין לַפְּנִים מִן הַקְּלָעִים, קִדְשִׁים קְלִיִּם בְּכָל מַחְנוֹת יִשְׂרָאֵל. הַנּוֹתֵן עַל גְּבִי מִזְבֵּחַ בְּשַׁעַת פְּרוּקָה אוֹ בְּשַׁעַת שְׁגָלָה הַרוּחַ אֶת הַיָּרִיעָה - לֹא עֲשֶׂה כְּלוּם. בְּשַׁעַת מַסְעוֹת קִדְשִׁים - נִפְסָלִים, וְטְמֵאִים פּוֹרְשִׁים כֹּל אַחַד וְאַחַד חוּץ לְמַחְצֵיתוֹ.

ה. עוֹלָה שֶׁקָּבֵל דָּמָה בְּכוֹס אַחַד, נִתֵּן בְּפָנִים וְחוּר וְנִתֵּן בַּחוּץ, וְחוּר וְנִתֵּן בְּפָנִים - חֵיב, שֶׁכֵּלוּ רֵאוּי לְבֹא בְּפָנִים. קָבֵל דָּמָה בְּשֵׁנֵי כּוֹסוֹת, נִתֵּן שְׁנֵיהֶם בְּפָנִים - פְּטוּר. שְׁנֵיהֶן בַּחוּץ - חֵיב. אַחַד בְּפָנִים וְאַחַד בַּחוּץ - פְּטוּר. אַחַד בַּחוּץ וְאַחַד בְּפָנִים - כִּפּוּר הַפְּנִימִי וְחֵיב עַל מַה שֶׁבַּחוּץ, לְמַה הַדְּבַר דוּמָה? לְמַפְרִישׁ תּוֹדָתוֹ וְאַכְדָּה, וְהַפְּרִישׁ אַחֲרַת תַּחֲתִיָּה, וְאַחַר כֵּךְ נִמְצְאָה הָרֹאשׁוֹנָה. שֶׁחֲטַ שְׁתִּיחֶן בְּפָנִים - פְּטוּר. שְׁתִּיחֶן בַּחוּץ - חֵיב. אַחַת בְּפָנִים וְאַחַת בַּחוּץ, אַחַת בַּחוּץ וְאַחַת בְּפָנִים - כִּפּוּר בְּפָנִים, וְחֵיב עַל מַה שֶׁבַּחוּץ. שֶׁחֲטָן וְהָרִי דָמָן מִנְחִין בְּכוֹסוֹת, נִתֵּן שְׁנֵיהֶם בְּפָנִים - פְּטוּר. שְׁנֵיהֶן בַּחוּץ - חֵיב. אַחַד בְּפָנִים וְאַחַד בַּחוּץ - פְּטוּר. אַחַד בַּחוּץ וְאַחַד בְּפָנִים - כִּפּוּר הַפְּנִימִי וְחֵיב.

ו. וְלֹד חֲטָאת, וְתַמּוּרַת חֲטָאת, וְחֲטָאת שְׁמֵתוֹ בְּעֲלִיָּה, לְהַקְרִיבָן בַּחוּץ - פְּטוּר. שֶׁכִּפְרוּ הַבְּעֵלִים, וְשֶׁעֲבָרָה שְׁנֵתָה, שְׂאֵבְדָה, וְנִמְצְאָה עַד שֵׁלָא כִּפְרוּ הַבְּעֵלִים - חֵיב. מִשְׁכִּפְרוּ הַבְּעֵלִים - פְּטוּר. פְּרִים הַנִּשְׁרָפִים, וְשִׁעִירִים הַנִּשְׁרָפִין שֶׁהַקְרִיבָן בַּחוּץ - פְּטוּר. אוֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ שֶׁהַקְרִיבָן בַּחוּץ - חֵיב עַל הָרֹאשׁוֹן וּפְטוּר עַל הַשֵּׁנִי. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: הַשֵּׁנִי בִּלְא תַעֲשֶׂה. עוֹלָה וּמְחַסֵּר זִמְנָן בְּגוּפָה - פְּטוּר. וּבְבַעֲלִים - חֵיב. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: בְּגוּפָה בִּלְא תַעֲשֶׂה. חֲטָאת וּמְחַסֵּר זִמְנָן, בֵּין בְּגוּפָה וּבֵין בְּבַעֲלִים - פְּטוּר. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: הָרִי זֶה בִּלְא תַעֲשֶׂה. הַקּוֹמֵץ וְהַמְקַבֵּל דָּמוֹ בַּחוּץ - פְּטוּר. זֶה הַכֹּל: כֹּל שֶׁהוּא מְשֵׁם עִבּוּדָה וְרֵאוּי לְקָרֵב בְּפָנִים - חֵיבִין עֲלָיו בַּחוּץ, וְכֹל שֶׁאֵינוֹ מְשׁוּם עִבּוּדָה וְאֵין רֵאוּי לְקָרֵב בְּפָנִים - אֵין חֵיבִין עֲלָיו בַּחוּץ. רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: אִף כֹּל שֶׁהוּא מְשׁוּם עִבּוּדָה, וְרֵאוּי לְקָרֵב בְּפָנִים, עֲשֶׂה הַזֶּר כִּיּוֹצֵא בּוֹ בְּפָנִים - חֵיב, חוּץ מִן הַשּׁוֹחֵט.

ז. כֵּהֵן שְׁעֵבֵד טָמֵא, טָבוּל יוֹם, וּמְחַסֵּר בְּגָדִים, וּמְחַסֵּר כְּפוּרִים, וְשֵׁלָא רְחוּץ יָדִים וְרַגְלִים - אֵין חֵיב אֵלָא אַחַת. זֶר שְׁעֵבֵד, טָמֵא, טָבוּל יוֹם, וּמְחַסֵּר בְּגָדִים, וּמְחַסֵּר

ג. באו לגלגל - התרו הבמות. קדשי קדשים נאכלין לפני מן הקלעים. קדשים קלים בכל מקום. רבי יהודה ורבי שמעון אומרים: בכל הרואה. איזה הוא הרואה? הרואה ואינו מפסיק. באו לשילה - נאסרו הבמות. קדשי קדשים נאכלין לפני מן הקלעים, קדשים קלים בכל הרואה. איזה הוא הרואה? הרואה ואינו מפסיק. באו לנו ובצעון - התרו הבמות. קדשי קדשים נאכלין לפני מן הקלעים וקדשים קלים בכל מקום. רבי יהודה ורבי שמעון אומרים: בכל הרואה. איזה הוא הרואה? הרואה ואינו מפסיק. ימי אהל מועד שבמדבר: ארבעים חסר אחת. ושבגלגל: ארבע עשרה שנה. ושבשילה: שלש מאות ושבעים חסר אחת. ושבנוב ובגבעון: חמשים ושבוע. בבית עולמים: ארבע מאות ועשר לבנינו הראשון, ארבע מאות ועשרים לבנינו האחרון.

ד. ארבע פללות הורה רבי שמעון בקדשים: כל שהקדישן בשעת אסור - המעלה אותו בחוץ חייב בעשה, וחייב בלא תעשה, וחייב בהכרת. כל שהקדישו בשעת התרו ושחיטתו בשעת אסור - המעלה אותו בחוץ חייב בעשה, וחייב בלא תעשה, ופטור בהכרת. כל שהקדישו בשעת אסור, ושחיטתו בשעת התרו - חייב בעשה, ופטור בלא תעשה, ופטור בהכרת. כל שהקדישו בשעת התרו ושחיטתו בשעת התרו - פטור בעשה, ופטור בלא תעשה, ופטור בהכרת. וקדשים שהקדישו בכמה גדולה - יקרבו בכמה קטנה. איזה הוא שהקדשו בשעת אסור ושחיטתו בשעת אסור? קדשים שהקדישו במשכן - יקרבו במשכן. בשילה ובאו לשילה - יקרבו בשילה. בנוב ובגבעון ובאו לבית העולמים - יקרבו בבית עולמים.

לפיכך, המעלה אותו בחוץ - חייב בעשה, וחייב בלא תעשה, ופטור בהכרת. איזהו שהקדישו בשעת אסור ושחיטתו בשעת התרו? קדשים שהקדשו במשכן, באו לגלגל - יקרבו בגלגל. בשילה ובאו לנוב ובצעון - יקרבו בנוב ובצעון. לפיכך, המעלה אותן בחוץ - חייב בעשה, ופטור בלא תעשה, ופטור בהכרת. איזה היא שהקדישו בשעת התרו ושחיטתו בשעת התרו? קדשים שהקדישן בגלגל - יקרבו בגלגל. בנוב ובגבעון - יקרבו בנוב ובגבעון, לפיכך המעלה אותן בחוץ - פטור, ופטור בלא תעשה, ופטור בהכרת.

ה. הכל כשרין לקרב בכמה אף הגרים, אף הנשים, אף העבדים. כל שנדר ונדב - קרב בכמת יחיד. כל שאין נדר ונדב - אין קרב בכמת יחיד; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: אין קרב בכמת יחיד אלא עולה ושלמים בלבד. במת יחיד - אין טעון נסכים; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: טעונה נסכים. רבי יהודה אומר: כל שהצבור יחיד מקריבין באהל מועד שבמדבר - מקריבין באהל מועד שבגלגל. אין בין אהל מועד שבמדבר לאהל מועד שבגלגל, אלא במדבר אין בו התרו הבמה, ושבגלגל יש בו התרו הבמה. במתו שבראש גגו - אין יחיד מקריב עליה, אלא עולה ושלמים בלבד. וחכמים אומרים: כל שהצבור מקריבין באהל מועד שבמדבר - מקריבין באהל מועד שבגלגל, כאן וכאן אין היחיד מקריב עליה, אלא עולה ושלמים בלבד. רבי יהודה אומר: אף הצבור לא היו מקריבין באהל מועד שבמדבר, אלא פסחים וחובות הקבוע להם זמן מן התורה בלבד.

ו. וכן היה רבי שמעון אומר: השוחט את הפסח על היחיד, והעלהו בחוץ, בשעת אסור הבמה - אסור. בשעת התרו הבמה - מותר. שנאמר (דברים טז, ה): "לא תוכל לזבח את הפסח". יכול אף בשאר ימות השנה? תלמוד לומר (שם): "באחד

שְׁעָרֶיךָ - בְּשַׁעַר שִׁישׁ רֵאָל מִתְכַּנְסִין בְּמָקוֹם אֶחָד, הוּי אֹמֵר בְּשַׁעַת הָרִגְלָה.

ז. אֵלּוּ דְבָרִים שְׁבִין בְּמָה גְדוּלָה לְבָמָה קִטְנָה, קֶרֶן וְכֶבֶשׂ וְיִסוּד בְּבָמָה גְדוּלָה, אֵין קֶרֶן וְכֶבֶשׂ וְיִסוּד בְּבָמָה קִטְנָה, כִּיּוֹר וְכִנּוּ בְּבָמָה גְדוּלָה אֵין כִּיּוֹר וְכִנּוּ בְּבָמָה קִטְנָה. חֲזוּה וְשׁוֹק לְכַהֲנִים בְּבָמָה גְדוּלָה, חֲזוּה וְשׁוֹק לְבַעֲלִים בְּבָמָה קִטְנָה. עוֹר עוֹלָה לְכַהֲנִים בְּבָמָה גְדוּלָה עוֹר עוֹלָה לְבַעֲלִים בְּבָמָה קִטְנָה, חוּץ לְמָקוֹמוֹ בְּבָמָה גְדוּלָה אֵין חוּץ לְמָקוֹמוֹ בְּבָמָה קִטְנָה.

ח. אֵלּוּ דְבָרִים שְׁשׁוּן בְּמָה גְדוּלָה לְבָמָה קִטְנָה: שְׁחִיטָה בְּבָמָה גְדוּלָה שְׁחִיטָה בְּבָמָה קִטְנָה, הַפֶּשֶׁט וְנִתּוּחַ בְּבָמָה גְדוּלָה הַפֶּשֶׁט וְנִתּוּחַ בְּבָמָה קִטְנָה, דָּם מִתִּיר מִכְשִׁיר וּמִפְגֵּל בְּבָמָה גְדוּלָה דָּם מִכְשִׁיר בְּבָמָה קִטְנָה. מוֹם פּוֹסֵל בְּבָמָה גְדוּלָה מוֹם פּוֹסֵל בְּבָמָה קִטְנָה. חוּץ לְזִמְנֵנוּ בְּבָמָה גְדוּלָה חוּץ לְזִמְנֵנוּ בְּבָמָה קִטְנָה. אֵי זֶה הִיא בְּמָה גְדוּלָה בְּשַׁעַת הַתֵּר הַבְּמָה? אֵהֵל מוֹעֵד נְטוּי כְּדָרְכוּ אֵין הָאָרוֹן נִתּוֹן שָׁם, אֵי זֶה הִיא בְּמָה קִטְנָה בְּשַׁעַת הַתֵּר הַבְּמָה? עוֹשֶׂה אָדָם בְּמָה עַל פֶּתַח חִצְרוֹ, וְעַל פֶּתַח גִּנְתּוֹ, מִקְרִיב עָלֶיהָ הוּא וְכִנּוּ בַתּוֹ וְעַבְדּוֹ וְשִׁפְחָתוֹ.

ט. אֵי זֶה הִיא מְנוּחָה? זֶה שִׁילָה. וְנִחְלָה? זֶה יְרוּשָׁלַיִם. שְׁנֵאָמַר (דְּבָרִים יב, ט): "כִּי לֹא בֵּאתֶם עַד עֵתָה אֶל הַמְּנוּחָה וְאֶל הַנִּחְלָה". וְאֹמֵר (יְרֵמִיָּה יב, ט): "הָעִיט צָבּוּעַ נִחְלָתִי לֵי". וְאֹמֵר (שָׁם ח): "הֵיטָה לִי נִחְלָתִי כְּאֶרְיָה בִיעֵר"; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן אֹמֵר: "נִחְלָה" - זֶה שִׁילָה. "מְנוּחָה" - זֶה יְרוּשָׁלַיִם, שְׁנֵאָמַר (תְּהִלִּים קלב, יג): "כִּי בָחַר ה' בְּצִיּוֹן וְגו' זֹאת מְנוּחָתִי עַדִּי עַד פֶּה אֲשֶׁב כִּי אֹיֵתֶיהָ".

מִסְכַּת מְנַחוֹת פָּרָק רֵאשׁוֹן

א. רַבִּי שְׁמַעוֹן אֹמֵר: כָּל הַמְּנַחוֹת שְׁנִקְמָצוּ שְׁלֹא לְשִׁמְן - כְּשֵׁרוֹת, וְעָלוּ לְבַעֲלִים לְשֵׁם חוֹבָה, שְׁאֵין הַמְּנַחוֹת דּוֹמוֹת לְזִבְחִים. מִחֻבַּת לְשׁוֹם מִרְחֶשֶׁת - מַעֲשֵׂיָהּ מוֹדִיעִים עָלֶיהָ לְשׁוֹם מִחֻבַּת. מִרְחֶשֶׁת לְשׁוֹם בְּלוּלָה -

מַעֲשֵׂיָהּ מוֹדִיעִין עָלֶיהָ, לְשׁוֹם מִרְחֶשֶׁת. אֲבָל זִבְחִים אֵין כָּאן, אֵלּא מַעֲשֵׂה אֶחָד לְכָלֵן וְשְׁחִיטָה אַחַת לְכָלֵן.

ב. חִמְרַ בְּשְׁחִיטָה שְׁאֵין בְּקַמִּיצָה, וּבְקַמִּיצָה שְׁאֵין בְּשְׁחִיטָה, שֶׁהַשְׁחִיטָה קָבוּעַ לָהּ צְפוּן וְקָבוּעַ לָהּ מָקוֹם בְּצִוְאָר. וְנוֹהֲגֵת בְּכָל הַקְּרָבִים וְאוֹסֶרֶת חֲלִין בְּפָנִים וְקֹדָשִׁים בַּחוּץ, וְחִיבִין עָלֶיהָ בַּחוּץ, מַה שְׁאֵין כֵּן בְּקַמִּיצָה. חִמְרַ בְּקַמִּיצָה, שֶׁהַקַּמִּיצָה טְעוּן כֹּהֵן וְכָלִי שְׂרֵת, מַה שְׁאֵין כֵּן בְּשְׁחִיטָה. קַמִּיצָה בְּכָלִי וְשְׁחִיטָה אֶפְלוּ בְּקְרוּמֵית שֶׁל קִנְיָה.

ג. חִמְרַ בְּשְׁחִיטָה שְׁאֵין בְּמִלִּיקָה, וּבְמִלִּיקָה שְׁאֵין בְּשְׁחִיטָה, שֶׁהַשְׁחִיטָה דוּחָה אֶת הַשִּׁבְתָּ וְאֶת הַטְּמֵאָה, וְנוֹהֲגֵת בְּצַבּוּר כִּיחִיד, וְטְעוּנָה כָּלִי, וְטְעוּנָה צְפוּן, מַה שְׁאֵין כֵּן בְּמִלִּיקָה. חִמְרַ בְּמִלִּיקָה, שֶׁהַמִּלִּיקָה טְעוּנָה כֹּהֵן כְּשֵׁר, מַה שְׁאֵין כֵּן בְּשְׁחִיטָה.

ד. חִמְרַ בְּקַמִּיצָה שְׁאֵין בְּמִלִּיקָה, וּבְמִלִּיקָה שְׁאֵין בְּקַמִּיצָה, שֶׁהַקַּמִּיצָה דוּחָה אֶת הַשִּׁבְתָּ וְדוּחָה אֶת הַטְּמֵאָה. וְנוֹהֲגֵת בְּצַבּוּר כִּיחִיד, וְטְעוּנָה כָּלִי, מַה שְׁאֵין כֵּן בְּמִלִּיקָה. חִמְרַ בְּמִלִּיקָה, שֶׁהַמִּלִּיקָה קָבוּעַ לָהּ מָקוֹם בְּצִוְאָר, וְנוֹהֲגֵת בְּכָל הַקְּרָבִים, מַה שְׁאֵין כֵּן בְּקַמִּיצָה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אֹמֵר: אֶפְלוּ רִגְלוֹ אַחַת עַל גְּבִי הַרְצָפָה וְרִגְלוֹ אַחַת עַל גְּבִי לְבָנָה, רִגְלוֹ אַחַת עַל גְּבִי רְצָפָה וְרִגְלוֹ אַחַת עַל גְּבִי כְּלִים, אִם יִנְטֵל הַכָּלִי יוּכַל לַעֲמֹד בְּפָנָי עֲצָמוֹ - כְּשֵׁר. וְאִם לֹא - פְּסוּל.

ה. טְמֵא מֵת, וְטַבּוּל יוֹם, וּמְחַסֵּר כְּפוּרִים, אֵין הַצִּיץ מְרַצָּה עַל טְמֵאת הַגּוּף, עַל מַה הַצִּיץ מְרַצָּה? עַל טְמֵאת הַדָּם וְעַל הַקַּמִּיצָה וְעַל הַנְּסָכִים.

ו. מְחַסֵּר בְּגָדִים כֹּהֵן גְּדוּל מְשַׁמֵּשׁ בְּשִׁמּוֹנָה כְּלִים. וְהַהֲדִיּוֹט בְּאַרְבָּעָה. וְאִם שְׁמַשׁ כֹּהֵן גְּדוּל בְּאַרְבָּעָה וְהֲדִיּוֹט בְּשִׁמּוֹנָה וְעַבְד - עֲבוּדָתוֹ פְּסוּלָה. עַבְד עֲבוּדָת זֶהָב בְּבָגְדֵי לָבָן, וְעֲבוּדָת לָבָן בְּבָגְדֵי זֶהָב וְעַבְד - עֲבוּדָתוֹ פְּסוּלָה. הֵיוּ מְרַשְׁלִין וּמְסַלְקִין, אוֹ שֶׁהֵיוּ מְשַׁחֲקִין וְעַבְד - עֲבוּדָתוֹ כְּשֵׁרָה. לְכַשׁ

כָּךְ - יְחִזִּיר, שְׂאִין הַכְּלִי מְקַדֵּשׁ קִמְץ בְּכָלִי, אֲבָל אִם קִדְשׁ קִמְץ זֶה בְּכָלִי - הַכֹּל מוֹדִים שֶׁלֹּא יְחִזִּיר. רַבִּי אֹמֵר: בֵּין כֶּךָ וּבֵין כֶּךָ - יְחִזִּיר, שְׂאִין הַכְּלִי מְקַדֵּשׁ קִמְץ שֶׁלֹּא נִקְמַץ מִבְּרִיתוֹ.

י. כִּיצַד סֵדֶר מְנַחוֹת? הֲיֵה מְבִיאֵן מִתּוֹךְ בֵּיתוֹ בְּכָלִי כֶּסֶף וּבְכָלִי זָהָב - נוֹתְנָה בְּתוֹךְ כְּלִי שֶׁרֶת וּמְקַדְשָׁהּ בְּתוֹךְ כְּלִי שֶׁרֶת, וְנוֹתֵן שְׂמֵנָה וְלִבְנוֹנָה עֲלֶיהָ. נִכְנַס וּמַגִּישָׁה בְּקֶרֶן מִזְרְחִית דְּרוּמִית, לְדְרוּמָה שֶׁל קֶרֶן - מְנִיחָהּ בַּמִּזְבֵּחַ וְדִיו, וּמְסַלֵּק אֶת לִבְנוֹנָתָה מִצַּד אֶחָד, וְקוֹמֵץ מִמָּקוֹם הַשְּׂמֶן, וְנוֹתְנָהּ בְּתוֹךְ כְּלִי שֶׁרֶת, וּמְקַדְשׁוֹ בְּתוֹךְ כְּלִי שֶׁרֶת, וּמְלַקֵּט אֶת הַלְּבוֹנָה, וְנוֹתְנָהּ עַל גְּבוּ, וּמַעֲלָה אוֹתוֹ עַל גְּבֵי הַמִּזְבֵּחַ, וּמוֹלְחוֹ וְנוֹתֵן עַל גְּבֵי הַמִּזְבֵּחַ. הָאֲשִׁים וְהַשִּׁירִים נִתְּנִין לְכַהֲנִים, וְשְׂאִין כַּהֲנִים לִתֵּן בְּשִׂירֵי מְנַחוֹת יֵין שְׂמֶן וְדִבְשׁ, וְאַסּוּרִין לְחִמְץ. כִּיצַד הוּא עוֹשֶׂה? פּוֹשֵׁט אֶצְבְּעוֹתָיו עַל פֶּסֶת יָדוֹ. וּכְפִיתִים מִמַּחֵק מִמַּעֲלָה לְמַטָּה. רַבָּה שְׂמֵנָה וְחֹסֶר שְׂמֵנָה, רַבָּה סוּלְתָהּ וְחֹסֶר סוּלְתָהּ - פְּסוּלָה. רַבָּה לִבְנוֹנָתָה - כְּשֶׁרָה. מַעֲט לִבְנוֹנָתָה, אֶפְלוּ שְׁנֵי קֶרְטִין - כְּשֶׁרָה; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן אֹמֵר: הַקִּמְץ וְהַלְּבוֹנָה שֶׁחֹסֶר אֶפְלוּ כֹּל שֶׁהוּא - פְּסוּלָה. קִמְץ שֶׁלֹּא מִמָּקוֹם הַשְּׂמֶן, וְשֶׁלֹּא מִמָּקוֹם הַלְּבוֹנָה, אוֹ שֶׁלֹּא נִתֵּן עֲלֶיהָ לִבְנוֹנָה, אֶפְלוּ כֹּל שֶׁהוּא - פְּסוּלָה. אֶחָד מְנַחַת יִשְׂרָאֵל וְאֶחָד מְנַחַת כַּהֲנִים, אֲלֵא שְׂמֵנַחַת כַּהֲנִים כְּלֵיל לְאֲשִׁים, שְׁנֶאֱמַר (וַיִּקְרָא ו, טו): "וְכֹל מְנַחַת כֹּהֵן כְּלֵיל תִּהְיֶה לֵא תֹאכְלוּ".

שְׁתֵּי כְּתָנוֹת, וּשְׁתֵּי מִכְּנָסִים, וּשְׁנֵי אֲבָנִים, אוֹ שְׁתֵּי מְקוֹרְעִין, אוֹ שֶׁחֹסֶר אֶחָד מֵהֶם, אוֹ שֶׁנִּתֵּן רְטִיָּה עַל גְּבֵי בְּשָׂרוֹ תַּחַת בְּגָדָיו, וְעַבְד - עַבְדוֹתוֹ פְּסוּלָה.

ז. 'שֶׁלֹּא רְחוּץ יָדִים וְרַגְלִים' כִּיצַד? מְקַדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו בְּכָלִי שֶׁרֶת בְּפָנִים, קִדְשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו בְּכָלִי שֶׁרֶת בְּחוּץ, אוֹ מְכָלִי חוּל בְּפָנִים, אוֹ שֶׁטְּבַל בְּמֵי מַעְרָה וְעַבְד - עַבְדוֹתוֹ פְּסוּלָה. כִּיצַד הוּא מְקַדֵּשׁ? נוֹתֵן יָד יְמִינוֹ עַל גְּבֵי רַגְלֵי יְמִינוֹ, שְׂמָאלוֹ עַל גְּבֵי רַגְלֵי שְׂמָאלוֹ, מִשְׁפָּשֵׁף וּמְרַחֵץ, מִשְׁפָּשֵׁף וּמְרַחֵץ. רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר: אֶפְלוּ שְׁתֵּי יָדִים זוֹ עַל גְּבֵי זוֹ - מְקַדֵּשׁ. אָמְרוּ לוֹ: אֵי אֶפְשֶׁר לָכֵן. כַּהֲנִים שֶׁלֹּא טְבָלוּ וְלֹא קִדְשׁוּ יְדֵיהֶם וְרַגְלֵיהֶם, וְכֵן כֹּהֵן גָּדוֹל שֶׁטְּבַל וְלֹא קִדְשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו, בֵּין עַבְדָּה לְעַבְדָּה, וּבֵין בְּגָדִים לְבְּגָדִים, וְעַבְד - עַבְדוֹתוֹ כְּשֶׁרָה. אֲבָל כַּהֲנִים שֶׁלֹּא טְבָלוּ וְלֹא קִדְשׁוּ יְדֵיהֶם וְרַגְלֵיהֶם. וְכֵן כֹּהֵן גָּדוֹל שֶׁטְּבַל וְלֹא קִדְשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו מִן הַבֶּקֶר, וְעַבְד - עַבְדוֹתוֹ פְּסוּלָה. אֶחָד כֹּהֵן גָּדוֹל וְאֶחָד כֹּהֵן הַדְּיוּט שֶׁשְּׂמָשׁוֹ שֶׁחֲרִית, וְלֹא רְחִצּוֹ יְדֵיהֶם וְרַגְלֵיהֶם - הָרִי אֵלּוּ חִיבִים מִיָּתָה, שְׁנֶאֱמַר (שְׂמוֹת ל, כ): "בְּבֹאֵם אֶל אֶהֱל מוֹעֵד יִרְחִצּוּ מַיִם וְלֹא יִמְתּוּ". הֲיֵה עוֹמֵד וּמְקַרֵּב כֹּל הַלֵּילָה לְאוּרָה - טַעוֹן קְדוּשׁ יָדִים וְרַגְלִים. רַבִּי אֹמֵר: אֵין הַלֵּילָה פּוֹסְלַת בְּקְדוּשׁ יָדִים וְרַגְלִים. רַבִּי אֱלֵעָזָר בֶּן רַבִּי שְׁמַעוֹן אֹמֵר: אֶפְלוּ הוּא עוֹסֵק בְּעַבְדָּה שְׁלִישָׁה יָמִים - אֵין הַלֵּילָה פּוֹסְלַת בְּקְדוּשׁ יָדִים וְרַגְלִים.

ח. יֵשֵׁב עַל גְּבֵי הַרְצָפָה - פְּסוּל, שְׁנֶאֱמַר (דְּבָרִים יח, ה): "לְעַמֵּד". עַמֵּד עַל גְּבֵי לְבָנָה - פְּסוּל, שְׁנֶאֱמַר (שָׁם שָׁם, ז): "כִּכְל אַחִיו הַלְוִים".

ט. קִמְץ בְּשְׂמָאל - פְּסוּל. בֶּן בְּתִירָא אֹמֵר: יְחִזִּיר וְיְחִזִּיר וְיִקְמַץ בְּיָמִין. אָמַר רַבִּי אֱלֵעָזָר בֶּן רַבִּי שְׁמַעוֹן: כֶּךָ הֲיֵה רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתִירָא אֹמֵר בְּכֹל הַפְּסוּלִין. רַבִּי יוֹסִי בֶּן יָאֲסִין וְרַבִּי יְהוּדָה נִתְּחוּם אֹמֵר: בְּמָה דְּבָרִים אֲמֹרִים? בְּזִמְן שֶׁלֹּא קִדְשׁ קִמְץ בְּכָלִי, אֲבָל אִם קִדְשׁ קִמְץ זֶה בְּכָלִי - הַכֹּל מוֹדִים שֶׁלֹּא יְחִזִּיר. רַבִּי אֹמֵר: בֵּין כֶּךָ וּבֵין

<p>10</p>	<p>ראשון Sunday</p>	<p>יב 12</p>	<p>6:36 _____ נץ החמה 9:07 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 9:58 _____ סו"ז תפלה - גר"א 5:55 _____ צה"כ לשיטת ר"ת בבלי: נדה יח • ירושלמי: שבת סח • תוספתא: קרבנות ח נ"ך: תגיב - זכריה א • רמב"ם: רוצח ושמירת נפש ב</p>
<p>11</p>	<p>שני Monday</p>	<p>יג 13</p>	<p>תענית שני תנינא 6:38 _____ נץ החמה 9:08 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 9:58 _____ סו"ז תפלה - גר"א 5:54 _____ צה"כ לשיטת ר"ת בבלי: נדה יט • ירושלמי: שבת סט • תוספתא: קרבנות ט נ"ך: זכריה ב-ג • רמב"ם: רוצח ושמירת נפש ג</p>
<p>12</p>	<p>שלישי Tuesday</p>	<p>יד 14</p>	<p>6:39 _____ נץ החמה 9:09 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 9:59 _____ סו"ז תפלה - גר"א 5:53 _____ צה"כ לשיטת ר"ת בבלי: נדה כ • ירושלמי: שבת ע • תוספתא: קרבנות י נ"ך: זכריה ד-ה • רמב"ם: רוצח ושמירת נפש ד</p>
<p>13</p>	<p>רביעי Wednesday</p>	<p>טו 15</p>	<p>6:40 _____ נץ החמה 9:09 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 9:59 _____ סו"ז תפלה - גר"א 5:52 _____ צה"כ לשיטת ר"ת בבלי: נדה כא • ירושלמי: שבת עא • תוספתא: קרבנות יא נ"ך: זכריה ו-ז • רמב"ם: רוצח ושמירת נפש ה</p>
<p>14</p>	<p>חמישי Thursday</p>	<p>טז 16</p>	<p>6:41 _____ נץ החמה 9:10 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:00 _____ סו"ז תפלה - גר"א 5:51 _____ צה"כ לשיטת ר"ת בבלי: נדה כב • ירושלמי: שבת עב • תוספתא: קרבנות יב נ"ך: זכריה ח-ט • רמב"ם: רוצח ושמירת נפש ו</p>
<p>15</p>	<p>ששי Friday</p>	<p>יז 17</p>	<p>6:42 _____ נץ החמה 9:11 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:00 _____ סו"ז תפלה - גר"א 5:50 _____ צה"כ לשיטת ר"ת בבלי: נדה כג • ירושלמי: שבת עג • תוספתא: קרבנות יג נ"ך: זכריה י-יא • רמב"ם: רוצח ושמירת נפש ז</p>
<p>16</p>	<p>שב"ק Shabbos</p>	<p>יח 18</p>	<p>וירא 6:44 _____ נץ החמה 9:11 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:01 _____ סו"ז תפלה - גר"א 5:50 _____ צה"כ לשיטת ר"ת בבלי: נדה כד • ירושלמי: שבת עד • תוספתא: מנחות א נ"ך: זכריה יב-יג • רמב"ם: רוצח ושמירת נפש ח</p>

Candle Lighting 4:21 ודלקת הנרות

Shabbos Ends 5:50 זמן מוצש"ק

דָּאס זאָגן אַמט ברענגט די גאַולה.

(ספר המדות אות משיח סימן ד')